

Maa ▼

Hae

Maa: Brasilia

Ibmec - Rio de Janeiro, Rio de Janeiro, 05.02.2018 – 30.11.2018

Maa: Brasilia

Kaupunki: Rio de Janeiro

Vaihtoaika: 05.02.2018 – 30.11.2018

Vaihto-ohjelma: Tiedekunnan/yksikön vaihtosop.

Yliopisto: Ibmec - Rio de Janeiro

Vaihtokohteita punnitessani ja vaihtoon hakiessani päädyin lopulta Rio de Janeiroon.

Latinalainen kulttuuri oli jo aiempien reissujeni myötä jokseenkin tuttu ja halusin vaihtokokemukseltani jotakin aivan erilaista, mitä voisin Euroopassa tai länsimaisissa kulttuureissa kokea. Jälkikäteen ajateltuna, sain tismalleen sitä mitä lähdinkin hakemaan. Mielestäni Rio on kaikessa eksoottisuudessaan, ennalta-arvaamattomuudessaan ja yllätyksellisyydessään erinomainen vaihtokohde kaikille jo hieman enemmän reissaamista harrastaneille ja seikkailunhaluisille ihmisille.

Sain piakkoin vaihtohakemukseni jälkeen Terhiltä vahvistuksen, että minua ehdotetaan Rioon lähteväksi kevätlukukaudelle 2018. Riosta vahvistuksen saaminen kesti hieman kauemmin ja lopullista hyväksymiskirjettä, minkä tarvitsee muun muassa viisumihakemukseen, saikin odotella pitkälle loppuvuoteen. Tällaisten seikkojen vuoksi kaikkia mahdollisia käytännön asioita kannattaa alkaa järjestelemään jo hyvissä ajoin ennen lähtöä. Erinäisten mutkien myötä sainkin passini ja viisumini takaisin Brasilian lähetystöstä vasta lähtöäni edeltävänä päivänä.

Ennen lukuvuotta ja pitkin syksyä he lähettivät Riosta ohjeistuksia ja lisätietoa kurssivalintoihin ja muihin käytännön asioihin liittyen, mutta kaikissa järjestelyissä saa olla hyvin omatoiminen – ja hyvissä ajoin liikkeellä! Alkuperäiset kurssivalinnat muuttuivat vielä useaan otteeseen, mutta kuten brasilialaiseen kulttuuriin kuuluu, lopulta kaikki järjestyy. Muutoinkin jo ennen lähtöä suosittelen asennoitumaan siihen, että useimmiten asiat eivät hoidu sormia napsauttamalla, mutta loppujen lopuksi asiat järjestyvät tavalla tai toisella. Useimmiten se kuitenkin ottaa ennalta oletettua enemmän aikaa ja kärsivällisyyttä.

Brasiliaan saapumisen jälkeen 90 päivän kuluessa tulee suorittaa rekisteröityminen Federal Policelle Galeão lentokentällä, johon tarvitsee hankkia erinäisiä dokumentteja. Brasilian laki oli vaihtunut juuri vuoden alussa, joten ohjeistukset poliisin sivuillakin olivat edelleen vanhaan lakiin pohjautuvia tietoja ja Brasiliassa useimmiten takkuileva byrokratia aiheutti

alkuun hämmennystä. Kuitenkin kun aloittaa prosessin tarpeeksi ajoissa ja noudattaa Ibmeicin lähettämiä ohjeita ja kyselee jo prosessin läpikäyneiltä kavereilta apua, homman pitäisi onnistua hyvin!

Saavuin Rioon 24.1, juuri muutamaa viikkoa ennen karnevaaleja. Lukukauden oli tarkoitus alkaa jo ennen karnevaaleja, mutta loppujen lopuksi aloitimme opiskelut vasta karnevaalien jälkeen helmikuun alussa. Opiskelin ensimmäisellä lukukaudella Centron kampuksella kurssit Entertainment management, Doing business in Brazil ja Introduction to Brazilian law englanniksi. Lukukausi on jaettu kahteen osaan, jossa suoritetaan välikoe ja lukukauden lopussa loppukoe. Monia kursseilla suoritettavia tehtäviä tehdään myös ryhmätöiden muodossa.

Sopeuduin brasilialaiseen elämänrytmiin niin hyvin, että kesken lukukauden alkoi hiipiä ajatus siitä, olisiko Rioon toiselle lukukaudelle jääminen mitenkään mahdollista. Molempien yliopistojen puolesta homma hoitui hyvin sujuvasti. Muutkin Suomen päädyn asiat hoituivat lopulta, joten jäin Rioon myös toiseksi lukukaudeksi. Toisella lukukaudella otinkin jo kolme neljästä kurssistani portugaliksi opetettuina Barra da Tijucan kampuksella. Ibmece ei järjestä yliopiston puolesta portugalin kielen opetusta vaihtareille, joten aloitin helmi-maaliskuussa yksityisessä kielikoulussa (Caminhos language center Ipanemalla) portugalin alkeiden opiskelun, josta oli erittäin paljon hyötyä ja jota voin suositella kaikille Rioon lähteville! Mikäli ennen Brasiliaan lähtöä on mahdollisuus opiskella edes portugalin alkeet, suosittelen sitä vahvasti! Suurin osa väestöstä ei puhu englantia juuri lainkaan, joten kielen hallitseminen ennen lähtöä edes jossain määrin olisi suositeltavaa.

Asuin ensimmäisen lukukauden Copacabanalla (posto 5) ja toisen lukukauden Ipaneman puolella (posto 8). Itse henkilökohtaisesti pidän Ipanemaa miellyttävämpänä ja turvallisempana asuinaalueena paikallisen väestön suosimalla alueella, kun taas Copacabana on hyvin pitkälti turistipainotteisempi. Hintataso Rioissa, etenkin Zona Sulissa (Botafogo, Leme, Copacabana, Ipanema, Leblon) on yllättävän korkea ja vuokraa kämpppisten kanssa jaetusta asunnosta saa maksaa useimmiten 300-700€. Suurin osa vaihtareista asuikin Copacabanan ja Ipaneman läheisyydessä (posto 5-9). Asunnon etsiminen kannattaa jättää Rioon ja siellä paikan päällä sopia esittelyjä, jotta asunto todella on sitä mitä FB:ssä tai kämppäsivustoilla esitellään.

Brasilia on kohteena uskomaton ja erilaisia reissukohteita löytyykin jokaiseen lähtöön. Lennot ovat suhteellisen kalliita Eurooppaan verrattuna, mutta monilla sivustoilla on usein tarjouksia, joista voi löytää hyvän hintaisia lentodiilejä. Reissasinkin ensimmäisellä lukukaudella paljon Rion osavaltiossa, mutta myös Pohjois- ja Itä-Brasiliassa sekä Amazonilla. Lisäksi talvilomalla kiersin kuukauden verran Boliviassa ja Perussa. Luonto Brasiliassa ja koko Etelä-Amerikassa on aivan mieletöntä. Rioissa on monia upeita rantoja, vesiputouksia, luonnonpuistoja sekä patikkakohteita rantatasosta nouseville vuorenkukkuloille. Ilmasto on trooppisen kuuma aina toukokuulle saakka, jonka jälkeen talvikausi kesä-syyskuu on selvästi viileämpää, noin 20 asteen tuntumassa.

Kokonaisuudessaan vuoteni Brasiliassa oli kokemuksena uskomattoman upea! Brasilialainen kulttuuri on ihastuttava. Muistot sambakarnevaaleista, aamuisista surffaustuokioista, intensiivisistä jalkapallo-otteluista, värikkäistä faveloista, sambaa raikaavista katujuhlista sekä Rion yllä upeissa maisemissa tehdyistä patikkareissuista nostattavat hymyn huulille vielä pitkään! Lisäksi brasilialaiset ovat hyvin avointa, välitöntä ja iloista kansaa, joihin on helppo tutustua.

Brasiliassa voi myös olla hyvin vaarallista ja rauhatonta, mutta kunhan pitää maalaisjärjen päässä ja arvoesineet piilossa, voi ongelmat sivuuttaa hyvin pitkälti. Brasiliasta, Riosta ja brasilialaisista jäi erittäin positiivinen ja mieleton kokemus, jota voin lämmöllä suositella kaikille vähääkään Etelä-Amerikasta kiinnostuneille! Ei muuta, kun ennakkoon portugalia treenailemaan, positiivista ja kärsivällistä asennetta mukaan ja nauttimaan uskomattoman hienoista kokemuksista Rioon!

Universidade Federal de Pernambuco, Recife, 01.02.2018 – 31.12.2018

Maa: Brasilia

Kaupunki: Recife

Vaihtoaika: 01.02.2018 – 31.12.2018

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade Federal de Pernambuco

Vietin Recifessä yhteensä vuoden, josta ensimmäinen lukukausi oli oman alani sosiaalityön opintoja yliopistolla, ja toinen puolisko syventävää harjoittelua. Sinänsä tämä järjestely oli melko poikkeuksellinen, koska vaikka olin hakenut vaihtoon UFPE:n kahdeksi lukukaudeksi, oli jo Suomesta lähtiessäni tavoitteeni löytää itsenäisesti paikan päältä harjoittelupaikka. Tämä herättikin vähän kuumotusta, mutta löysin kuin löysin mieleiseni harjoittelupaikan paikallisesta katulapsijärjestöstä.

Järjestelyt Suomessa ennen lähtöä sujuivat hyvin, eikä suurempia mutkia tullut matkaan. Kursseja tutkin ennen lähtöä yliopiston nettisivuilta, ja kurssien alustava valinta on pakollista myös hakuvaiheessa. Käytännössä kurssitarjonta kuitenkin selviää vasta paikan päällä. Lopullisen hyväksymiskirjeen kohdeyliopistosta sain muistaakseni joulukuun puolivälissä, ja ehdin siten hankkia hyvin viisumin ennen lähtöä tammikuun puolivälissä. Matkavakuutukseni oli Eurooppalainen, ja otin jo olemassa olevaan matkavakuutukseeni lisäkuukausia. Portugalia puhuin jo ennestään, koska opin kielen keskinkertaiselle tasolle ollessani kandidivaiheessa vaihdossa Mosambikissa. Taitoni olivat kuitenkin puhtaasti arjessa opittua ja kielioppi oli todella heikkoa. Tampereen yliopistolla ei ollut portugalinkurssien tarjolla. Kävin kuitenkin yhden portugalinkurssin Ahjolan työväenopistolla, mikä oli itseopiskelun lisäksi hyvä tuki ennen lähtöä.

UFPE järjestää tuutoritoimintaa vaihtareille, ja yleisesti ottaen toiminta oli hyvin järjestetty. Itse tosin en saanut omaan tuutoriini koskaan yhteyttä, mutta yliopiston järjestämällä vaihtareiden orientaatioviikolla tutustuin kuitenkin vaihtareiden lisäksi muihin tuutoreihin, joilta sain hyvin tukea. Oma vaihtariryhmäni oli poikkeuksellisen pieni, noin 15-20 opiskelijaa. Hauskaa oli myös se, että suurin osa oli Ranskasta, Kolumbiasta ja Espanjasta, ja vain muutama puhui myös englantia. Yhteinen kieli siis lähes kaikkien kanssa oli portugali, vaikka toki meillä monilla ainakin saapumisvaiheessa kieli vielä takkuili. Toki jokainen vaihtariporukka on omanlaisensa, mutta kannattaa varautua siihen, ettei englanninkielistä turvakuplaa välttämättä löydy niin helposti kuin saattaisi olettaa. Tämä kuitenkin auttaa portugalinkielisen kehittämisessä.

Orientaatioviikon alkaessa olin jo ehtinyt olla Brasiliassa puolitoista kuukautta reissaamassa ja totuttautumassa Recifeen. Jos mahdollista, kannattaa ehdottomasti tulla paikan päälle ajoissa sopeutumaan ympäristöön, ja ajan kanssa alkusäätöjen hoitaminen on myös luonnollisesti helpompaa. Orientaatioviikolla yliopisto järjesti muutamia retkiä, mikä auttoi muihin vaihtareihin ja tuutoreihin tutustumista. Yliopisto tarjoaa myös eritasoisia

portugalinkursseja ulkomaalaisille. Osallistuin tälle kurssille satunnaisesti, mutta motivaationi oli aika heikkoa koska tunnit kuuluivat lähinnä opettajan melko turhanpäiväiseen höpötykseen. Kurssi tarjosi kuitenkin apua joihinkin kielioppikysymyksiin, ja sielläkin tutustui ihmisiin.

Yliopisto ei tue asunnon hankkimisessa, mutta erilaisia kimppakämpävaihtoehtoja on Recifessä tarjolla todella paljon. Toki yksiöitäkin löytyy, mutta itse koen, että vaihtarina uudessa maassa asuessa kämpppisten kanssa asuminen on mukavampaa ja auttaa sopeutumisessa. Toki se on halvempaa. Itselläni kävi tuuri, ja löysin kämpän Facebookin ryhmästä (Aluguel de quartos, kitnet, casa, dividir apartamento – Recife e Pernambuco). Asuin tässä asunnossa koko vuoden, ja yhdestä kämppiksestäni tuli myös paras ystäväni Recifessä. Itse asuin keskustassa Boa Vistalla lähellä Praça do Derbyä. Sijainti on keskustasijainnin lisäksi hyvä siksi, että matka on kohtalainen yliopistolle, rannalle ja harjoittelupaikkaani. Vuokra oli vajaa 200 euroa sisältäen kaikki kulut. Yliopiston lähellä vuokrataso on halvempi. Yliopiston lähellä asuminen voi olla kätevää jos kurseja on paljon, mutta tekemistä alueella on vähemmän. Jos et ehdi hankkia asuntoa Suomesta käsin niin ei hätää, monet löytävät asunnon vasta paikan päältä. Onhan Suomesta käsin kämpän etsimisessä myös omat riskinsä.

Opiskelen sosiaalityötä, ja otin portugalin kurssin lisäksi pelkkiä sosiaalityön kurseja. Kurssien teemat olivat todella mielenkiintoisia (huumepolitiikka, etniset suhteet ja rasismi, lasten ja nuorten politiikka). Koen, että kurssit tarjosivat hyvän näkökentän yhteiskuntaan, ja auttoivat ymmärtämään myös monia ilmiöitä harjoitteluuni liittyen. Kurssit olivat kaikki ”tavallisia” luentokursseja, jokainen 4 tuntia viikossa, ja suoritusmenetelminä oli koe tai esitelmä. Kaikki kurssit olivat portugaliksi kielellä. Usein luennoille piti lukea artikkeleita, ja välillä artikkeleihin liittyen oli tehtäviä joko itsenäisesti tai ryhmässä. Opiskelu tuki kielen oppimista paljon, ja koen oppineeni portugaliksi paljon enemmän näillä kursseilla kuin portugaliksi kurssilla. Kurssien sisältö oli mielenkiintoista, eikä opetuksessa ollut valittamista.

Oma huomioni paikallisesta yliopisto-opiskelusta verrattuna suomalaiseen on se, että suomalainen akateeminen vapaus on poikkeuksellista, ja tähän sisältyy myös eräänlainen luotto opiskelijan kykyyn löytää itse olennaista tietoa ja muodostaa oma näkemyksensä opiskeltavasta asiasta. Brasilialaisessa kulttuurissa hierarkiat näkyvät vahvana, ja tämä näkyy myös yliopistomaailmassa. Jopa sosiaalityön kaltaisella leppoisalla alalla osa professoreista ovat hyvin oman arvonsa tuntevia, ja luennoilla korostuu heidän tietonsa olevan yleisesti ottaen pätevempää kuin opiskelijoiden näkemykset.

Harjoitteluni suoritin Grupo Ruas e Pracas -järjestössä, joka työskentelee katulasten ja faveloiden haavoittuvien lasten ja heidän perheidensä kanssa. Tein järjestössä ensin opiskeluiden ohella vapaaehtoistyötä yhtenä päivänä viikossa, ja loppuvuodesta 3 kuukauden harjoittelun. Harjoittelu on tarjonnut todella merkityksellistä kokemusta sosiaalityöhön, ja olen päässyt oppimaan paljon katulasten ja heidän perheidensä tilanteista. Suosittelen todella lämpimästi etsimään vaihdon ohelle jonkin vapaaehtoistyöpaikan, tai yhdistämään harjoittelun vaihto-opintoihin, jos ajatus yhtään houkuttelee.

Iso kysymysmerkki itselläni oli se, kuinka saan harjoittelun sujautettua vuoteeni ja tuleeko siihen jonkinlainen byrokratia vastaan joko Suomen päästä, paikallisen yliopiston päässä tai viisumin suhteen. Huomasin, että jostain syystä tällainen järjestely ei ole kovin yleinen eikä kukaan oikein tiennyt kuinka harjoittelupaikan hankkimiseen tulisi suhtautua paikan päällä. Paikallisella yliopistolla on omat byrokratiansa paikallisten opiskelijoiden harjoitteluun ohjaamiselle, ja paikallinen yliopisto suhtautui nihkeästi siihen, että suorittaisin harjoittelun. Lopulta onnistuin kiertämään turhat byrokratiakiemurat yksinkertaisesti hakemalla paikan itsenäisesti ja hoitamalla muut harjoitteluun liittyvät virallisuudet Tampereen yliopiston kanssa. Olen todella tyytyväinen siihen kuinka kaikki lopulta järjestyi.

Vaikka sääntö-Suomi on yleinen käsite, on suomalaisilla säännöillä yleensä jonkinlainen syy taustalla. Brasilialaiset taas rakastavat turhaa byrokratiaa. Tämän vuoden aikana on tullut vastaan monenmoista tärkeää rouvaa ja herraa, jotka sanovat ettei jokin asia tule onnistumaan syystä x, eivätkä he usein edes tiedä perimmäistä syytä näille

säännöille. Virastoissa vaaditaan monenmoista lappua, henkkareita kysytään mitä ihmeellisimmissä paikoissa, joskus tulee näyttää osoitetodistusta, joskus todistusta omien vanhempien nimistä (tämän tilasin itse ennen lähtöä seurakunnalta). Näissä tilanteissa vaaditaan pitkää pinnaa, mutta kaikki lopulta järjestyy. Suosittelen myös, ettei joka tilanteessa kannata ottaa kaikkea tietoa vain annettuna, koska usein esimerkiksi virastotyöntekijöillä ja asiakaspalvelijoilla voi olla hyvin liukuhihnamainen ja kaavamainen työote, eivätkä he ole välttämättä tottuneet kohtaamaan ulkomaalaisia. Tästä saa olla eri mieltä, mutta mielestäni Brasilia (ja lattarit yleensä) ovat yksi harvoja alueita maailmassa, jossa pieni aggressiivisuus voi joskus olla avuksi asioiden eteenpäin viemiseksi. Ainakin itse yleensä melko säyseänä suomalaisena olen oppinut tämän vuoden aikana puolustamaan omia ja muiden oikeuksia tarpeen vaatiessa tiukastikin. Maassa maan tavalla. Toki turha ylimielisyys ja röyhkeys on aina väärin.

Brasiliasta puhuttaessa turvallisuuskysymykset ovat usein ensimmäisten asioiden joukossa. Sosiaalinen eriarvoisuus ja köyhyys tuovat mukanaan lieveilmiöitä. Recifekin on kaupunki, jossa sattuu ja tapahtuu, eikä turvallisuusasioita tule missään vaiheessa unohtaa. Olennaista on noudattaa tavallisia turvallisuussääntöjä (ei turhia arvotavaroita mukana, vältä pimeällä yksin liikkumista, ole erityisen tarkkana paikoissa joita et tunne yms). Itselläni on vielä kuukausi Recifessä jäljellä, mutta tähän asti itselleni tai kenellekään läheiselleni ei ole täällä onneksi sattunut mitään. Selkeitä nyrkkisääntöjä turvallisuuteen on vaikea antaa, koska kaikki riippuu tilanteesta. Usein ylemmissä sosiaaliluokissa olevat brasilialaiset suhtautuvat turvallisuuskysymyksiin liioitellusti, ja monet kokevat velvollisuudekseen varoitella ja säikytellä ulkomaalaisia, ettemme vaan tee mitään tyhmää. Vaikka esimerkiksi faveloissa huumeet ja väkivalta ovat toistuvasti läsnä, ei se ole ainoa totuus. Itse teen harjoitteluni kautta kotikäyntejä faveloihin lähes päivittäin, ja siellä tavalliset ihmiset elävät tavallista elämäänsä köyhyydestä huolimatta. Itsekseni en kuitenkaan menisi haahuilemaan faveloihin. Maalaisjärki ja tilannetaju auttavat pitkälle.

Brasiliassa on myös monia varjopuolia. Tämä vuosi (2018) ja pari edeltävää vuotta ovat olleet poikkeuksellisen poliittisen kriisin aikaa, joka eräällä tavalla huipentui muutama viikko sitten uuden presidentin Bolsonaron valintaan. Tämä rasisti, fasisti ja paikallinen Trump on jakanut kansan vahvasti kahtia, vaikka erilaiset jännitteet ovat olleet aina läsnä brasilialaisessa yhteiskunnassa. Brasilia on valtava maa, ja täynnä erilaisista taustoista tulevia ihmisiä. Kuplautuminen on poikkeuksellisen vahvaa, ja erityisesti tällä hetkellä vihapuhe on valitettavan vahvasti läsnä. Kannattaa yrittää tutustua erilaisiin ihmisiin, keskustella, ja pyrkiä saamaan mahdollisimman kattavaa kuvaa tästä yhteiskunnasta. Brasiliassa asuminen auttaa ymmärtämään maailmaa todella ainutlaatuisella tavalla. Tämä yhteiskunta on todella mielenkiintoinen poliittisesta kaaoksesta, eriarvoisuudesta ja muista ongelmistaan huolimatta.

Harrastusmahdollisuuksia Recifessä on vaikka kuinka. Kaupunki tarjoaa ilmaisia ryhmäliikuntoja ja ulkokuntosaleja paikallisissa puistoissa, joihin itse olen ainakin vain painellut paikalle. Rannalla voi pelata lentopalloa tai mennä lenkkeilemään. Suosittelen myös aloittamaan capoeiran, forrón tai jonkun muun paikallisen harrastuksen, vaikka itse en saanut tätä ikinä aikaiseksi. Yöelämää löytyy kiitettävästi erilaisiin makuihin, on forró- ja salsaklubeja, homobaareja, indietä, funkia ja underground baareja. Karnevaalit Recifessä ja Olindassa ovat todella iso juttu, ja yksi tunnetuimmista karnevaaleista koko Brasiliassa. Jos mahdollista, niitä ei kannata missata!

Paikalliset ihmiset ovat todella avoimia ja vastaanottavaisia, ja kavereita on yleisesti ottaen helppo saada. Oma lähipiirini koostui lähinnä brasilialaisista, osittain ehkä siksi, että suurin osa muista vaihtareista oli Recifessä vain puoli vuotta. Toki paikallisiin tutustuttaessa ongelma on välillä se, että paikallisilla on jo omat menonsa ja kaveripiirinsä, ja kaveruus voi helposti jäädä pinnalliseksi. Tässä kuitenkin omalla aktiivisuudella on merkitystä, koska usein paikalliset ovat todella kiinnostuneita tutustumaan ulkomaalaisiin.

Brasilia on suhteellisen helppo maa reissata kunhan portugalia osaa edes jollain tasolla. Koillinen on täynnä upeita rantoja ja luontokohteita, joten kannattaa ehdottomasti lähteä tutkimaan ympäristöä! Sää on lämmin ympäri vuoden, vaikka trooppinen ilmasto tuo toki mukanaan myös kaatosateet. Suosittelen myös teltan hankkimista

vaihdon ajaksi, sillä lähitöillä on hienoja leirintäalueitakin (Pipa-rannan Camping do Amor:ille vahva suositus!) Jos aika ja budjetti mahdollistaa, suosittelen vahvasti Lencois Maranhenses -luonnonpuistoa pohjoisessa, ja reissua Amazonille (Amazon Gero tours tarjoaa laadukkaita retkiä kohtuuhintaan).

Tätä kirjoittaessani Brasiliassa eloa on vielä kuukausi jäljellä, mutta voin sanoa tämän maan vieneen sydämeni. Vuosi on ollut todella merkityksellinen sekä henkilökohtaisen että ammatillisen kasvun kannalta. Olen saanut uusia ystäviä, oppinut valtavasti tästä yhteiskunnasta ja kohdannut todella erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, saanut portugalilaisen kielen kiitettävälle tasolle ja kokenut unohtumattomia reissuja. Tavoitteeni on palata Recifeen ensi vuonna keräämään gradun aineistoa harjoittelupaikkaani, joten jos kaikki sujuu hyvin, oma seikkailuni täällä jatkuu vielä.

Laitan tähän vielä linkin blogiini, johon kirjoittelin satunnaisesti vuoden aikana. Blogin kautta saa laittaa mulle myös viestiä, jos haluaa kysellä jotain lisää. :) <https://muaviedaan.blogspot.com/>

, , 01.04.2017 – 31.05.2017

Maa: Brasilia

Kaupunki:

Vaihtoaika: 01.04.2017 – 31.05.2017

Vaihto-ohjelma: Oma järjestely/harjoittelu

Yliopisto:

Tämä ei käytännössä ollut vaihto, suoritimme luokanopettajakoulutukseen kuuluvat projektiopinnot Brasiliassa yliopiston (UFU - Universidade Federal de Uberlandia) koulussa (ESEBA). Ennemmin kyseessä oli siis harjoittelujakso kuin vaihto. Koska olimme niin sanottuja pilottikokelaita, eli kyseisen yliopiston kanssa ei aikaisemmin ollut yhteistyötä oli joidenkin seikkojen selvittäminen haastavaa, koska kukaan ei oikein tiennyt mistä etsiä tarvittavaa tietoa. Suurempia ongelmia ei kuitenkaan ilmennyt missään vaiheessa. Ennen matkaa tarvitsi käydä rokotusneuvonnassa ja ottaa tarvittavat rokotteet. Koska itselläni oli hepatiitti rokotukset kunnossa (eivätkä muistaakseni olleet muutenkaan pakolliset), minun tarvitsi ottaa vain keltakuumerokote ja siitä oli tärkeä ottaa myös rokotustodistus mukaan siltä varalta, että se tarkistettaisiin rajalla. Lisäksi maitohappobakteereja olisi hyvä muistaa syödä jo Suomessa ainakin viikon ajan ennen matkan alkua. Minulla oli voimassa oleva nuorisovakuutus, jonka matkavakuutus riitti alle 3 kuukautta kestävään reissuun, joten siitä ei itselleni aiheutunut lisäkustannuksia. Viisumiakaan ei tarvinnut, koska matka kesti alle 3 kuukautta. Dokumenttien kanssa ei ollut ongelmia.

Kohdemaassa en osallistunut kursseille vaan harjoittelu tapahtui koululla. Seurasin kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten englannin opetusta kielimuurin takia. Suomessa oli alun perin tarkoitus osallistua portugalilaiselle kurssille, mutta kalliin hinnan vuoksi opiskelin itsenäisesti käyttäen duolingo-sovellusta, joka oli erittäin hyvä. Ennakkotietojemme mukaan Brasiliassa ei juuri puhuta englantia, joten kielen perusteet oli hyvä opetella ennen matkaa. Vaikka olin kuullut, että englannin kielitaito on maassa heikkoa, yllätyin siitä silti. Etupäässä nuoret, osasivat kyllä puhua englantia, mutta vanhemman väen joukossa kielitaito oli satunnaista. Ainakin ruoan ja juoman tilaaminen kannattaa tästä syystä taitaa jo ennen

matkaa, vaikkakin ihmiset olivat hirvittävän ystävällisiä ja usein löytyi joku kielitaitoinen auttamaan ongelmien edessä ja elekielellä pärjäsi myös pitkälle. Silti suosittelen, että opettelee edes alkeet ennen matkaa, se palkitsee varmasti.

Matkustin yhdessä ystäväni kanssa ja meidän Brazilian yhteyshenkilö auttoi meitä etsimään asunnon etukäteen ja löysimmekin kivan huoneen sellaisesta bed and breakfast-tyylisestä paikasta läheltä tulevaa harjoittelukoulua. Brasiliassa tuli ottaa huomioon, että etenkin naisten ei ole hyvä kävellä yksin varsinkaan pimeällä, joten asuntoa etsiessä kannattaa ehdottomasti kiinnittää huomiota sijaintiin. Me emme matkamme aikana kuitenkaan joutuneet minkäänlaisiin vaaratilanteisiin, vaikka välillä kävelimmekin pimeässä.

Taksia/Uberia käytimme kuitenkin aina myöhään iltaisin, pidemmällä matkoilla ja silloin, kun emme tienneet millaiselle alueelle olimme menossa. Vuokratasosta vielä sen verran, että itse koin 200 e/per hlö/per kk jaetusta huoneesta kovin kalliiksi, mutta ilmeisesti tämä on tilanne lyhyemmällä vuokralla. Mikäli vaihto/harjoittelu kestää pidemmän aikaa, on varmasti mahdollista löytää asumisvaihtoehto halvemmalla.

Kuten jo mainitsin, kielimuurin takia seurasin pelkästään englanninopetusta kyseisellä koululla. Seurasin tunteja kolme tuntia päivässä ja kahden eri opettajan pitämänä, kuitenkin siten, että yhtenä päivänä seurasin aina saman opettajan tunteja. Tämä tarkoitti sitä, että seurasin saman tunnin käytännössä kolme kertaa, mutta uusien oppilaiden kanssa. Mikäli tähän voi itse vaikuttaa, niin kannattaa oman mielenkiinnon ylläpitämisen vuoksi keksiä jokin muu ratkaisu. Kielenä oli pääosin englanti, mutta portugaliakin pystyi oppilaiden ja muiden opettajien kanssa harjoittamaan, sillä kaikki eivät puhuneet lainkaan englantia. Seurasin tunteja kolmena päivänä viikossa ja pidin päiväkirjaa tunteista ja ajatuksista, mitä tunneilla nousi esille. Se tulee olemaan hyödyllinen niin kurssin suoritusraporttia kirjoittaessa, että tulevaisuudessa, sillä kulttuurieroja oli paljon.

Harrastusmahdollisuudet olivat omiin tarpeisiini nähden riittävät. Lähellä sijaitti valtava puisto, jossa oli pieni eläintarha ja lenkkimahdollisuuksien lisäksi ulkosaleja. Siellä kävimme usein lenkillä. Auringon vahvuus tulee ottaa huomioon siinä, että muistaa aina laittaa aurinkorasvaa ennen ulos lähtemistä ja suuremmat urheiluasuoritukset on hyvä toteuttaa aikaisin aamulla tai illemmalla, kun aurinko ei paista enää niin voimakkaasti. Suosittelen kuitenkin lenkkeilemään ennen pimeän tuloa, sillä vaikka puistot olivat päiväsaikaan turvallisia samoin ei välttämättä ollut auringon laskettua. Lisäksi saimme käyttää yliopiston salia ilmaiseksi tiettyyn kellonaikaan, mikä oli hieno juttu. Salilla oli kaikki tarvittavat välineet ja ihmiset olivat ystävällisiä ja auttavaisia.

Sää oli Uberlandiassa todella lämmin, noin 26-30 astetta, vaikka matkamme sijoittuikin heidän talviaikaansa. Muualle matkatessa sää oli huomattavasti viileämpi, jopa kylmä. Hintatasosta sen verran, että ruoka oli yleisesti ottaen erittäin halpaa. Toki ostoskeskuksissa ruoasta sai maksaa kalliimmin, mutta muualla se oli hyvin edullista. Monet lounasravintolat olivat self service -paikkoja, mikä tarkoitti sitä, että siellä oli buffepöydyt, joista sait kasata lautasellesi mitä halusit ja kassalla lautanen punnittiin ja sait lapun, johon oli merkitty hinta ylös. Lisää sai hakea, jonka jälkeen lappuun lisättiin sen verran, kun olit ottanut. Ruoka koostui usein salaateista, hedelmistä, riisistä, pavuista ja erilaisista lihoista ja kaloista. Suosittelen ostamaan hedelmiä toreilta, missä ne olivat todella tuoreita ja edullisia, sekä kokeilemaan vieraampiakin hedelmiä. Puuroa oli vaikea löytää ja se oli suhteellisen kallista, eli sitä kannattaa pakata kotoa matkaan ainakin jonkun verran, jos päivät lähtevät puurolla käyntiin. Vettä tuli ostaa kaupasta, ellei kotona ollut filteriä hanan yhteydessä.

Matkustelu oli suhteellisen kallista, mutta ehdottomasti sen arvoista. Brasiliassa matkoja suunniteltaessa tulee huomioida maan suuruus. Kartalla etäisyydet näyttävät pieniltä, mutta todellisuus on usein toinen. Me teimme muutaman matkan Juiz de Foraan, Rio de Janeiroon, Ouro Pretoon sekä Sao Pauloon. Suosittelen lentämistä, vaikka se hieman kalliimpaa onkin, sillä muuten matkojen pituudet liikkuvat kymmenestä tunnista vuorokauteen. Ouro pretoa voin suositella kaikille. Idyllinen ja täynnä historiaa oleva pikkukaupunki.

Koen tämän matkan todella merkitykselliseksi. Sain valtavasti perspektiiviä suomalaiseen koulutukseen sekä opettajan ja oppilaan väliseen suhteeseen. Brasiliassa opettajien ja oppilaiden välit olivat paljon läheisempiä kuin täällä ja ainakin näissä seuraamissani luokissa homma toimi hyvin ja oli ihana nähdä, kuinka teini-ikäisetkin kävivät halaamassa opettajaansa sekä juttelivat ja osallistuivat aivan toisella lailla opetukseen.

Kaikki sujui mallikkaasti, eikä missään vaiheessa ollut sen suurempia ongelmia. Harjoittelukoulun opettajat ja yhteyshenkilömme auttoivat aina, jos oli jotain kysyttävää ja erään opettajan kanssa jatkamme vieläkin yhteistyötä. Hieno kokemus, kiitos!

Universidade Federal de Uberlândia, Uberlandia, 01.04.2017 – 31.05.2017

Maa: Brasilia

Kaupunki: Uberlandia

Vaihtoaika: 01.04.2017 – 31.05.2017

Vaihto-ohjelma: Oma järjestely/harjoittelu

Yliopisto: Universidade Federal de Uberlândia

Etukäteisjärjestelyt Suomessa: Hain Uberlandian yliopiston harjoittelukoululle suorittamaan luokanopettajanopintoihin liittyvää syventävää projektia. Hakemisessa ei esiintynyt minkäänlaisia ongelmia ja saimme hyväksynnän Uberlandian päästä todella pian hakemuksen jättämisen jälkeen. Minulla ei juurikaan ollut etukäteen käsitystä siitä, millaista harjoittelukoululla tulisi olemaan, mutta projektiopinnot, joita lähdin Brasiliaan tekemään, sallivat hyvin monipuolisen toiminnan projektin suhteen, joten tämä ei ollut ongelma. Ennen matkaa otin kattavan matkavakuutuksen (Gouda Super) ja otin keltakuumerokotteen. Järjestimme myös asutuksen Suomesta käsin ja saimme tähän apua ohjaajaltamme kasvatustieteen yksikössä. En käynyt portugalin kielen kurssia ennen Brasiliaan lähtöä, mutta harjoittelin Duolingo-puhelinsovelluksella portugalin alkeita itsenäisesti, mikä osoittautui hyödylliseksi.

Kohdemaahan saapuminen: Harjoittelukoulullamme ei ollut muita ulkomaalaisia harjoittelijoita ja olimme ensimmäiset suomalaiset harjoittelijat, jotka tulivat tämän yhteistyösopimuksen myötä ESEBA-koululle. Emme siis löytäneet minkäänlaista ryhmää tai toimintaa, jonka kautta olisimme voineet verkostoitua muiden opiskelijoiden kanssa.

Asuminen: Asuimme reilun kilometrin päässä harjoittelukoulusta majatalossa (pousada), joka maksoi noin kaksisataa euroa kuukaudessa per henkilö. Paikallisten mukaan tämä oli kallis hinta yhdestä huoneesta, mutta ottaen huomioon lyhyen oleskeluajamme, koimme, että

kalustetun asunnon löytäminen täksi ajaksi olisi ollut hankalaa. Paikallisten englannin kielen taito on pääosin huonoa, joten asunnon hankintaa helpottaa huomattavasti, jos osaa portugalia tai saa kieltä osaavalta apua kommunikointiin. Paikan päällä kommunikoimme majatalon omistajan kanssa Google-kääntäjän avulla ja pääosin asumisjärjestelyt sujuivat ongelmitta.

Opiskelu: Suoritimme kasvatustieteen yksikön Syventävä projekti (KASLOH4B) -kurssin Uberlandian yliopiston alaisella peruskoululla. Projektin oli tarkoitus koostua pääasiassa opetuksen havainnoinnista ja siihen osallistumisesta mahdollisuuksien mukaan. Tarkoituksena myös oli, että pitäisin kolme oppituntia harjoittelun loppupuolella. Kävin koululla kolmena päivänä viikossa ja seurasin kuvataide- sekä teatteritunteja vuosiluokilla 7-9. Aineiden opettajat olivat tietoisia siitä tulostani, mutta kovin tarkkaa käsitystä ei heilläkään ollut siitä, mikä minun roolini oppitunneilla olisi. Toinen opettajista puhui heikkoa englantia ja toinen ei juuri ollenkaan. Kommunikoimme pääasiassa Google-kääntäjän avulla. Kuvataidetunnit olivat tässä vaiheessa yllättävän teoriapitoisia, sillä oppilaita valmisteltiin projekteihin teoretiedon avulla. En päässyt juurikaan osallistumaan näillä tunneilla ja roolini oli lähinnä opetuksen havainnointia. Päädyimme kuvataideopettajan kanssa sellaiseen ratkaisuun, että tapasimme joka viikko kahden kesken, jotta hän voisi selittää minulle tuntien sisältöä ja pystyin kysymään kysymyksiä aiemmista oppitunneista. Tämäkin tapahtui Google-kääntäjän avulla. Teatteriopetukseen oli helpompaa osallistua, sillä puutteellinen kielitaito ei ollut niin suuri ongelma. Tunnit koostuivat pitkälti fyysisistä harjoituksista ja opetuksessa käytettiin paljon kehonkieltä sekä eleitä ja ilmeitä. Osallistuin tunneilla oppilaan roolissa ja pyrin tekemään kaikki samat harjoituksen kuin oppilaatkin, aina kun kielen osaamattomuus ei sitä estänyt.

Kummankin oppiaineen seuraaminen oli antoisaa ja olin yllättyneet opetuksen tasosta. Ilmeisesti Brasiliassa yliopiston alaiset koulut ovat hyvin tasokkaita ja ESEBA:lla taide- ja taitoaineiden opetus oli hyvin järjestettyä ja arvostettua. Havainnoimani tunnit olivat laadukkaita ja opettajat olivat hyviä työssään. Kuvataideopetus oli nykyaikaiseen keskittyneyttä ja mielestäni tässä suhteessa kehittyneempää opetusta kuin mitä usein suomalaisessa peruskoulussa näkee. Teatteriopetus oli erinomaista ja oli hienoa seurata oppiainetta, jota suomalaisessa koulussa ei ole. En päässyt pitämään oppitunteja, jotka minun oli tarkoitus pitää, sillä opetustunteja opettajilla oli muutenkin vähän ja sovimme, että järjestäisin opetuksen ulkopuolella kuvataidetyöpajan. Sopivan ajankohdan löytäminen työpajalle kuitenkin epäonnistui ja opetustuntini jäivät pitämättä.

Muuta mainitsemisen arvoista: Saimme käyttää yliopiston kuntosalia ilmaiseksi arkisin ilta-aikaan ja kävimme lenkkeilemässä ja ulkoilemassa puistossa, joka sijaitsi noin kolmen kilometrin päässä asutukseltamme. Olisimme saaneet käyttää yliopiston ravintolaa kolmen realin (alle euro) hintaan, mutta yleensä söimme itsepalveluravintoloissa, joissa ruoan hinta määräytyy kilohinnan mukaan (yleensä 30-50 realia / kg). Itsepalveluravintoloissa oli monipuolisesti eri ruokavaihtoehtoja. Itse olen kasvissyöjä ja kasvisvaihtoehtojen löytäminen Brasiliassa oli hieman haastavampaa kuin Suomessa, mutta asiaa helpotti se, että syön kalaa. Kovin monipuolisesti eri kasvisvaihtoehtoja ei juurikaan löytynyt.

Uberlandiassa ei kaupungin suhteellisen suuresta koosta huolimatta ollut paljoa kiinnostavia kahviloita, museoita tai muitakaan vierailukohteita. Kaupungin lähetyvillä on kauniita vesiputouksia ja luontoa, joiden ääreen pääseminen vaatii autoa, mutta ilmeisesti esimerkiksi Facebookista on mahdollista löytää ryhmiä, joissa sovitaan kimpakyydeistä eri paikkoihin

(tästä saimme kuulla liian myöhään). Matkustelu Brasilian sisällä on haastavaa siinä mielessä, että välimatkat ovat pitkiä ja lennot kalliita. Lennot kannattaa ostaa ajoissa, sillä ne ovat sitä kalliimpia mitä myöhemmin ne ostaa. Bussit ovat halvempia, mutta ne kiertävät pikkukylien kautta ja ovat täten todella hitaita.

Myös turvallisuusasiat on hyvä huomioida. Emme kokeneet Uberlandiassa uhkaavia tilanteita, mutta ryöstetyksi tuleminen etenkin myöhempään illalla on mahdollista. Emme kävelleet ulkona pitkiä matkoja enää iltayhdeksän jälkeen. Pimeitä katuja, joilla ei ole ihmisiä, kannattaa välttää. Pääosin kohtaamamme ihmiset olivat hyvin lämpimiä ja avuliaita sekä hyvin kiinnostuneita meistä, sillä Uberlandiassa ei juuri ole turisteja. Brasilian mittakaavassa Uberlandia on melko turvallinen kaupunki, jossa ihmisten ystävällisyys oli liikuttavaa. Harjoittelujaksomme aikana poliittinen tilanne oli myllerryksissä ja koulu oli yhden päivän kiinni lakon takia. Kahden kuukauden aikana oli myös kaksi suurempaa mielenosoitusta, jotka tosin jäivät Uberlandiassa pieniksi. Huhti-toukokuulle osui myös yllättävän monta paikallista juhlapyhää, jolloin opetusta ei järjestetty.

Merkityksellisyys: Harjoittelukokemus oli hyvin merkityksellinen ja Brasilialaiseen koulukulttuuriin tutustuminen antoi uutta perspektiiviä suomalaiseen opetukseen. Kokemus sai minut kyseenalaistamaan suomalaiseen koulukulttuuriin liittyviä käytäntöjä, mutta myös näkemään selvemmin niitä asioita, jotka Suomessa toimivat hyvin. Käsitykseni siitä, mikä opetuksessa ja kasvatuksessa on olennaista, parani ja sain ehdottomasti uusia eväitä oman opettajidentiteettini rakentamiseen. Sain myös hyviä ideoita ja näkemyksiä kuvataideopetukseen ja teatteritunneilla opin monia hyviä harjoituksia, joita voin tulevaisuudessa hyödyntää koulumaailmassa. Peruskoulukokemuksen kautta ymmärrys Brasilian kulttuurista syveni ja koen nyt ymmärtäväni eteläamerikkalaista elämäntapaa ja kulttuuria kiitettävän hyvin. Opin myös lisää itsestäni ja oman kulttuuritaustani vaikutuksesta toimintaani ja käsityksiini. Koin brasilialaisen kollektiivisen kulttuurin hyvin antoisana.

Centro Universitário Feevale, Novo Hamburgo, 20.02.2017 – 08.07.2017

Maa: Brasilia

Kaupunki: Novo Hamburgo

Vaihtoaika: 20.02.2017 – 08.07.2017

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Centro Universitário Feevale

Etukäteisjärjestelyt Suomessa:

Hakuprosessi yliopistoon sujui sinänsä jouhevasti, mutta vahvistus vaihtoon valitsemisesta tuli Feevalelta todella myöhään, vasta joulukuun alussa kun vaihto alkoi helmikuun puolivälissä. Minä lähdin Suomesta jo joulukuussa, joten viisumin hankkimisen kanssa tuli hiukan kiire, viisumiin kun vaaditaan alkuperäinen hyväksymiskirje Brasiliasta ja posti näiden kahden maan välillä kulkee ihan tavallisestikin kuukauden. Informaatio Feevalesta kulki kyllä

hyvin, ja vaikkei tietoa ollut paljon julkisesti näkyvillä, koordinaattorilta kyselemällä pysyi aika hyvin kärryllä. Yliopisto jopa lähetti minulle pieniä lahjoja, kuten kangaskasseja ja turismiesitteitä, ennen vaihdon alkua!

Ehdin opiskella portugalin kieltä itsenäisesti noin vuoden ajan ennen vaihtojaksoni alkua. Jos olet lähdössä Brasiliaan, kannattaa opiskella kieltä mahdollisimman paljon ennen lähtöä! Vaikka Feevalessa tarjotaan joitakin englanninkielisiä kursseja, vähäisen osallistujamäärän vuoksi kaikkia niitä ei läheskään aina järjestetä, joten opiskelemaan päätyy portugaliksi. Englannin kielen taito maassa ylipäätänsäkin on heikkoa: esimerkiksi eräällä kurssillani oli parikymmentä turismialan opiskelijaa, joista kukaan ei osannut sanaakaan englantia. Edes kaikki tuutorit eivät puhu englantia, joten portugalin opiskeleminen ennalta on ehdottoman suositeltavaa.

Kohdemaahan saapuminen:

Tuutoreita oli runsaasti, mutta tuntui, että heitä oli hankittu ajatellen että määrä korvaa laadun. Minulla oli viisi henkilökohtaista tuutoria (osalla vaihtareista oli jopa kymmenen tuutoria), joista kahta näin kumpaakin vain kerran, loppuja en ollenkaan, eikä heiltä oikein saanut tukea uuteen kaupunkiin tutustumisessa. Alkuun muitakin tuutoreita näki onneksi paljon yhteisissä bileissä ja muissa tapahtumissa, mutta kiinnostus tuutoreilla lopahti jo parin viikon päästä, ja vaihtareita varten luotu Whatsapp-ryhmä muuttui ennemminkin paikaksi, jossa tuutorit juttelivat keskenään omista asioistaan. Lopulta paikallisista kavereista, joihin vaihdossa tutustuin, oli enemmän hyötyä kuin tuutoreista.

Feevalessa järjestetään myös portugalin kielen kurssi, mutta ei kannata olettaa, että siellä sitten opettelisi portugaliala, meillä tämä "alkeiskurssi" nimittäin alkoi vasta kolme kuukautta Novo Hamburgoon saapumisen jälkeen. Tällä kurssilla ei taitu käydä mitään hyödyllistä.

Asuminen:

Pääsääntöisesti vaihtarit asuivat kahdessa paikassa, Lucian taloissa aivan yliopiston kyljessä mutta melko huonolla alueella, tai Morada Cinamomossa, jossa itse asuin. Feevale suosittelee kumpaakin paikkaa tervetulokirjeessään, mutta tosiasiaa kaikki yliopiston suosittelemat asuntovaihtoehdot ovat melko kamalia. Olin sopinut vuokraemännän kanssa asunnosta jo ennen Brasiliaan lähtöäni sähköpostitse, mikä sujui hyvin, vaikka hän puhuikin vain portugaliala. Vuokraa maksettiin kuukausi kerrallaan käteisellä. Hinta oli minun nähdäkseni edullinen, noin 150 euroa kuussa kalustetusta huoneesta, jossa oli oma vessa ja jonka hintaan kuuluivat vuodevaatteet sekä viikottainen siivous, keittiö olikin sitten jaettu.

Asuntolassa oli kaikennäköisiä ongelmia. Netti ei välillä toiminut lainkaan, ja joskus suihkusta ei tullut kuumaa vettä. (Ilmeisesti yläkerroksen huoneissa asiat toimivat hiukan paremmin, mutta niissä on jaettu kylpyhuone.) Alakerran huoneet olivat kivistä rakennettuja, joten kesällä niissä oli kuuma ja talvella kylmä, eikä kosteus päässyt huoneesta pois millään, mikä johti siihen, että osa vaatteistani homehtui. Kaikkein parasta oli, kun kylpyhuoneeni katto romahti - asuntolan alueella liikuskelevat kissat kulkivat usein sisäkaton päällä, ja yhtenä päivänä katto vain romahti kissan painon alta ja minun piti vaihtaa huoneita.

Opiskelu:

Kuten jo mainitsin, englanninkieliset kurssit Feevalessa eivät välttämättä toteudu. Päädyin lopulta opiskelemaan yhden kurssin englanniksi ja kolme portugaliksi. Opiskelen käännöstiedettä ja tiesin jo ennen lähtöä, ettei oman alani kursseja tarjota, joten kävin vain

mielenkiintoisia kursseja muista aiheista aikomuksenani liittää ne valinnaisiin opintoihin.

Opetus oli melko rentoa. Työtavat vaihtelivat kurseittain paljonkin, esimerkiksi turismikurssilla oli paljon ryhmitöitä ja esitelmiä, ja kirjallisuuskurssilla tunnilla käytävää keskustelua. Muut vaihtarit olivat espanjankielisiä, joten he oppivat kielen minua nopeammin. Tuntui, että olin monesti pulassa, koska en ymmärtänyt luentojen sisältöä kunnolla, eivätkä opettajat tai muut opiskelijat puhuneet englantia, joten hekään eivät voineet auttaa minua. Onneksi pääsin kuitenkin kaikista kursseista läpi - opettajat tuntuivat suhtautuvan minun työpanokseeni löyhästi juuri koska olin vaihto-opiskelija, ja minua kiiteltiin siitä, että ylipäätään osasin edes jonkun verran portugalia.

Olin ennen vaihtoa kuullut, että opetuksen taso olisi matalampi kuin Suomessa, mutta mielestäni Feevale oli erittäin laadukas yliopisto. Opettajat olivat hyviä työssään ja kursseilla käytiin paljon syventäviä keskusteluja. Tiettyjen aineiden opiskelijoille Feevale on ehkä vielä erityisen hyvä paikka, esimerkiksi designia ja suunnittelua opiskeleva meksikolaisvaihtari totesi, että Feevalen tilat olivat huippuluokkaa.

Muuta mainitsemisen arvoista:

Ensimmäiseksi mainitsemisen arvoista on, että nautin vaihtojaksostani todella paljon ja Feevalessa opiskeleminen oli hieno kokemus, vaikka tähän mennessä tämä raportti lieneekin kuulostanut turhan negatiiviselta! Feevalella on vaihtareiden kanssa monia ongelmia, joista useimmat johtuvat siitä, ettei siellä ole kovin totuttu vaihto-oppilaisiin. Tälläkin lukukaudella meitä oli vain kuusi, joista neljä oli varsinaista opiskelijaa ja kaksi muuta olivat paikalla vain tekemässä tutkimusta. Kaikista huonoista puolista huolimatta voin suositella Novo Hamburgoa ja Brasiliaan ylipäätänsä vaihtokohteena lämpimästi.

Brasilialaiset, joihin tutustuin, olivat todella ystävällisiä ja lämpimiä, ja päädyin monta kertaa lounaalle tai päivälliselle puolitutun kutsumana, koska niin monia paikallisia kiinnosti tutustua meihin ulkomaalaisiin. Brasilialla on maana vähän huono maine turvallisuutensa puolesta, ja vaikka kehotankin ottamaan kattavan matkavakuutuksen ja pitämään silmät auki siellä oleillessa, ei minulla ollut ongelmia silloinkaan, kun matkustelin yksin ristiin rastiin Brasiliaa. Varovainen on toki oltava, koska turvallisuustilanne on aivan eri kuin Suomessa.

Hintataso Brasiliassa yllätti minut. Kuvittelin, että monien muiden Etelä-Amerikan maiden tapaan Brasiliassa olisi halpaa, mutta itse asiassa jotkin asiat liippasivat läheltä jopa Suomen hintatasoa.

Merkityksellisyys:

Olen todella onnellinen, että minulla oli mahdollisuus lähteä vaihtoon. Vaikka en kohdeyliopistossa pystynytään opiskelemaan suoraan oman alani kursseja, vaihto antoi tilaisuuden tarttua uusiin aiheisiin sekä tutustua syvällisesti uuteen, mielenkiintoiseen kieleen ja kulttuuriin. Henkilökohtaisella tasolla ulkomailla pidempään asuminen teki minulle hyvää; ammattimaisella tasolla uskon, että ulkomaan kokemuksista voi olla ainoastaan hyötyä. Brasiliassa myös tutustuin ihaniin ihmisiin, joista tuli elinikäisiä ystäviä, ja vaikka jokainen kaveriporukkamme jäsenistä on jo eri maassa, yhteinen chat-ryhmämme on edelleen aktiivinen.

Jos kysyttävää Feevalesta tai Brasiliasta yleensäkin tulee, minuun voi aina ottaa yhteyttä niin vastailen mielelläni kysymyksiin vaihdosta!

UNESP - Universidade Estadual Paulista, Sao Paulo, 01.08.2016 – 15.12.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 01.08.2016 – 15.12.2016

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: UNESP - Universidade Estadual Paulista

Lähtöpäiväni oli 5.elokuuta, joten kesä ja heinäkuu kuuluivat kutakuinkin matkajärjestelyjen parissa. Työläintä esivalmisteluissa oli ehdottomasti opiskelijaviisumin hakeminen. Brasilia on maa, jossa rakastetaan monimutkaista byrokratiaa ja vaadittavien asiakirjojen määrä oli sen mukainen. Viisumiprosessia hankaloittaa se tosiasia, että viisumin haltijan tulee vierailta maahan saavuttuaan 30 päivän sisällä poliisilaitoksella, jossa lopullinen maassaoleskelulupa vasta myönnetään. Tiedot siitä, mitä asiakirjoja poliisi vaatii, vaihtelivat eri tietolähteissä ja lopulta löysin itseni tilanteesta, jossa minulla oli useampi vaivalla hankittu, ja täysin turha asiakirja mukana poliisilaitoksella vieraillessani. Toisaalta, kun prosessin aloittaa ajoissa ja tiedustelee tarvittavia asiakirjoja esimerkiksi kohdeyliopiston kansainvälisten asioiden koordinaattorilta (minun kohdallani hän oli juuri se, jonka tiedot tarvittavista asiakirjoista olivat ne oikeat) saa tämän prosessin sujumaan varmasti ilman suurempia ongelmia.

Kohdemaakseni Brasilia valikoitui lähinnä siitä syystä, että halusin päästä tutustumaan kulttuuriin, joka on kaikin tavoin erilainen kuin omani. Portugalia en puhunut lainkaan, mutta kohtuullinen espanjani oikeutti minut hakemaan paikkaa. Näin jälkikäteen ajateltu hakukriteeri on erikoinen, sillä portugali ja espanja ovat kielinä varsin kaukana toisistaan. Toki espanjan taidosta oli hyötyä, mutta lähtökohtaisesti suosittelisin Brasiliasta haaveileville portugalin kielen jonkinasteista haltuunottoa ennen maahan saapumista.

Alun perin olisin mielelläni opiskellut pääkaupunki São Paulossa, mutta UNESP ei tarjonnut mahdollisuutta pääaineeni kansainvälisen politiikan opiskeluun pääkaupungin kampuksella. Niinpä päädyinkin opiskelemaan noin Tampereen kokoiseen kaupunkiin nimeltään Franca. Franca ei kaupunkina ole kenties kaikkein kaunein tai viihdyttävin, mitä Brasilialla on tarjota, mutta toisaalta kampus on mukavan kokoinen ja opiskelijat siellä järjestävät aktiivisesti toimintaa luoden vauhtia muuten rauhalliseen kaupunkiin.

Asunnon hankinnan kanssa minulla kävi erinomainen tuuri, sillä sain jo ennen saapumistani sähköpostia paikalliselta tytöltä, joka oli kuullut kansainvälisten asioiden koordinaattorilta tulostani. Hän tarjosi minulle asuntoa jaettavaksi hänen ja kahden muun paikallisen tytön kanssa. Asunto sijaitsi aivan yliopiston vieressä, vuokra oli kaikkineen noin 100 euroa kuussa ja tytöt vaikuttivat todella mukavilta, joten tartuinkin enempää miettimättä heti tarjoukseen. Pienenä huomiona hintatasoon se, että Franca on Brasilian mittakaavassa melko pieni kaupunki, jossa myös hintataso on hyvin erilainen kuin esim. São Paulossa, jossa vuokrataso kipuaa helposti hyvin lähelle Suomen tasoa.

Kämpiksieni osoittautuivat huipputyypeiksi ja juuri heidän ansiostaan vaihtokokemukseni oli niin erinomainen kuin se oli. Alun kielivaikeuksien ylittäminen oli huomattavasti helpompaa, kun tytöt olivat aina valmiita auttamaan. He myös auttoivat minua kurssivalinnoissa, joten päädyin opiskelemaan yliopiston parhaimpien opettajien kurseille ja sen kyllä huomasi. Toki opetustyyli on hyvin erilainen kuin suomalaisessa yliopistossa ja karkeasti todeten UNESP yliopistona on ehkä paremmin verrattavissa suomalaiseen lukioon; valinnaisuutta on hyvin vähän, jokaisella vuosikurssilla on oma luokahuoneensa ja opettajat ohjaavat opiskelijoita huomattavasti enemmän. Myös vanha kunnon opiskele tämä ulkoa, niin pärjää -metodi oli useasti kurssisuorituksissa käytössä tiedon soveltamisen sijaan.

Erikoisinta vaihtokokemuksessani oli varmastikin se, että minun lisäkseni Francan kampuksella oli vain kaksi vaihto-opiskelijaa, kaksi suomalaista tyttöä. Heihin en kuitenkaan törmännyt koskaan kampuksella, joten ystäväpiirini muodostui pelkästään paikallisista. Näin sainkin juuri sellaisen autenttisen kokemuksen paikallisten elämästä ja brasilialaisesta arjesta, mitä lähdin alun perin hakemaan. Kaiken kaikkiaan suosittelen Brasiliaa vaihtokohteeksi kaikille seikkailunhaluisille, aurinkoa ja ihmisiä rakastaville ihmisille, sillä Brasilia on mainettaan parempi ja brasilialaiset ihmisiä, jotka ottavat hölmöimmänkin gringon avosylin vastaan.

Universidade de Sao Paulo, Sao Paulo, 01.08.2016 – 16.12.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 01.08.2016 – 16.12.2016

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade de Sao Paulo

Vaihtoni Universidade de São Paulossa syksyllä 2016 oli jatkoa edelliselle vaihdolle Rio de Janeirossa keväällä 2016. Yritän tehdä jonkin asteista vertailua näiden kahden suurkaupungin ja yliopistojen välille, jos joku miettii, kumpaan menisi. Halusin itse nähdä ja kokea molemmat kaupungit, koska ne ovat monessa suhteessa kuin yö ja päivä ja puoli vuotta Brasilian kokoisessa maassa tuntui liian lyhyeltä ajalta päästäkseen kunnolla sisään kulttuuriin.

Hakuaika USPiin päättyi muistaakseni 1.5. Haku oli sähköinen ja suhteellisen vaivaton hoitaa. Varsinaiseen hakulomakkeeseen tuli kirjoittaa lyhyt motivaatioteksti, valita alustavat kurssit ja eritellä kielitaito sekä niihin liittyvät todistukset/sertifikaatit. Itselläni oli todistus Riossa käydystä perustason kielikursseista ja se riitti hyvin. Motivaatiotekstin kirjoitin kuitenkin täysin Googlen käännohjelmallä, joka kuvastanee paremmin sen hetkistä kielitaitoa. Kv-politiikan laitos lähetti kysyttäessä tiedot tulevana syksynä opetettavista kurseista, loput kurseista löytyivät yliopiston sivuilta. Yliopistolla eri yksiköt ovat hyvin itsenäisiä, jolloin halutessaan kurseja jostain muusta yksiköstä niihin haetaan erikseen kyseisestä yksiköstä.

Hyväksymissähköposti tuli iloisena yllätyksenä jo 21.5, jonka jälkeen he postittivat virallisen paperin viisumia varten. Itselleni se tuli hetkessä Rioon, Suomeen se voi viedä kuukaudenkin kuten kävi Rion vaihdon kanssa. Muutama viikko sen perään tuli sähköposti yliopiston henkilökunnan lakosta, johon ei oltu löydetty kevään aikana ratkaisua. Julkisten oppilaitosten lakot ovat olleet Brasiliassa kohtalaisen yleisiä viimeisten vuosien aikana maan taloudellisen tilanteen takia, joten ihan puskista se ei tullut. Kesäkuun aikana sain sen verran uutta informaatiota, että viitsin hakea jatkoviisumia. Kuten edellisessäkin matkapäiväkirjassa painotin: jos on pienintäkään ideaa olla koko vuosi vaihdossa, hakekaa kerralla vuodeksi ja samalla saatte vuoden viisumin. Jatkoviisumin haku oli sen verran aikaa ja hermoja vievä prosessi, että suosittelen sen välttämistä, jollei halua tutustua maan byrokraatiaan lähemmin. Maahan saapuessa samat ohjeet RNE- ja CPF-tunnusten saamisessa kuin Rion matkapäiväkirjassa.

USPilla on iFriend-tutorohjelma, jossa haet jo hakuvaiheessa itsellesi tutoreita. Käytännössä hakuprosessin viimeisessä vaiheessa kysytään, haluatko osallistua, millaisia luonteenpiirteitä sinulla on, missä mahdollisesti tarvitsisit apua ja mitä kautta sinuun voi olla yhteydessä. Itselleni tuli kolmelta eri henkilöltä sähköpostia ja lopulta olin yhteen yhteydessä ja kerran nopeasti nähtiin. Tutorit voivat olla mistä yksiköstä tahansa, eikä pelkästään siitä, mihin olet ensisijaisesti hakenut. En ollut kovin aktiivinen tutoreiden suhteen, koska satuin löytämään erinomaiset kämppikset, joista toinen opiskeli myös USPissa, niin pystyi aina häneltä tarvittaessa kysymään. USP järjesti maksullisen kielikurssin, jossa oli useampi tasoryhmä. Tunteja oli vain kaksi per viikko, mutta hintaan nähden (~35€) kurssi oli erinomainen, sillä siellä keskityttiin pääasiassa puhumisen harjoitteluun ja opettaja oli muutenkin loistava.

Huoneen löysin Facebookin asunnonvälitysryhmien kautta. Kirjoitin lyhyen mainostekstin ja sain useita tarjouksia. Kämpä sijaitsi kampuksen vieressä Butantã-metroasemasta 10 min bussimatkan päässä. Maksoin pienestä huoneesta kolmen hengen asunnossa 900 realia kuussa, mikä oli ihan ok, kun asunto muuten oli erinomaisessa kunnossa ja mukaan kuuluivat kuntosali ja uima-allas. Vaikka asuin kampuksen vieressä, kävelin luennoille kv-politiikan yksikköön noin 40 minuuttia. Se kuvastanee hieman kampuksen kokoa, joka on vähintään Tampereen keskustan kokoinen 90 000 opiskelijallaan. Suosittelen muuttamaan lähelle metroasemia keskustaan Vila Madalenan, Pinheroisin tai Butantãn lähelle. Butantã-metroasemalta kulkee ilmaiset bussit kampukselle tasaisin väliajoin. Asuntojen suhteen São Paulo oli huomattavasti miellyttävämpi kuin Rio. Vuokrat olivat lähtökohtaisesti hieman halvemmat ja vuokranantajien käytös oman ja muiden kokemusten perusteella lähempänä sitä, mihin esimerkiksi Suomessa on totuttu. São Pauloa pidetään käsittääkseni selkeästi Rioa turvallisempana ja se näkyi siinä, ettei asiasta tarvinnut keskustella jatkuvasti ja tämä taas tietenkin vaikutti yleiseen ilmapiiriin.

Luennot alkoivat heti elokuun alussa. Valitsin innostuksissani hakuvaiheessa kielikurssin lisäksi 5 kurssia, jonka pudotin lopulta kolmeen. Kurssit olivat Global governance, Foreign policy analysis ja Aspects of Brazilian culture, joka järjestettiin kaikille yliopiston vaihtareille. Vähensin kursseja, koska Global governance teetätti odotettua enemmän töitä ja halusin keskittyä enemmän laatuun kuin määrään. Kurssit olivat työmäärältään melko epätasapainossa. 4op Global-kurssilla luettiin joka viikko kolme tieteellistä artikkelia ja näistä kirjoitettiin 2-3 sivun tiivistelmät ja lopputyönä oli 10 sivun essee ja esitelmä. 8op Foreign policy analysis -kurssilla oli kaksi ryhmäväittelyä ja lopputyönä 10 sivun ryhmäessee. Yhteensä näillä neljällä kurssilla luentoja oli vain kahtena päivänä, yleisesti luentoja järjestettiin mihin aikaan päivästä tahansa viimeisten kurssien loppuessa klo 23.00.

Tässäkin yliopistossa kursseilla on 70 % läsnäolopakko, käytännössä osa opettajista keräsi nimiä listaan ja osa ei. Kannattaakin valita useampia kursseja aluksi ja sitten karsia ensimmäisen kahden viikon jälkeen, kun tietää niistä enemmän. Kursseista Global oli englanniksi ja kaksi muuta portugaliksi. Vaikka kielitaito kehittyi syksyn aikana huimasti, suoritin kurssien pakolliset tehtävät pääasiassa englanniksi. Opettajat ovat erittäin mukavia ja joustavia, vaikka luonnollisesti kannustavat käyttämään aina portugalia. Ryhmäkoot olivat ainakin kv-politiikassa pieniä ja kandiduurissa ja luennoilla pyrittiin aina aktiiviseen keskusteluun. Painopiste ei siis ollut järkyttävällä määrällä

tietoa slaidien muodossa, vaan oli muutama aihe ja niihin syvennyttiin keskustelun kautta. Tämä oli erittäin mukavaa vaihtelua. Opetuksen laadun ja haastavuuden koin suhteellisen saman tasoiseksi mitä Suomessa. Toisaalta kuulin muiden yksiköiden vaihtareilta, että opetus ei ollut kovin vaativaa, joten vaihtelua varmasti löytyy.

Matkustin vaihdon aikana Buenos Airesiin, Florianópolisiin, Blumenauhin Oktoberfesteille ja opiskelujen päätyttyä joulukuun ekalla viikolla lähdin kolmeksi viikoksi kiertämään maan pohjois- ja itäpuolta. Koko vuoden aikana kaikki paikalliset korosti tätä Nordesteksi kutsutun alueen kauneutta ja matkan tehtyäni voin sanoa, että onneksi lähdin. Vaikka matkalaukku varastettiin matkan aikana, tulen varmasti matkustamaan sinne vielä useamman kerran. Alue on täynnä toinen toistaan kauniimpia, pieniä ja rauhallisia lomakohteita, joissa voi todella unohtaa kaupungin hektisyyden. Matkustaminen ei ole erityisen halpaa, mutta bussit omat erinomaisessa kunnossa ja niillä on helppo kulkea pitempiäkin matkoja.

Itselleni São Paulo osoittautui miellyttävämmäksi paikaksi elää ja opiskella kuin Rio de Janeiro. Näen Rio de Janeiron turistikohteena ja São Paulon enemmän "normaalina" kaupunkina. São Paulo on aika perinteisen karu suurkaupunki yleiseltä ilmeeltään, mutta siellä on mieletön määrä kulttuuria ja erilaisia tapahtumia. En ole kovin intohimoinen hiekkarannoilla makoilija, joten itselleni nämä tapahtumat ja uusien ihmisten kohtaamiset olivat koko vaihdon suola. Toki myös Rioissa riittää nähtävää ja koettavaa. Yleisesti ihmiset olivat todella ystävällisiä ja halusivat usein vaihtaa yhteystietoja jo hetken rupattelun jälkeen, jolloin kavereita löytyi alusta saakka helposti ja näihin ihmisiin tulee varmasti oltua yhteydessä paljon myös vaihdon jälkeen. Yksi hämmästyttävän silmiinpistävä ero kaupunkien välillä oli arjen sujuvuus. Siinä missä São Paulossa arki on monessa suhteessa samanlaista kuin Suomessa, Rioissa kaikki on hieman hitaampaa. Mitä ikinä haluat tehdä, se vie hieman enemmän aikaa ja oma kärsivällisyys ei siihen aina riittänyt.

São Paulossa oli myös opiskelijana halvempi elää. Paljon säästi jo sillä, että pystyi syömään koulun ruokalassa kahdesti päivässä annoksen maksaessa noin 0,75 €. Myös ilmastoltaan kaupungit ovat hyvin erilaiset. São Paulo sijaitsee 750 m merenpinnan yläpuolella ja tämän johdosta lämpötilan päivittäisetkin vaihtelut ovat suuria saattaen tippua päivän 30 asteesta illan 17 asteeseen, jolloin pitkähihaset on kaivettava esille. Karkeasti yleistäen voisi sanoa, että jos arvostat "helppoutta" ja käytännölläisyyttä sekä ei niin kosteita helteitä, harkitse São Paulo. Jos taas rakastat hiekkarantoja, luontoa, todella lämpimän kosteita ilmoja ja jonkin asteista jännityksen tuntua, hakeudu Rioon jos mahdollista.

En ole vielä tutkinut olenko jo saanut kaikista kursseista arvosanat, mutta ymmärsin, että voilopulta itse tulostaa omat suorituksensa ja viedä yliopistolle kirjattavaksi osaksi tutkintoa. São Paulon vaihdon tärkein anti oli se, että se muutti täysin sen käsitykseni Brasiliasta, mikä oli muodostunut Rion vaihdon aikana. Rion jälkeen ajattelin, etten välttämättä haluaisi esimerkiksi työskennellä Brasiliassa, mutta São Paulon jälkeen mietin sitä vakavissani. Tämä kuvastakoon hieman sitä miten moniulotteisesta maasta on kysymys, eri alueet ja kaupungit ovat hyvin erilaisia toisiinsa nähden. Vaikka pidin opiskelusta erityisesti São Paulossa, tulen varmasti matkustamaan uudestaan myös Rio de Janeiroon lomailun merkeissä. Voin suositella Universidade de São Paulo varauksetta kaikille Brasiliasta kiinnostuneille. Yliopisto on edelleen Latinalaisen Amerikan parhaaksi arvioitu ja täten kaikki tuntevat sen maassa, jossa koulun maineella on väliä. Täten se antaa hyvät lähtökohdat esimerkiksi työnhakua silmillä pitäen.

Centro Universitário Feevale, Novo Hamburgo, 16.02.2016 – 09.07.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Novo Hamburgo

Vaihtoaika: 16.02.2016 – 09.07.2016

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Centro Universitário Feevale

Etukäteisjärjestelyt Suomessa:

Vaihtoon hakemisen aloitin ajoissa, yli vuosi ennen varsinaista lähtöä. Kirjoitin siis hakemuksen vuoden 2014 syksynä ja sain vahvistuksen Tampereen yliopiston päästä joulukuun alussa 2014. Vahvistusta Brasilian päästä pitikin sitten odottaa pidempi aika, koska ilmeisesti siellä päässä hakemukset käsitellään vasta yksi lukukausi ennen vaihtoa. Olin silti tyytyväinen, koska sain lopullisen hyväksymisen Brasiliasta jopa 5 kuukautta ennen lähtöäni. Olin lukenut muiden matkakertomuksista, että usein hyväksymiset brasilialaisista yliopistoista tulivat vasta kuukautta ennen lähtöä. Mitään suurempia ongelmia ei siis ollut hakuprosessin aikana. Feevalen kansainvälisestä toimistosta vastattiin sähköposteihini aina varsin ripeästi, vaikka aika moniin kysymyksiini vastattiin hieman epäselvästi tai kerrottiin, että kuulen sitten paikan päällä tarkemmin. Kurssitarjonnasta ei ollut hirveästi tietoa, ja tiesin vain, että jotain englanninkielisiä kursseja oli tarjolla. Kuulemani mukaan monia englanninkielisiä kursseja oltiin aikaisimpina vuosina peruttu yllättäen - ja näin kävi myös minulle myöhemmin. UTA:n kv-toimiston kautta sain listan aikaisempien vuosien kursseista, joita pystyin käyttämään hyväkseni suunnitellessani opintojani. Viisumin hankkiminen kävi nopeasti, kun olin saanut tarvittavat dokumentit kv-toimistosta. Hankin samalla myös CPF-kortin, jota vaaditaan Brasiliassa asuville. Sain tästä lisätietoa Feevalen hyväksymiskirjeessä sekä Brasilian suurlähetystön sivuilta. Vakuutukseksi kävi nykyinen matkavakuutuseni, mutta jouduin ottamaan siihen kaksi lisäkuukautta, sillä nykyinen vakuutuseni riitti vain 3kk kestäväälle matkalle.

UTA ei järjestä portugalin opetusta, joten jouduin käymään omakustanteisesti työväenopistojen portugalinkursseilla. Aloitin kurssin jo keväällä 2015, eli heti kun kuulin Tampereen yliopiston hyväksyneen hakemukseni. Kurssi oli kyllä hyödyllinen, vaikka tietysti opin kieltä paljon paremmin paikan päällä. Kurssin kautta ainakin kielioppiasiat jäivät paremmin mieleeni, jonka kautta oli myös helpompi aloittaa puhuminen Brasiliassa. Myös Duolingo-sovellus on todella hyvä, sillä sen kautta sain tankattua portugalin perussanastoa päähäni jo Suomesta käsin. Suosittelen edes portugalin alkeiden opiskelua ennen Brasiliaan saapumista, sillä jopa yksinkertaisten asioiden osaaminen auttaa tavallisessa arjessa. Suurimman osan asioista oppii kuitenkin paikan päällä!

Kohdemaahan saapuminen:

Olin kuullut huonoja kokemuksia aikaisempien vuosin tuutoroinnista Feevalessa, mutta tänä vuonna meininki oli aivan toisenlainen. Tuutoreiden määrään ja "laatuun" oli panostettu selkeästi ja erityisesti meille Euroopasta tuleville (ja espanjaa puhumattomille) vaihtareille oli varattu iso määrä tuutoreita. Tämä johtui tietysti siitä, että me espanjaa osaamattomat vaihtarit emme osanneet hoitaa käytännön asioita niin itsenäisesti kuin latino/espanjalaisvaihtarit. Sain kuulla omista tuutoreistani vasta viikkoa ennen lähtöä, joten heidän olemassaolonsa tuli minulle pienenä yllätyksenä. Tuutorit olivat tehneet meille yhteisen Whatsapp-ryhmän, jossa puhuimme etukäteen saapumisestani ja pakkailu-asioista. Lentokentälle vastaan tuleminen on ilmeisesti ihan yleistä, ja näin ollen minuakin tultiin hakemaan kentältä. Kokonaisuudessaan tuutorointi yllätti meidät kaikki vahtarit positiivisesti. Meistä kaikista muodostui tiivis porukka ja teimme jopa yhdessä matkoja ympäri Brasiliaa tuutoreidemme kera.

Asuminen:

Feevalen hyväksymiskirjeessä oli lista eri vuokraisännistä- ja emännistä, jotka tarjosivat huoneita Novo Hamburgossa. Onneksi paikan päällä asunut suomalaistyttö (ex-vaihtari myös) auttoi minua asunnon etsinnässä, sillä ilmeisesti suurin osa tarjotuista vuokraisännistä ei puhunut englantia. Asuin koko vaihtoaikani pousadassa, eli asunnossa, jossa jokaisella on oma huone (ja joskus vessa), mutta keittiö jaetaan. Saavuttuani tuutorini vei minut pousadaan, jossa suoritin kuukauden maksun kerralla. Vuokrataso oli Suomeen nähden edullinen, vaikka paikallisten mielestä meiltä vaihtareilta kiskottiin liikaa rahaa. Minun kuukauden vuokrani oli 500realia, eli noin 125euroa. Hintaan kuului oma huone ja vessa, sekä viikoittainen siivoaminen ja lakanoiden+pyyhkeiden vaihto. Rehellisesti sanottuna en usko, että kukaan minun aikaisistani vaihtareista suosittelee Feevalen hyväksymiskirjeessä mainittuja asuntoja. Tuntuu, että jokaisessa kämpässä oli ongelmia joko netin kanssa tai ylipäättään kamalan vuokranantajan kanssa. Kämpät olivat selkeästi vanhoja ja kuluneita, eikä ainakaan minun vuokraemäntäni ollut kovinkaan innokas ostamaan uusia keittiövälineitä tai muutenkaan uusimaan kalustoa. Omassa pousadassani asui parhaimmillaan noin 15 ihmistä ja käytössä oli vain yksi pesukone. Myös netti toimi todella vaihtelevasti (esim. skypeätyös ei toiminut ikinä huonon netin takia) eikä ongelmia korjattu kovinkaan vauhdikkaasti. Kannattaa myös varautua siihen, että taloissa ei ole useinkaan ilmastointia tai lämmitystä, eli kesällä on todella todella kuuma ja syksyllä taas todella todella kylmä. Neuvoksi voin antaa sen, että lämpimiä vaatteita ei ikinä voi olla liikaa. Ilmeisesti Feevalella on suunnitelmana alkaa rakennuttaa jonkinlaista asuntola vaihtareille, koska niin monen vuokraisännän kanssa on ollut tyytymättömyyttä. En kuitenkaan usko, että tällainen asuntola ehtii vielä hetkeen valmistua.

Opiskelu:

Feevalessa ei ollut tarjolla opiskeluainettani eli sosiaaliantropologiaa. Tämän tiesin toki jo hakuvaiheessa, eikä se ollut minulle ongelma. Olin valinnut kurseja kielten yksiköstä, joten Feevalen papereissa minut oli merkitty kielten opiskelijaksi. Todellisuudessa valitsin satunnaisia kurseja sieltä täältä, mm. englantia sekä sosiologiaa. Kokonaisuudessaan valitsin vain kolme kurssia, koska en halunnut ottaa liikaa työtaakkaa. Opiskelin ainoastaan yhden kurssin kokonaan portugaliksi, mutta se ei tuottanut ongelmaa kurssin matalan tason johdosta. Aika lailla kaikki asiat kurseilla olivat helppoja, joten voisi sanoa opetuksen tason olevan matalampi kuin Suomessa. Erityisesti portugalinkielinen sosiologian kurssi oli mielestäni yllättävän helppo - vaikka opiskelin itselleni haastavalla kielellä. Opetuksen tempo oli aika rauhallinen ja monia asioita käytiin läpi todella pitkän aikaa. Myös opiskelijoiden taso yllätti minut, sillä moniakaan heistä ei tuntunut hirveästi kiinnostavan. Sain itse hyvät arvosanat eikä minun tarvinnut nähdä paljoakaan vaivaa niiden eteen. Eli ei kannatta turhaan jännittää ainakaan arvosanoja! Opetusmenetelmät olivat monimuotoisia, eli sekä esitelmiä, esseitä että monivalintatehtäviä. Opetus oli koulumaisempaa kuin Suomessa, eikä mielestäni opiskelijoilta vaadittu samanlaista itsenäisyyttä kuin Suomessa. Tietysti me vaihtarit saimme välillä vähän erikoiskohtelua, meiltä ei esimerkiksi vaadittu samanlaista läsnäolopakkoa kuin muilta.

Muuta mainitsemisen arvoista:

Itse Novo Hamburg on aika lailla Tampereen kokoinen kaupunki, mutta tekemistä siellä riittää paljon vähemmän. Novo Hamburgossa ei siis opiskelun lisäksi ole paljoa muita aktiviteetteja kuin baareissa käyminen. Kuntosaleja löytyy kyllä paljon, myös yliopiston kampuksilta. Näin ollen suosittelenkin kunnon matkabudjettia, joka mahdollistaa matkustamisen Brasiliassa ja

naapurimaissa. Lähellä olevaan Porto Alegreen, eli osavaltion pääkaupunkiin pääsee junalla alle tunnissa, mutta kaupungissa kannattaa olla varuillaan rikollisuuden johdosta. Itse suosittelen matkustusta kauemmaksikin, kuten koillis-Brasiliaan tai isoimpiin kaupunkeihin. Myös Uruguayihin ja Argentiinaan pääsee aika näppärästi bussilla, jos on vain valmis kuluttamaan bussin penkkiä. Muutenkin pitkänmatkan bussit ovat todella mukavia, ja niissä nukkuu jopa paremmin kuin lentokoneessa.

Sää on eteläisessä Brasiliassa todella vaihteleva. Kesällä, eli joului-maaliskuussa lämpötila on 30 asteen yläpuolella, kun taas syksyllä ja talvella huhti-elokuussa yölämpötila voi olla nollassa. Vaatteita kannattaa siis varata moneen lähtöön, koska varsinkin talvella asunnoissa on todella hyytävän kylmä. Elinkustannukset ovat Brasiliassa ainakin omasta mielestäni edulliset Suomeen verrattuna. Vuokra ja perusruoka ovat edullisia, mutta kosmetiikka on yllättävän kallista. Omat opintoni eivät vaatineet mitään erityiskuluja, sillä kurssikirjat sai lainaan kirjastosta (tosin niihin oli tunkua). Myös erikoisruokavalion noudattaminen (esim. kasvissyönnö, gluteeniton, laktoositon) on välillä haastavaa ja tällaiset "erikoisruuat" ovat kalliimpia ja löydettävissä vain harvoista ruokakaupoista. Brasilialainen ruoka on aika tuhtia ja rasvaista. Yleisiä ruokia ovat riisi, liha sekä papukastike. Myös pizzat, pastat, hampurilaiset ja sokeriherkut ovat yleisiä. Lisättyä sokeria löytää joka paikasta, joten terveellisesti syöminen on haasteellista.

Yksi itseni eniten yllättänyt asia oli turvallisuus. Vaikka olin tietysti kuullut Brasilian erilaisesta turvallisuustilanteesta aikaisemmin, ei sitä oikein voi ymmärtää ennen kuin on paikan päällä. Ryöstöt ovat valitettavan yleisiä jopa Novo Hamburgon kokoisessa pikkukaupungissa, joten kannattaa henkisesti varautua siihen, että ei voi liikkua ja käyttäytyä samalla tavalla kuin Suomessa. Pimeän jälkeen liikkumista kannattaa välttää eikä kännykän käyttöä suositella kaduilla. Jos voisin tehdä jotain toisin, olisin ottanut mukaan vanhoja puhelimia, joita voisi käyttää hämäyksenä mahdollisen ryöstön sattuessa. Mutta yleensä maalaisjärjellä pärjää ja tuutorit todellakin valistavat turvallisuus-asioista lisää.

Merkityksellisyys:

Uskon vaihdon olevan merkityksellinen tulevaisuuteni kannalta, koska kansainvälistä kokemusta arvostetaan aina. Opin itse paljon uutta itsestäni ja Brasiliasta, sekä tutustuin uskomattomiin ihmisiin. Tulen varmasti palaamaan takaisin Brasiliaan ainakin lomien muodossa ja toivottavasti saan pidettyä portugalilaiseni taitoni kohtalaisena.

Jos Brasilia ja Feevale kiinnostavat, niin minuun saa olla yhteyksissä - autan mielelläni!

Ibmec - Rio de Janeiro, Rio de Janeiro, 15.02.2016 – 20.07.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Rio de Janeiro

Vaihto-aika: 15.02.2016 – 20.07.2016

Vaihto-ohjelma: Tiedekunnan/yksikön vaihtosop.

Yliopisto: Ibmecc - Rio de Janeiro

Etukäteisjärjestelyt menivät suhteellisen sutjakkaasti. Yhteyshenkilö Ibmecissä on todella mukava ja olin häneen useaan otteeseen yhteydessä jo ennen lähtöä. Aika myöhään tuli tieto siitä, milloin kurssit alkavat ja siten jouduin varaamaan lennot jo ennen tätä tietoa. Lensin Rioon 29.1.2016 juuri sopivasti karnevaaleille. Oli muuten upea kokemus, joten ehdottomasti kannatta olla paikan päällä karnevaalien aikaan. Olin vaihdossa Portossa Portugalissa puoli vuotta ennen Rioon lähtöä ja siten etukäteisjärjestelyt hoituivat sieltä käsin. Jos itselläsi on sama tilanne niin muista ajoissa hoitaa viisumi, jotta ehtii lähettämään passin Suomeen käsittelyä varten. Itselläni tuli tässä hieman kiire. Minulla oli jo ennen lähtöä jatkuva vuosittainen matkavakuutus, joka kattoi muistaakseni kolme kuukautta ja sitten ylimeneviltä päiviltä piti maksaa lisämaksua.

Kurssitarjonnasta sain tietoa etukäteen jonkin verran, mutta mielestäni se ei ollut riittävää. Paikanpäällä oli aikamoinen sumpliminen niiden kurssien kanssa, kun meille ei annettu tietoa siitä, minä päivinä kurssit järjestetään ja mihin aikaan, joten kurssivalinnat olivat aika turhia, kun kaikki näytti loppujen lopuksi olevan päällekkäin. En ymmärrä, miksi tätä tietoa siellä pimitetään, mutta vaihtokoordinaattori tekee sinulle lukujärjestyksen ja katsoo ovatko kurssit päällekkäin. Tämä hidastaa kurssien valintaprosessia huomattavasti. Myöskin kulkukortin saaminen kestää kohtuuttoman pitkään ja sainkin sen vasta viimeisellä viikollani. Minulla oli väliaikainen kortti, mutta sillä ei pääse sisään porteista vaan se täytyy aina erikseen näyttää vahtimestarille, joka päästää sinut sisään.

Olin Portossa Portugalissa vaihdossa ennen Rioon lähtöä ja siellä otin muutaman kielikurssin. Oli hyvä, että osasi kieltä jo vähän ennen lähtöä sillä Brasiliassa harva puhuu englantia. Varsinkin asuntoa vuokratessa voi joutua vaikeuksiin, mikäli yhteistä kieltä ei löydy. Onneksi ihmiset ovat siellä uskomattoman avuliaita ja siten apua yleensä löytyy helposti. En osallistunut intensiivikielikurssille, jota IBMECin yhteistyökumppani tarjosi. Se oli aika kallis ja myöhemmin kuulin, että ehkä se ei ollut sen arvoistakaan, mutta toki jos ei kieltä yhtään osaa niin on se hyvä saada edes jonkinlainen käsitys portugalilaisesta kielestä. Koulussa oli alkuun tuutoritoimintaa, mutta hyvin vähän, kun vertaa aikaisempaan Erasmus- vaihtooni Portossa. Alussa meille nimettiin tuutorit, mutta jotenkin se tuutoritoiminta sitten kumminkin kuihtui jo ensimmäisen viikon jälkeen. Toki apua saa aina, kun sitä ymmärtää vaan pyytää.

Minulla ei ollut asuntoa valmiina, mutta minulla on ystäviä Brasiliasta, joten he järjestivät minulle majoituksen pariaksi ensimmäiseksi viikoksi erääseen perheeseen. Perheen kautta löysinkin itselleni hyvän kämpän Copacabanalta. Vuokra oli noin 350 e/kk. Minulla kävi hyvä säkä kämpän suhteen, sillä se oli todella hyvässä kunnossa. Kävin nimittäin katsomassa monta kämppää, jotka olivat huomattavasti kalliimpia, kuin tuo ja huomattavasti huonommassa kunnossa. Vuokrat Rioossa ovat melko korkeita.

Kävin Rioossa kolme kurssia Financial Analysis, Sports Management ja Empreendedorismo (Yrittäjyys). Financial Analysis ja Sports Management olivat englanniksi ja Empreendedorismo portugaliksi. Kursseilla oli aina jokin projekti ryhmissä ja vielä tentit päälle. Lukukauden puolessa välissä olivat ensimmäiset tentit ja lopussa toiset. Pärjäsin lopulta myös Empreendedorismo kurssilla hyvin, vaikka kielenä oli Portugali. Huomioi, että opettaja vaatii esitykset tehtävän myös portugaliksi, joten siellä täytyy pystyä edes vähän myös puhumaan portugaliala. Itselläni ainakin se ääntäminen tuotti kaikkein eniten ongelmia. Kirjoittaminen sujui hyvin tenteissä, mutta suulliset esitykset olivat hankalampia. Tietokoneet yliopistolla ovat uskomattoman hitaita, mutta kyllä sielläkin hommia saa tehtyä kunhan on riittävästi kärsivällisyyttä.

Matkustaminen Brasiliassa on suhteellisen kallista, mutta kohteet ovat aivan upeita. Kun matkustaa kaupungista toiseen tuntuu kuin olisi vaihtanut kokonaan maata. Kannattaakin reissilla minkä kerkiää ja yrittää saada kurssit niin, että on helppo pitää pidennettyjä viikonloppuja. Rion lähellä on nimittäin hienoja paikkoja viikonloppureissuille. Sää oli pitkään mielettömän hyvä, mutta mitä pidemmälle mentiin meidän kesää kohti, niin Brasiliassa taas kylmeni. Toki kylmemmät ilmat olivat ihan tervetulleita kuumien jaksojen jälkeen. Vaihtopinnot ja eläminen Brasiliassa olivat kyllä mieletön kokemus, jota voin suositella kaikille. Ihmiset ovat uskomattoman mukavia ja elämä on niin erilaista, että vaihto on todella avartavaa. Tältä reissulta opin varmasti ihan uudenlaista kärsivällisyyttä ja rennompaa elämänasennetta. Samalla kielitaitoni karttui.

Universidade Federal de Pernambuco, Recife, 14.02.2016 – 21.07.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Recife

Vaihtoaika: 14.02.2016 – 21.07.2016

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade Federal de Pernambuco

Kandin tutkinnon jälkeen tarjoutui hyvä mahdollisuus lähteä vaihtoon ennen maisterivaiheen aloittamista. Halusin jotain hyvin erilaista, joten aloin selailla Euroopan ulkopuolisia vaihtokohteita. Toiveeni oli aluksi espanjankielinen maa, mutta sitä jo puhuvana päätin hypätä altaan syvempään päähän ja kokeilla portugalinkielistä maata. Olin pari vuotta aiemmin käynyt Tampereen työväenopistossa portugalin alkeiskurssin, joten portugalinkielinen maa vaikutti jännittävältä kokeilulta. Brasilia herätti mielenkiintoni ja sieltä poimin ykköskohteeksi Recifen Universidade Federal de Pernambuco -yliopiston. Kyseiseen valintaan vaikutti ilmasto, eksoottisuus ja googlailun perusteella saatu hyvä mielikuva kaupungista. Ennen lähtöä harjoittelin portugalialaisten itsenäisesti kirjaston kurssikirjojen avulla, lukemalla portugalinkielisiä romaaneja, kuuntelemalla TuneIn Radion kautta brasilialaisia kanavia sekä katsomalla brasilialaista Netflixiä. Ennakkoon ajattelin vaikeimman asian olevan kuullun ymmärtäminen ja paikalliseen puhekieleen tottuminen. TuneIn ja Netflix auttoivat siihen ongelmaan varmasti paljon.

Lähtöprosessissa oli hieman hankaluuksia, kun kohdeyliopistosta unohdettiin lähettää uusi versio virallisesta hyväksymiskirjeestä uusittuani passini vaihtoa varten. Pitkän ja turhauttavan odottelun jälkeen aloin itse selvittää asiaa ja selvisi, että he tosiaan olivat unohtaneet lähettää uuden hyväksymiskirjeen minulle. En ollut voinut ostaa lentoja enkä hankkia viisumia, kun kyseinen dokumentti puuttui. Lähtöni viivästyi lopulta melkein kuukauden halutusta lähtöajasta, mikä oli erittäin turhauttavaa ja ärsyttävää. Kannattaa olla aktiivinen ja kysellä vaadittujen dokumenttien perään, jos niitä ei ala kuulua.

Lähdön lähestyessä on tärkeää viisumin lisäksi tärkeää tarkistaa matkavakuutus ja rokotukset. Minun piti hakea 3 kuukauden lisäaika matkavakuutukseeni. Tarvittavat rokotukset kannattaa selvittää vähintään pari kuukautta ennen vaihtoa, koska osa tarvittavista rokotteista täytyy ottaa hyvissä ajoin ennen matkaa ja muutamalla eri kerralla. Rokote.fi-sivustolta saa tietoa tarvittavista rokotteista maahaulu.

Vielä Suomessa ollessani minuun otti sähköpostilla yhteyttä paikallinen tutor, joka tarjosi hyviä vinkkejä ja paljon apua järjestelyissä. Hän tuli myös minua vastaan lentokentälle Recifessä sekä auttoi alkuaikojen sähellyksessä paljon niin kännykkäliittymän kuin asunnonkin kanssa. Vaihtotukitoimistosta otettiin myös yhteyttä ennen opintojen alkua.

He järjestivät uusille vaihtareille orientaatioviikon, johon kuului avausinfo, Recifen kaupungin museoihin tutustuminen sekä retki maaseudulle pariin muuhun museoon. Suosittelen olemaan aktiivisesti mukana näissä alun tapahtumissa. Niissä pääsee viettämään aikaa muiden vaihtareiden ja heidän tutoreiden kanssa ja tutustumaan paikallisten opastuksella kulttuuriin. Itse sain hyviä kavereita näillä retkillä.

Asuin aluksi halvassa hotellissa yliopiston lähellä. Asunnon etsiminen osoittautui avusta huolimatta hieman vaikeammaksi urakaksi kuin olin kuvitellut. Olisin halunnut asumaan jonkun brasilialaisen kanssa, mutta en löytänyt mieleistä ilmoitusta, joten aloimme sitten etsiä kämppää yhdessä italialaisen vaihtarin kanssa. Etsimme asuntoa tietynlaiselta alueelta ja halusin siltä melko hyvät ominaisuudet, minkä takia suurimman osan asuntoilmoituksista sivuutin heti. Asuminen yliopiston lähellä esimerkiksi Várzean kaupunginosassa saattaa olla kätevää, mutta alueen rajallisten palveluiden takia suosittelen asumaan lähempänä Boa Vistaa tai Boa Viagemia (Boa Viagemilta tosin on melko pitkä matka yliopistolle). Itse asuin Torren kaupunginosassa ja olin hyvin tyytyväinen valintaani. Recifessä asuntoja saattaa löytää helposti erilaisten Facebook-ryhmien kautta. On myös joitakin nettisivuja, joilta löytyy ilmoituksia. Tarvittaessa kannattaa kysyä asunnon etsimiseen apua esimerkiksi omalta tutorilta tai opintotukitoimistosta. Kaiken kaikkiaan Brasilian vuokrataso on edullinen.

Suomessa kursseja valitessani löysin UFPE:n nettisivuilta kurssitarjottimen ja käytin niiden valitsemiseen melko paljon aikaa. Perille saapuessani puolet ennakoon valitsemistani kursseista kuitenkin puuttuivat kurssivalinnasta. Onneksi olin jättänyt muitakin mielenkiintoisia kursseja itselleni ylös, joten pystyin valitsemaan niistä puuttuvien kurssien tilalle kursseja. Tosin niistäkin osa puuttui. Tilanne olisi varmasti ollut vähemmän stressaava, jos olisin päässyt kohdekaupunkiin haluttuna ajankohtana hyvissä ajoin ennen kurssien alkua.

Yliopistolla kursseille ilmoittautumisessa kannattaa varautua byrokraatiaan, varsinkin jos käy kursseja eri laitoksilla. Minulla oli kursseja kolmelta laitokselta, joten jouduin byrokraatian rattaisiin melko reilusti. Vaihtoinfossa meille jaettiin opaslehtinen yliopistoon ja kursseille ilmoittautumisista. Prosessiin menee joitakin päiviä, joten kannattaa saapua hyvissä ajoin ja aloittaa ilmoittautuminen ja kurssiasioiden hoitaminen heti kaupunkiin saapuessa. Vaihtareiden opintotukitoimisto sijaitsee yliopiston pääkirjastorakennuksessa. Sieltä saa apua, jos sitä tarvitsee.

Opiskelin informaatiotieteiden, psykologian ja markkinoinnin kursseja UFPE:ssa. Kaikki kurssini olivat portugaliksi ja aluksi opetuksen seuraaminen oli hieman työlästä. Totuin kuitenkin aika nopeasti ja parin viikon jälkeen pysyin hyvin kärryllä. Jokaisella kurssilla oli hieman omanlaiset suoritustavat. Yleensä kursseilla on välitenttejä, ja ne hyvällä arvosanalla läpäisevän ei tarvitse osallistua lopputenttiin. Minun kursseillani oli kuitenkin välitenttien sijaan ryhmätöitä, esitelmiä ja väittelytilaisuuksia perusluentojen lisäksi. Esitelmien pitäminen ja väittelyyn osallistuminen portugaliksi olivat jännittäviä hetkiä, mutta selviydyin niistä hyvin. Sain myös esitelmistäni ja ryhmätöistäni niin hyvät arvosanat, ettei minun tarvinnut osallistua yhteenkään lopputenttiin. Opiskelin Recifessä vain yhden lukukauden ja opin portugalia melko mukavasti. Toinen lukukausi olisi varmasti ollut paljon helpompi parantuneen kielitaidon takia.

Vaihtareille järjestetään portugalinkielen kurssi, jolle osallistuminen on ilmaista pientä materiaalimaksua lukuun ottamatta. Kursseja on kolme eri tasoa. Menin aluksi alkeiskurssille, mutta jo viiden minuutin siellä istuskelun jälkeen päätin vaihtaa keskitason kurssille. Kaiken kaikkiaan keskitason kurssi oli hyvä. Opetusta oli kolme kertaa viikossa. Minun ryhmän kurssin opettaja oli erittäin mukava, mutta ei kovin pätevä opettajana. Huomasin useita kertoja, että hän opettaa esimerkiksi verbien taivutusta väärin. Opin kurssilla kuitenkin monia asioita ja varsinkin puhumisen kannalta kurssi oli hyvä. Myös esseiden kirjoittaminen oli antoisaa oppimisen kannalta.

Maahan tullessa on kuukausi aikaa ilmoittautua poliisille lentoaseman toimistossa ja hakea ulkomaalaisen henkilökortti. Tämä on kaikille pakollinen hoidettava asia. Vaihtoinfossa jaettavassa opaslehtisessä on ohjeet myös sen hoitamiseen. Poliisiasemalla on usein kova ruuhka, joten sinne kannattaa mennä aikaisin aamulla.

Recife on melko mukava kaupunki, mutta fiksu ja turvallinen liikkuminen on tarpeen. Jopa yliopiston bussipysäkeillä saattoi tapahtua ryöstöjä, joten liikaa arvotavaraa ei kannata kantaa mukanaan. Myöskään kännykän käyttö julkisilla paikoilla ei ole kovin järkevää. Minulla oli aina arvotavarat piilossa sekä hieman hätärahaa kengässä, jos ryöstö osuisi omalle kohdalle. Myös recifeläisten jalkapallojoukkueiden pelatessa vastakkain kannattaa olla erityisen tarkkana, sillä huligaanit saattavat aiheuttaa järjestyshäiriöitä. Toisaalta paikallisottelun seuraaminen stadionilla oli hieno kokemus, vaikka sen jälkeen pitikin juosta huligaaneja karkuun. Pimeällä tai myöhään kävellen liikkumista yksin kannattaa välttää tietyillä seuduilla. Taksit ovat halpoja, joten niiden käyttö on kannattavaa. Itse käytin enimmäkseen Uberia, joka on Recifessä laillinen ja takseja paljon halvempi sekä luotettavampi. Sää Recifessä on usein lämmin tai kuuma. Sateisina päivinä kannattaa varata aikaa matkoihin reilusti enemmän, sillä paikallinen sade saattaa olla niin runsas, että kadut tulvivat ja liikenne menee sekaisin. Tällaisina päivinä kannattaa ennen yliopistolle lähtöä kuitenkin ensin selvittää, järjestetäänkö luentoja lainkaan. Minun vaihdon aikana oli muutama päivä, jolloin luentoja oli peruttu sateen takia ja kerran yliopisto oli kokonaan kiinni.

Paluuni Tampereelle meni hyvin ja sain kaikki kurssini hyväksiluettua. Vaihtokokemukseni oli kaiken kaikkiaan todella hieno ja mielenkiintoinen. Brasiliaan opiskelemaan lähtevän kannattaa varautua tietynlaiseen byrokratiaan ja häslinkiin monenkin asian suhteen, mutta silti suosittelen lämpimästi Brasiliaa ja Recifeä vaihtokohteena. Suosittelen myös viikonloppuisin tai vaihdon jälkeen matkustelemaan: Brasilia on mielettömän upea ja monipuolinen maa!

Universidade Federal de Pernambuco, Recife, 16.03.2015 – 27.02.2016

Maa: Brasilia

Kaupunki: Recife

Vaihtoaika: 16.03.2015 – 27.02.2016

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade Federal de Pernambuco

Jos Brasiliassa kiehtoo yleiset mielikuvat auringosta, lämmöstä, rannasta, tanssista, musiikista, capoeirasta, afrobrasilialaisesta kulttuurista ja karnevaaleista, on UFPE ja Recife varmasti hyvä valinta vaihtokohteeksi. Asuin tässä Koillis-Brasilian rannikolla sijaitsevassa suurkaupungissa reilun vuoden. Vuodesta voin pähkinänkuoressa todeta, että opin ja koin mielettömän paljon. Vuoteen mahtui niin upeita hetkiä, ihania ihmisiä, uskomattoman kauniita paikkoja ja juhlia kuin myös haasteita, vaikeuksia ja kulttuurishokkeja. Voin suositella kokemusta kenelle tahansa, joka on kiinnostunut elämään aivan erilaisessa paikassa, oppimaan uutta, pitämään hauskaa ja myös kehittämään itseään haasteista ja vastoinkäymisistä selviytymällä. Ilmaus "Brasilia on maa, jossa mikään ei toimi, mutta kaikki järjestyy" pitää paikkansa.

Hakuprosessi Suomessa sujui ongelmitta. Sain pian hakemukseni jälkeen Tampereen yliopiston hyväksynnän, ja marraskuussa postissa saapui hyväksymiskirje Brasiliasta. Sain muistaakseni tietää lukuvuoden kursseista ja aikatauluista vasta paikan päällä. Suosittelen hoitamaan paperityöt ajoissa kuntoon, eli palauttamaan viisumihakemukset ja hankkimaan kaikki tarvittavat dokumentit ajoissa, sillä Brasilian päässä niissä voi kestää. Yllättäviä

viivytyksiä voi tulla vastaan. Suosittele hankkimaan kattavan matkavakuutuksen Brasilian-vaihtovuotta varten. Ota selvää, tarjoaako vakuutusyhtiön yhteistyökumppani palveluita Recifessä. Itselleni selvisi vasta paikan päällä, että lähin Kilroyn-vakuutuksen takaama sairaala oli São Paulossa, eli käytännössä toisella puolella mannerta.

En osannut juurikaan portugalia kun lähdin Brasiliaan. Olin käynyt parilla työväenopiston alkeiskurssilla. Osasin jo ennestään vähän ranskaa ja espanjaa, mikä helpotti kielen oppimista. Vuoden aikana opin puhumaan portugalia sujuvasti, sillä yliopiston kaikki kurssit olivat vain portugaliksi. Edes portugalilaisien alkeiskurssin opettaja ei osannut englantia. Yliopiston järjestämä kielikurssi oli tasoltaan huono, joten sen varaan ei kannata laskea. Siellä kannattaa silti käydä, koska siten tutustuu muihin vaihtareihin ja saa opintopisteitä portugalilaisista. Recifessä käytännössä melkein kukaan muu kuin ylempi keskiluokka ei puhunut englantia. Itse menin ummikkona paikalle ja sössötin Tudo Bem -kirjojen pohjalta vauvaporugalia, joka kyllä kehittyi nopeasti. Niinpä Brasiliaa ei kannata poissulkea vaihtokohteista, vaikka ei kieltä osakaan. Tosin, suosittelen vahvasti opettelemaan mahdollisimman paljon ja hyvin portugalia jo Suomen päässä, sillä vaihdosta saa siten huomattavasti enemmän irti. Näin voi lieventää myös tulevaa kulttuurishokkia. Samasta syystä suosittelen tutustumaan brasilialaiseen kulttuuriin jo Suomesta käsin. Jos aloittaa saman tien reissua suunnitellessa capoeiran, samban ja/tai forrón (erittäin yleinen tanssi Recifessä muuten!), on paikan päällä paljon helpompaa löytää harrastuksia ja tutustua ihmisiin. Brasilialaisten vaihto-oppilaiden tuutorointi ja kielikeskuksen international communication -kurssin kautta voi luoda suhteita brasilialaisiin ja sitä kautta saada jo majapaikkoja ja kontakteja reissuja varten, ja totta kai kulttuuriin ja kieleen tutustuminen käy siten helposti.

Tunsin Recifeen saavuttuani ja opinnot aloitettuani, että olin täysin omillani. En koskaan tavannut tuutoriani, sillä häntä oli erittäin vaikea tavoittaa, eikä hän vaikuttanut millään tavalla hommaan sitoutuneelta. Tuutorini opiskeli ja kävi paljon töissä, ja kun hän kolmannen kerran jätti tulematta paikalle, luovutin hänen suhteensa. Sähköpostissa kansainvälisten asioiden koordinaattori lupaili vaihtareiden tutustumisiltaa, joka peruttiin, eikä siitä sittemmin kuulunut koskaan mitään. Portugalin kurssi ei alkanut kuin vasta kolmen kuukauden päästä opintojen alkamisesta. Kurseille rekisteröityminen oli todella byrokraattista paperinpyörittämistä, ja politiikan tutkimuksen toimisto näytti olevan kiinni sen työntekijöiden fiilispohjan mukaan. Toisin sanoen opintojen alkuun liittyy paljon ärsyttäviä käytännön hankaluuksia ja vastoinkäymisiä, mutta niistä ei kannata harmistua. Lopulta niille osaa jo vain nauraa ja sitten jatkaa matkaansa. Lisäksi, olen kuullut minun jälkeeni aloittaneilta vaihtareilta, että vaihtareiden vastaanotto ja ryhmäyttäminen on kehittynyt, olin itse sentään ensimmäinen Tampereen yliopiston vaihtari UFPEssa. Yliopisto-opiskelijoihin tutustuminen, harrastukset kuten capoeira ja tanssi, sohasurffaaminen ja Couchsurfing-ryhmän viikoittaisiin tapaamisiin osallistuminen sekä AIESEC ovat kaikki hyviä tapoja verkostoitua, jos jostain syystä tuutorointi sakkaa.

Alun hankaluuksiin liittyen lisään vielä, että Brasiliassa on sanonta "Quem tem boca vai a Roma", "se, kellä on suu, menee vaikka Roomaan" (tai "quem tem boca vai e se arruma", se kellä on suu menee ja järjestää asiansa). Tällä viitataan siihen, että asiat järjestyvät ja sitä löytää määränpäähänsä tai saavuttaa tavoitteensa, kun uskaltaa avata suunsa ja kysyä apua ja neuvoa. Suomessa kaikki informaatio harrastuksista bussiaikatauluihin on helposti saatavilla internetistä, ja kenties siksi avun pyytäminen nähdään itsenäisyyden puutteen ja avuttomuuden merkinä. Brasiliassa ja erityisesti Recifessä avun pyytäminen (ja avun

antaminen) on normaali, jokapäiväiseen arkeen kuuluva asia, ja lisäksi ainoa tapa saada selville haluamansa. Siispä on hyvä avata rohkeasti suunsa ja pyytää apua ja neuvoa, sillä paikalliset auttavat usein mielellään.

Opiskelin sosiologiaa, antropologiaa ja kansainvälistä politiikka UFPEssa. Kurssien taso oli todella vaihtelevaa, kannattaa kysellä paikallisilta opiskelijoilta vinkkejä opettajiin ja kursseihin liittyen. Usein kurssiin kuului ryhmätyö ja essee. Luennoille luettiin artikkeleita, kuten Tampereellakin. Suomalaisena ummikkona ja gringana sai paljon anteeksi kielen ym. suhteen. Suosittelen lukemaan artikkelit huolella ja olemaan aktiivinen luennoilla.

Asunnon löysin tuurilla niin, että sohvasurffauksen kautta löytämäni kaveri ehdotti kämppikseksi muuttamista, ja asuin asunnossa koko vaihtovuoteni ajan. Asuin keskustassa, missä vuokra on kalliimpi (huone maksaa n. 250e), yliopiston lähellä Várzeassa on halvempaa. Monet löytävät asunnon facebookin ryhmistä.

Brasilia ja etenkin Recife ovat turvallisuustilanteen suhteen aika pahamaineisia. On totta, että turvallisuutta täytyy ajatella aivan eri tavalla kuin Suomessa; on oltava jatkuvasti tietoinen omasta turvallisuudestaan. Pimeillä kujilla yksin tai pienessä porukassa kävely illalla ja yöllä ei kannata. Monet tarjoavat kadulla apuaan tai kyselevät kaikenlaista, mutta näissä tilanteissa on hyvä olla varuillaan. Kadulla liikkussa on hyvä olla kantamatta koko omaisuuttaan mukana, eikä älypuhelimia tai lompakoita kannata pitää näkyvissä tai selän takana repussa, josta ne on helppo ottaa. Kadulla liikkussa on tärkeää näyttää määrätietoista ja itsevarmalta vaikka olisi eksyksissä, sillä päämäärätön haahuilu vetää varkaita ja outoja tyyppisiä puoleensa. Nämä neuvot sanottuani haluan samalla muistuttaa, että elin yli vuoden Brasiliassa ja Recifessä (kuukauden sohvasurffasin favelassa), kävin ulkona ja elin tavallista arkea, eikä koskaan mitään pahaa tapahtunut. Monet yläluokkaiset brasilialaiset ovat liioitellun peloissaan.

Brasiliassa opin tuntemaan täysin erilaisen todellisuuden, tai oikeastaan useita erilaisia todellisuuksia. Brasilia on todella jakautunut yhteiskunta. Ihmiset elävät omissa kuplissaan yhteiskuntaluokasta riippuen, ja köyhiin ja mustiin kohdistuu paljon ennakkoluuloja. Niinpä suosittelen suhtautumaan varauksella siihen, millaisen kuvan brasilialainen antaa "muista brasilialaisista", jotka ovat kyseisen henkilön oman kokemuspöyrin ulkopuolella. Mitä useampaan ihmiseen ja ryhmään tutustuu, sitä paremmin oppii tuntemaan brasilialaisen kulttuurin ja yhteiskunnan moninaisuuden. Opiskelujen kautta oppii paljon tärkeää asiaa uudesta näkökulmasta, mutta eniten oppii vapaa-ajalla uusien ystävien, harrastusten, juhlien ja reissujen kautta. Avoin mieli ja positiivinen asenne vievät pitkälle!

Suomeen palasin sisukkaampana, kielellisesti ja kulttuurisesti taitavampana ja monta upeaa kokemusta ja ystävää rikkaampana. Siten Recifen-vaihtovuoteni oli merkityksellinen niin henkilökohtaisella kuin opintojen ja työelämän tasolla.

Centro Universitário Feevale, Novo Hamburgo, 18.02.2015 – 11.07.2015

Maa: Brasilia

Kaupunki: Novo Hamburgo

Vaihtoaika: 18.02.2015 – 11.07.2015

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Centro Universitário Feevale

Etukäteisjärjestelyt Suomessa

Itselleni tuli hieman hoppu, koska aloitin kaksivuotiset maisteriopintoni vasta ko. syksynä. Hain ensisijaisesti USP:iin, São Paoloon. Hieman ihmetytti kun kuulin ettei hakemustani loppujen lopuksi ollut edes lähetetty sinne, vain Novo Hamburgossa sijaitsevaan Feevaleen joka oli kakkosvaihtoehtoni mm. huonomman kurssitarjonnan takia.

Muutoin hommat etenivät nopeasti, mutta jossain vaiheessa ihmetelin kun en saanut Tampereen päästä viisumia varten tarvitsemiä papereita. Onneksi olin itse ajoissa tarkkana, eikä ongelmaa syntynyt.

Minulla ei ollut juuri etukäteistietoa Feevalen kursseista, sillä portugalin kielitaitoni ei ihan riittänyt sisäistämään koulun sivuilla olevaa informaatiota. Feevalesta lähetettiin ainoastaan englanninkielinen kurssitarjonta. Brasiliaan päästyäni ne ainoat englanninkieliset kurssit joille halusin, olikin peruttu. Paletti meni kokonaan uusiksi siis.

Koska kyseessä oli minulle jo ennestään tuttu Brasilia, otin kattavan matkavakuutuksen ja suosittelin sitä kaikille ko. maahan lähteville. Novo Hamburgo ei todellakaan ole mikään turvallinen pikku kylä, vaikka Feevale asiaa niin mainostaakin, mutta ei se myöskään ole pahimmasta päästä.

Kielikurssia Tampereella ei ollut etukäteen tarjolla, ja Brasiliassa puhuttava portugali eroaa melkoisesti Euroopassa puhuttavasta. Itselläni oli hieman aiempaa espanjapohjaa, joka osin vuosien saatossa oli muuttunut enemmänkin ”portugnoliksi”.

Kohdemaahan saapuminen:

Lähdin maahan hieman opintojen alkamista aiemmin jo ihan lomailun kannalta, mikä osoittautui hyväksi päätökseksi. Keväällä vaihtoon lähtevän kannattaa mielestäni ehdottomasti hyödyntää Brasilian kesä. (Meillä siis talvi tuolloin). Eli jos reissata haluaa niin aluksi, etenkin jos haluaa eteläiseen Brasiliaan/Uruguayhin/Argentiinaan tutustua, niin sinne ensin...ja sitten vaihdon lopussa pohjoisessa on vielä lämmintä.

Feevalessa jokainen vaihtari sai yhden, tai kaksi, tutoria. Itselleni sattui sen verran huono tuuri, että sain kaksi kiireistä. Toinen heistä kyllä yritti parhaansa, toiselle olin lähinnä jonkinlainen statussymboli. Kerran olin ulkona toisen ”madrinani” kanssa, muutoin yhteyttä ei juuri pidetty. Eräälle vaihtarille tosin sattui unelma ”kummi” joka otti oman suojattinsa mukaan matkoilleen.

Intensiivikielikurssia ei Feevalessa ainakaan minun aikanani ollut. Feevalen ”Portugalia ulkomaalaisille” sisälsi enemmänkin kulttuuriopintoja, eikä opettaja puhunut lainkaan englantia. Campus 3 hoitaa sitten sen intensiivipuolen. Todellisuudessa kielen oppii puhumalla paikallisten kanssa. Brasilialaiset ovat erittäin otettuja jos puhut vähänkään portugalia, tai edes yrität.

Asuminen:

Asuminen tulee järjestää itse, mutta Feevale auttaa kyllä. Suosittelen menemään katsomaan useampia asuntoja, ja ajoissa. Itse en niin tehnyt, ja luu jäi käteen. Ota tosiaan myös useampi vaihtoehto ylös! Ja ota huomioon, että Novo Hamburgossa voi olla kesäkuussa jo melko kylmä, siis oikeasti KYLMÄ! Lucia Boffin tarjoamia ”luukkuja” en voi suositella.

Opiskelu:

Opiskelin virallisten papereiden mukaan Feevalessa journalismia, mutta todellisuudessa tein siellä valinnaiset opintoni, minkä johdosta kurssipaletti kostui ihan muista kuin journalismin opinnoista. Opetuksen taso oli mielestäni hyvä, tosin pedagogisesti mielestäni melko vaihteleva. Opetusryhmät olivat melko pieniä. Kurssit suoritettiin, kurssista riippuen, portfolioin sekä essein ja kokein. Varsinaisia kirjatenttejä ei ollut, tosin kursseihin liittyi aina oheiskirjallisuus, jonka lukemisen tuli näkyä annetuissa tehtävissä.

Feevalessa ei juuri ole tarjolla englanninkielistä kirjallisuutta, tosin heillä on hyvät E-aineistot, joista jotain materiaalia löytyy englanniksikin. Itselleni tosin ei löytynyt. Yliopisto tarjoaa oppilaittensa käyttöön tietokoneluokkia, ja koneilta löytyy erilaisia ohjelmia mm. PhotoShop. Opiskelu oli melko koulumaista, ryhmätöitä jne.

Suoritin loppujen lopuksi kaikki opintoni portugaliksi, mutta siinä oli kyllä tekemistä. En voi kauheasti suositella opiskelemista portugaliksi ellei omaa jonkinlaista pohjakielitaitoa, silloinkin se saattaa olla aika rankkaa. Espanjan osaaminen auttaa myös paljon. Koen, että itse pärjäsin kohtuullisen hyvin, koska halusin Brasiliaan myös oppiakseni kieltä paremmin.

Muuta mainitsemisen arvoista:

Novo Hamburgossa ei ole kauheasti tekemistä. Lähellä ei ole esim. rantoja tai suurempia nähtävyyksiä. Lähimpään suurkaupunkiin, jossa jo sitten sattuu ja tapahtuu, on n. tunnin junamatka. Brasiliassa tosin on suomalaisen suhteellisen halpaa matkustaa verrattuna kotimaahan, joten sinänsä tuota nyt ei kannattane sen enempää miettiä. Matkustelemista suunnittelevien tosin kannattaa ottaa huomioon Feevalen tiukat läsnäolosäännöt; voit olla yhdeltä luennoilta pois korkeintaan viisi kertaa.

Merkityksellisyys:

Itselleni vaihto oli monestakin eri syystä hyvin merkityksellinen. Aion palata Brasiliaan marraskuussa 2015, ja nimenomaan Novo Hamburgoon vaihtoehtoni se suosikkipaikkani olekaan.

Opin vaihtoaikana lisää brasilialaisen kulttuurin monimuotoisuudesta, sain paljon uusia ystäviä sekä uusia ajatuksia elämäni suhteen ylipäätään.

Välillä harmitti vaihdon aikana englannin kielitaidon puute, mikä koulun henkilöstöä vaivasi ihan tohtoritasolla. Näin jälkikäteen ajateltuna, asiat kuitenkin aina järjestyivät lopulta.

On ihan mielettömän hienoa että meillä täällä Suomessa on mahdollista lähteä ulkomaille ja matkatkin maksetaan. Näin ei esim. Brasiliassa ole. Tämä kannattaa muistaa siinä vaiheessa kun empii lähtöään. Olen matkustellut paljon, ja voin sanoa, ettei mikään vedä vertoja sille, kun asut jossain paikassa ulkomailta hieman kauemmin. Se avartaa ja kasvattaa tavalla, joka ei mahdollistu muutoin kuin lähtemällä vaihtoon.

Ja kielethän tunnetusti opitaan puhumalla. Brassit on tosi ystävällistä sakkia, ja puhuu mielellään ulkomaalaisten kanssa.

Mielelläni autan kaikin mahdollisin tavoin ja annan lisätietoa, mikäli Novo Hamburgo ja Feevale kiinnostaa.

Universidade de Sao Paulo, Sao Paulo, 02.02.2015 – 12.06.2015

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 02.02.2015 – 12.06.2015

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade de Sao Paulo

Hakiessani vaihto-opiskeluun en puhunut sanakaan portugalia - tai no, osasisin sanoa, että "minulla on koira" "eu tenho um cachorro". En kuitenkaan epäröinyt hakea vaihto-opiskelijaksi yliopistoon, jossa ei juuri tarjota englannin kielisiä kursseja, päinvastoin. Ajattelin, että jos on mahdollisuus opiskella uutta kieltä, niin otan sen ennen kaikkea haasteena.

Kielitaitoni takia itselleni tuli yllätyksenä, että minut lopulta valittiin vaihto-opiskelijaksi USPiin. Vahvistus vaihtopaikasta tuli myöhään, vain kuukausi ennen lähtöäni. Moni aiemmin Brasiliassa vaihdossa ollut on kertonut samaa. Vasta virallisen varmistuksen jälkeen oli kannattavaa ostaa lennot ja vasta lentojen jälkeen voi hakea opiskelijaviisumia Brasilian Suomen suurlähetystöstä.

Viisuminen saaminen kesti itselläni kymmenen arkipäivää. Joulupyhien täyttäessä kalenterin sain viisumini perjantaina, kun lähtöni oli maanantaina. Viisumiin tarvittavia papereita täyttäessä ja tilatessa kannattaa olla tarkka. Itse esimerkiksi tilasin ensin yhden väärän paperin maistraatista, vaikka olin omasta mielestäni tarkistanut asian ainakin kolme kertaa.

USPilla ei ole opiskelija-asuntoja vaihto-opiskelijoille. Facebookissa on ryhmiä, joista voi etsiä asuntoa, kuten Republicas de São Paulo ja Aluguel: Apartamento/Quarto São Paulo, Brasil. Ennen lähtöäni olin sopinut muutaman asunonäytön São Pauloön. Löysin asunnon ystäväni kanssa vain viikon etsinnän jälkeen mukavalta paikalta Vila Madalenasta kolmella Brasilialaisella kämppiksellä höystettynä.

Olin jo Suomessa ilmoittautunut USPin järjestämälle viiden viikon mittaiselle intensiivikielikurssille. Kurssi oli todella hyödyllinen, sillä opin portugalin alkeet ja sain ystäviä.

Kielikurssi järjestettiin niin, että USPin kurssit alkoivat sopivasti sen päätyttyä. Ensimmäisillä luennoillani en ymmärtänyt juuri mitään. Kaikki kurssini olivat portugaliksi. Käytin kuitenkin kotona ahkerasti google kääntäjää ja pian kieli alkoi sujua paremmin.

USPin kurssitarjonta on laaja. Valitsin kursseja journalistiikan, politiikan tutkimuksen ja kuvajournalismin puolelta. Kurssien taso vaihteli, mutta opettajat olivat poikkeuksetta erittäin mukavia ja auttavaisia. Yksi asia, johon en tottunut koko vaihto-opiskeluni aikana oli erilainen

aikakäsitys yliopistossa; opettajat tulivat myöhässä luennoille ja opiskelijat ravasivat luentojen aikana hakemassa evästä. Sain suoritettua kurssini kiitettävin arvosanoin ja ne hyväksyttiin opinnoissani täysimääräisesti valinnaisiin opintoihini.

Monet parhaavat São Paulon betonisuutta, mutta itse pidän São Pauloa upeana vaihtokohteena, josta oli helppo matkustella lähelle ja kauas. Kaupungissa on niin monta puolta, että jo pelkästään siellä saisi kulutettua kokonaisen vuoden.

Koen vaihtoajan erittäin merkitykselliseksi tulevaisuuteni ja työelämän kannalta. Palo portugalin kieltä sekä Brasilian kulttuuria että politiikkaa kohtaan on säilynyt. Portugali sujuu nykyään varsin kohtalaisesti ja olen lähdössä ensi kuussa korkeakouluharjoitteluun Suomen suurlähetystöön Brasiliaan, Brasilian pääkaupunkiin.

Vaihtoon valmistautumisesta, vaihtoajasta ja sen jälkeisestä kotiinpaluusta olisi paljon kerrottavaa, joten jos haluat kuulla lisää niin ota yhteyttä.

Universidade de Sao Paulo, Sao Paulo, 01.02.2015 – 31.12.2015

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 01.02.2015 – 31.12.2015

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade de Sao Paulo

Ennen lähtöä

Kiinnostuin Sao Paulon yliopistosta (USP) vaihtokohteena kun vertailin Etelä-Amerikan vaihtokohteita. Etelä-Amerikka oli ollut mielessäni jo pitempään, koska sivuaineenani on espanja. Vertailin eri yliopistojen kurssitarjontaa ja nettisivuja, ja USP:n tarjonta vaikutti opintoihini sopivimmalta ja kaikenlisäksi yliopiston kotisivu oli melko toimiva. Ainut pieni mutta alkuvaiheessa oli se, että tämä yliopistohan ei sijaitse espanjan- vaan portugalinkielisessä maassa eli Brasiliassa. En osannut portugaliala ollenkaan ja yliopisto vaatii portugalitaitoa vaihto-opiskelijoiltaan. Päätin kuitenkin luottaa siihen, että vahva espanja ja portugalin alkeiden opiskelu on tarpeeksi ja niin se olikin. Portugalin alkeet kävin opiskelemassa kansalaisopiston kurssilla koska portugaliala ei harmillisesti ole yliopistolla tarjolla. Se oli hyvä, sillä pystyin rehellisesti kirjoittamaan hakemukseeni, että ehdin opiskella portugaliala ennen vaihdon alkua ja tarvittaessa minulla olisi myös jonkinlainen todistus tästä opiskelusta. Pyysin kuitenkin suosituksen myös yliopiston espanjan lehtorilta, varmuuden vuoksi. Tampereen yliopiston hyväksyminen tuli nopeasti hakuajan päättymisen jälkeen, mutta sen jälkeen alkoi välillä tuskaisakin varmistuksen odottelu kohdeyliopistosta.

En muista enää aivan tarkalleen mitä dokumentteja missäkin hakuvaiheessa piti toimittaa, mutta yleiskuva hakuprosessista on kuitenkin se, että dokumentteja ja todistuksia piti olla monesta asiasta. Mieleen jäi etenkin, että kun lopullinen hyväksyminen tuli aivan loppuvuodesta seuraavan vuoden alussa alkavaa vaihtoa varten, niin viisumin hankkimiseen

ei ollut mitenkään ylimääräistä aikaa, sillä sitäkin varten täytyy tilata useampi virallinen dokumentti ja toimittaa Helsinkiin Brasilian suurlähetystöön. Kuitenkin jokainen vaihe meni suhteellisen sujuvasti.

Brasiliaan lähtiessä piti myös ottaa selvää tarvittavista rokotuksista jo aika ajoissa. Kunnossa piti olla hepatiitti A ja mielellään B, sekä lapsena annetut peruserokotukset piti olla voimassa. Tämän lisäksi suositeltiin keltakuumerokotetta sekä lavantautirokotetta, jotka molemmat otin kun olin kuitenkin kokonaiseksi vuodeksi matkaan lähdössä. Malariarokotetta ei tarvinnut ottaa Sao Pauloan mennessä. Rokoteinfosta kerrottiin, että Brasiliassa myydään aivan samoja malarialääkkeitä kuin täällä, eli jos matkustaisin malaria-alueille niin tarvittavan lääkityksen saisin myös paikan päältä.

Heti USPin hyväksymiskirjeen saavuttua sieltä tuli myös sähköpostia, jossa kysyttiin haluaako ottaa osaa tuutorointiohjelmaan, eli USP iFriendsiin. Kun siihen rekisteröityi USPin kotisivuilla, niin todella pian sen jälkeen jopa kolme USPin opiskelijaa ilmoittautuivat tuutoreikseni. Kaksi heistä tarjosi apuaan alkujärjestelyjen kanssa jo ennen kuin edes lähdin matkaan, eli jos olisin tahtonut, niin joku olisi luultavasti tullut minua lentokentälle vastaan tai auttanut asunnon hankinnan kanssa. Minulla oli kuitenkin onnea ja olin tutustunut jo Tampereella erään kurssin kautta yhteen brasilialaiseen vaihto-opiskelijaan, joka oli palaamassa jouluna kotiinsa ja tarjoutui auttamaan kaiken kanssa kun saapuisin Brasiliaan.

Saapuminen

Asuin mainitun brasilialaisen tuttuni kaverin luona ensimmäisen viikon ajan ja etsimme yhdessä minulle huonetta facebookin asuntoryhmien kautta. Se oli mielestäni erittäin toimiva tapa varsinkin paikallisen oppaan kanssa - Sao Paulossa on hyvä tietää millaiselle alueelle muuttaa, koska kaikki alueet eivät ole yhtä turvallisia. Huone löytyi toivotulta alueelta (Vila Madalena) viikossa ja pääsin muuttamaan sinne heti. Koska menin Sao Pauloan jo tammikuun lopussa, niin minulla oli hyvin aikaa tutustua ensin kaupunkiin ja olisin toivonut voivani osallistua myös portugalin intensiivikurssille, josta oli kerrottu hyväksymisen yhteydessä. Kuitenkin resurssit olivat sellaiset, että hyvin espanjaa puhuville ei ollut tässä vaiheessa tarjolla mitään kurssia vaan kurseista vastaava opettaja käski meitä tutustumaan brasilialaisiin ja alkamaan juttelemaan heidän kanssaan! No, onneksi kämppikseni olivat brasilialaisia (niin kuin olin halunnutkin) ja pääsin aloittamaan portugalin puhumisen heidän kanssaan. Kun koulu sitten lopulta helmikuun loppupuolella alkoi, niin osallistuin normaalille ulkomaalaisten kielikurssille, joka oli aika hyödyllinen kulttuuritiedon kannalta vaikka ei niinkään puhumisvalmiuksien kehittämisen kannalta, niin kuin oli tarkoitus. Kurssilta sai kuitenkin sen loputtua virallisen todistuksen kielitaidostaan.

Varsinaiset yliopiston kurssit olivat minulla espanjan, portugalin ja historian oppiaineiden kurseja – filologiaa sekä kirjallisuutta ja historiaa. Mielestäni USPissa kurseilla puhuttiin tutkimuksesta vähän enemmän kuin mitä täällä, mutta toki se riippui aika paljon opettajasta. Etenkin Etelä-Amerikan historian kurseista pidin paljon, sillä opettajilla oli todella paljon asiantuntemusta. Koska suurimmalla osalla opiskelijoista myös oli perustiedot näistä asioista, niin kurseilla päästiin puhumaan aika paljon politiikasta ja muista syvällisistäkin historiaan liittyvistä asioista. Kielten kurssit olivat aika samantapaisia kuin täällä, joskin ryhmätyötä oli mielestäni vähemmän ja luennointia enemmän kuin mihin olen tottunut. Noin kaksi kolmasosaa kurseistani oli portugaliksi ja yksi kolmasosa espanjaksi enkä kokenut millään

kurssilla kielitaitoani ongelmaksi. Ainakin minun opettajani olivat kokeissa ja esseissä joustavia kielen kanssa eivätkä vähentäneet pisteitä epätäydellisyyksien takia jos teksti oli kuitenkin ymmärrettävää.

Elämä Brasiliassa

Asuminen Sao Paulossa on aika kallista, etenkin jos haluaa asua paremmalla alueella - itse maksoin huoneestani (isossa asunnossa, jonka jaoin kolmen kämppiksen kanssa) kuukaudessa lähes TOASin kustustayksiön verran. Koin kuitenkin että turvallinen asuinalue hyvillä kulkuyhteyksillä on minulle erityisen tärkeää ja mukavat kämppikset myös. Julkinen liikenne toimii Sao Paulossa hyvin – sekä metro että bussit – ja periaatteessa olisi mahdollista käyttää niitä opiskelijahintaan. Itselleni kävi kuitenkin sen verran tylsästi, että en koko vuoden aikana erinäisistä byrokratiasyistä johtuen saanut joukkoliikenteen opiskelijakorttia. Tällöin yhden matkan hinnaksi tuli aina noin 1e. Taksien käyttö oli myös välillä fiksua turvallisuussyistä.

Byrokratiaa oli jonkin verran, tai aika paljonkin. Ensimmäisen kerran kun vierailin poliisilaitoksella, jonne pitää mennä rekisteröitymään tulonsa jälkeen, niin vietin siellä yhdeksän tuntia. Palasin muutaman kerran hoitamaan eri asioita sinne ja huomasin, että mitä paremmin yrittää ottaa itse asioista selvää ja osaa kysyä, sitä paremmin asiat hoituvat. Usein näiden asioiden hoitamiseen on kuitenkin joku sellainen tapa, jota ei voi täysin Suomesta tulevana ymmärtää, sillä jokaiseen asiaan tarvitaan paljon dokumentteja, passikuvia, ja jonoja mutta kyllä ne kuitenkin jossain vaiheessa hoituvat. Asenne on kuitenkin hyvä hoitaa kuntoon ennen kuin lähtee asioita hoitamaan, koska luultavasti se asia ei tule sillä yhdellä käynnillä ainakaan ihan mutkitta hoidettua. Mutta ongelmaksi asti en tätä ikinä kokenut, vaan useimmiten lähinnä huvittavaksi joskin väsyttäväksi. Yliopiston taholta ei ylimääräistä byrokratiaa oikeastaan ollut, paitsi vähän UTAn takia. Hyväksymiskirjeeni USPista tuli aluksi vain puoleksi vuodeksi vaikka minua ehdotettiin vaihtoon koko vuodeksi. UTAn vaihtokoordinaattori ei ollut osannut kysyä sitä koko vuodeksi, jolloin olisin saanut kaikki dokumenttini yhdellä kertaa koko vuodeksi ja olisin säästänyt paljon sekä rahaa että aikaa. Se jäi vähän harmittamaan ja tavallaan huvittamaan, kun oma kotiyliopisto aiheutti tällä tavoin enemmän byrokratiasotkia ja rahanmenoa kuin vaihtoyliopisto.

Rahaa kului Sao Paulossa siis lähinnä asumiseen ja jonkin verran liikkumiseen, mutta ruoan hintataso on aika mukava. Ulkona syöminen ja juominen vaikka monta kertaa viikossa on mahdollista ja jos ei siitä halua nauttia, niin kokkaaminen ja yliopistolla syöminen on vielä paljon halvempaa. Matkustelun hinta riippuu siitä kuinka kauas matkustaa ja haluaako lentää vai käyttää busseja, pitkän matkan junia ei Brasiliassa oikeastaan ole. Itse matkustin paljon busseilla, sillä ne ovat todella mukavia, tilavia ja halvempia ja ekologisempia kuin lentäminen. Brasiliassa on niin paljon nähtävää että en ehtinyt koko vuonna poistua sieltä muualle ja vieläkin on pakko palata näkemään enemmän.

Paluu Tampereelle

Olin kysellyt jo vähän etukäteen että ovatko valitsemani kurssit mahdollisesti korvaavia niihin espanjan kursseihin, joita minulla oli vielä täällä suorittamatta ja näyttää siltä että lähes puolet suorittamistani opinnoista on tarpeeksi vastaavia, jotta saan niillä korvattua kursseja. Virallinen opintorekisteriote ei ole vielä USPista tullut, mutta en usko sen aiheuttavan mitään

ongelmia hyväksilukujen kanssa sitten kun se saapuu. Vaihtoni USPissa oli mahtava kokemus ja suosittelisin sitä kaikille Etelä-Amerikasta ja suurista kaupungeista kiinnostuneille, rohkeille opiskelijoille.

Universidade Federal de Pernambuco, Recife, 04.08.2014 – 15.12.2014

Maa: Brasilia

Kaupunki: Recife

Vaihtoaika: 04.08.2014 – 15.12.2014

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: Universidade Federal de Pernambuco

Suoritin yhden lukukauden mittaisen vaihtojakson Brasilian Recifessä Universidade Federal de Pernambuco, UFPE) lukuvuonna 2014–2015. Parin vuoden opiskelutauon jälkeen, opiskelujen loppupuolella ei välttämättä ensimmäisenä tule mieleen lähteä extempore-vaihtoon Brasiliaan, mutta päätös vaihtoon hakeutumisesta oli kuitenkin helppo, sillä olin jo HOPSia suunnitellussa pitänyt vaihtoa tai vähintään harjoittelua ulkomailla luonnollisena osana opintoja. Ajatus oli kuitenkin jäänyt taka-alalle parin vuoden vähemmän aktiivisen opiskelun myötä, mutta gradun aiheen kannalta vaihdosta tulikin erittäin relevantti osa opintoja.

Hain vaihtoon Pernambucon valtiolliseen yliopistoon täydennyshaun kautta. Hakemukseen liitettiin portugalinkielinen motivaatiokirje siitä, miksi olen kiinnostunut kyseisestä hakukohteesta, ja mitä haluaisin kohteessa opiskella. Täydennyshaku oli huhtikuussa ja ilmoitus vaihtoon valituksi tulemisesta tuli Recifestä muutaman sähköpostitiedustelun jälkeen kesäkuun alkupuolella. Kaikki hakuun liittyvä tiedonkulku oli mielestäni ongelmatonta ja olin jopa yllättyneet, että sähköposteihini vastattiin vuorokauden sisään. Opinnot alkoivat syyskuun puolessa välissä, joten lentojen, vakuutusten ja viisumin kanssa ei auttanut aikailla. Tampereen yliopistolta sain 1300 euron suuruisen apurahan. Summa kattoi lennot, rokotukset ja viisumin.

Otin erillisen matkavakuutuksen, jonka voimassaoloaikaa pidennettiin niin, että se kattoi koko matkan. Viisumin saamiseen kannattaa varata ainakin kahdesta kolmeen viikkoa. Asunnon ensimmäiselle kuulle järjestin airb&b-palvelun kautta. Asunto oli keskivertoa huomattavasti kalliimpi, mutta toisaalta huone oli siisti, kalustettu, vuokraan kuului sähkö, vesi, siivous ja internet ja kämppis oli todella mukava, joten sopeutumisen kannalta oikein hyvä diili.

Olin suorittanut kolme kurssia portugalin opintoja Tampereen yliopistossa vuosina 2008–2010, silloin, kun kielikeskus vielä tarjosi portugalin kielen opetusta. Brasilia on minulle tuttu maa, sillä olen matkustellut maassa aikaisemmin ja harrastan aktiivisesti capoeiraa, joten kulttuuri ja kieli olivat entuudestaan aika tuttuja, vaikkakin Pernambucon aksentti eroaa aika paljon esimerkiksi Rio de Janeiron aksentista ja muutaman vuoden tauon jälkeen kieli oli alussa aika solmussa. Parissa viikossa kuitenkin alkoi ajatuskin luistaa paikallisella kielellä ja oikeastaan muu ei autakaan, sillä Brasiliassa ja varsinkin Koillis-Brasiliassa puhutaan hyvin vähän englantia. Kadulla, ostoksilla tai ravintoloissa palvelua on lähes mahdoton saada muulla

kielellä kuin portugaliksi. Jos ei ole aikaisemmin matkustanut Brasiliassa tai puhunut paikallisten kanssa, aluksi varmasti joutuu ns. hyppäämään syvään päähän, mutta se kannattaa, sillä puolen vuoden vaihdon jälkeen puhuin jo varsin sujuvasti.

Jo hakuvaiheessa tein joitakin kurssivalintoja, joista sain tietoa yliopiton nettisivuilta, mutta paikalle saapuessa, jouduin tekemään kaiken uudestaan. Byrokratiaa opiskelujen aloituksen suhteen oli kohtuullisesti, joten onkin suositeltavaa saapua paikalle viikkoa paria ennen opintojen alkua, jotta saa asiat rullaamaan ennen varsinaista opiskelua. En hankkinut missään vaiheessa brasilialaista sosiaaliturvatunnusta CPF:ää, joka vaikeutti esimerkiksi sähköisten palvelujen käyttämistä yliopistolla. CPF:n saa helposti, joten suosittelen sen hankkiman, varsinkin jos haluaa avata esimerkiksi pankkitili. Itse käytin suomalaisia tiliä koko puolen vuoden ajan.

Lentokentällä minua oli vastassa tutor, joka auttoi pari ensimmäistä viikkoa byrokratian kanssa. Omalla kohdallani tutor oli hyödyllinen ja auttoi paljon. Sittemmin pidimme jonkin verran yhteyttä, mutta koska ikäero oli lähemmäs 10 vuotta, opiskeluala täysin eri ja kiinnostukset muutenkin poikkesivat aika paljon, jäi ystävyysaikaa aika muodolliseksi. Paikallisen yliopiston ”ylioppilaskunnasta” en saanut mitään tietoa tai kukaan ei esitellyt organisaatiota. Opiskelijatoiminta tuntui olevan aika organisoitumatonta ja hyvin oppiainekeskeistä.

Yliopiston kv-toimisto järjesti meille vaihtareille yhden päivän kestävän orientaation, joka koostui pikaisesta yliopiston esittelystä, verkostoitumiskahvittelusta ja retkestä vanhaan kaupunkiin, Olindaan. Päivän aikana tutustuttiin, vaihdettiin kontakteja ja sovittiin bileistä. Osallistuin ulkomaalaisille tarkoitetulle portugalin kurssille. Kurssi oli antoisa ainakin alussa, kun tarvitsee rohkaisua portugalin puhumiseen ja kurssilla tapaa varmasti mukavia ihmisiä. Kurssi on siis muillekin kuin UFPE:n opiskelijoille ja sille osallistuu myös vanhempaa väkeä kuten yliopiston vierailevia tutkijoita ja tohtoriopiskelijoita. Loppua kohden kuitenkin tuli selväksi, että kurssin anti ei itse asiassa ole kovin kummoinen. Kävin tunnollisesti tunneilla, ja tajusin ehkä vasta liian myöhään, että välillä olisi voinut priorisoida muitakin juttuja.

Suoritin portugalin lisäksi kolme kurssia, joista jokainen oli neljän opintopisteen suuruinen. Kaksi kurssia oli sosiaalityötä ja yksi sosiaalityöiden (sosiologia ja antropologia) yhteinen tutkimusseminaari. Kaikki opetus oli portugaliksi, joka alussa tuntui heprealta, mutta ajan kanssa alkoi opetuksen seuraaminen sujua ongelmitta. Jos haluaa opiskella tosissaan, saa töitä kurssien eteen tehdä. Jokaiselle luennoille (luennot 3,5 h) on ennakkolukemista, ja yleensä opetuksessa käytettiin paljon keskustelua, debatointia ja seminaarityöskentelyä. Yliopiston jokaisella laitoksella on oma xerox-palvelunsa (xerox tarkoittaa kopiota), josta ostetaan kopioina kurssilla käytettävä materiaali. Ainakin sosiaalityöiden puolella, opetus oli mielestäni yllättävän laadukasta, mutta myös toistoa ja tehottomuutta oli aika paljon. Tein opintojen ohella gradua, joka oli vaihtoni päätarkoitus ja välillä turhautti todella paljon, kun opettajat ja opiskelija myöhästelivät, luennoitsija jaaritteli perheasioistaan tai eksiyi muuten vaan aiheesta. Jälkikäteen mietittynä, olisin voinut priorisoida gradua enemmän ja käyttää vähemmän aikaa kurssien suorittamiseen. Koska kirjoitin graduani englanniksi, sain palauttaa seminaarityön myös englanniksi. Yhden kirjallisen tentin tein myös englanniksi, koska olin unohtanut tenttipäivän, enkä ollut varautunut kirjoittamaan portugaliksi. Opiskelijat eivät kuitenkaan puhu englantia juurikaan, joten kaikki kommunikaatio luennoilla käytiin

portugaliksi. Kursseilla oli tentti, yksi tai kaksi seminaarityötä ja lopputentti, johon osallistuivat vain ne, jotka eivät olleet läpäisseet aikaisempia tehtäviä. Tämä oli minulle epäselvä käytäntö ja tein erään kurssin lopputentin, vaikka ei olisi tarvinnut.

Yliopiston kirjasto on aika heikkotasoinen, ainakin, jos tarvitsee muutakin materiaalia kuin kurssikirjoja. Koska tein gradua, olin ongelmassa kirjaston kanssa, sillä englanninkielisen kirjallisuuden löytäminen oli käytännössä mahdotonta. Fasiliteetit olivat muutenkin aika huonot, internet pätki pahasti ja loppuajasta kaski minulle tärkeintä kirjastoa olivat remontissa, mikä vaikeutti gradun tekoa. Recifessä on kuitenkin myös muita kirjastoja ja itse käytin loppuajan katolisen yliopiston kirjastoa, joka oli varustelultaan parempi. Kirjastoihin ei saa viedä laukkuja, koska kirjoja varastetaan paljon ja muiden yliopistojen kirjastoista voi kirjoja lainata vain kyseisen korkeakoulun piskelijat.

Brasilia on erittäin byrokraattinen maa. Jokainen tuntemani ulkomaalainen kamppaili jollain tavalla Policia Federalin kanssa, jolta pitää anoa ulkomaalaisen henkilöllisyystodistusta. Policia Federal on kuuluisa byrokraatiastaan ja joustamattomuudestaan (tai joustavuudestaan, mikäli sattuu tuntemaan oikeat ihmiset: ns. jeito brasileiro), mutta ei kannata hermostua. Kunhan katsoo kaikki dokumentit kuntoon ja hoitaa homman heti alussa pois päiväjärjestyksestä, kaiken pitäisi mennä hyvin. Policia federal sijaistaa Recifen kansainvälisellä lentokentällä. Paikalla pitää olla ajoissa (7 am), koska palvelu toimii seuraavasti; Ihmiset saapuvat jonottamaan aamulla aikaisin, vaikka toimisto aukeaa vasta 9.00. Toimiston avattua viranomaisen jakaa tietyn määrän (10-20 kpl) vuoronumeroita, joilla pääsee asioimaan viranomaisen kanssa. Jos dokumentit eivät ole kunnossa, asiakas käännytetään takaisin ja pyydetään tulemaan paikalle seuraavana päivänä. Itse taisin olla paikalla kaiken kaikkiaan 4 kertaa. Muista, mene paikalle ajoissa ja tarkista kaikki dokumentit. Omalla kohdallani esimerkiksi poliisin nettisivut eivät toimineen, jolloin en saanut tulostettua GRU-dokumenttia, jossa olisi näkynyt maksun viivakoodi. Ilman tätä dokumenttia ei tullut palvelua. toisella kerralla passikuva oli liian pieni jne.

Recife on halpa kaupunki. Opintotuella pärjää vallan mainiosti sen kummemmin miettimättä, mitä syö tai juo. Jos haluaa matkustella, on syytä varautua budjetoimaan enemmän, mutta koska en juurikaan matkustellut, elin aika huoletonta elämää muuten. Kalustetun huoneen yliopiston läheltä (Várzea) saa noin 400 realilla (vähän vajaa 150 euroa), keskustassa (Boa Vista) tai rannan läheisyydessä (Boa Viagem) saa varautua maksamaan enemmän, mutta toisaalta myös palveluja ja aktiviteetteja on tarjolla huomattavasti enemmän. Asuin Várzeassa joulun asti, mikä oli kätevää sillä luentoja oli lähes joka päivä. Joulun jälkeen muutin keskustaan, joka oli huomattavasti mukavampaa seutua ja liikkuminen helpompaa.

Ruoka on halpaa, lounasta self service-paikoista saa yleensä 3-5 eurolla. yliopiston ravintolan lounas maksoi euron, mutta laatu oli aika ala-arvoista, enkä syönyt siellä kuin pari kertaa. Kampuksella on hyviä katuruokaloita ja kasvisravintoloita. Brasilialainen ruoka on yksinkertaista ja tuhtia, lounas ilman riisiä ja papuja on paikallisella mittapuulla ennemminkin välipala. Tuoreet hedelmät, mehut ja smoothiet ovat tropiikin etuoikeus, joista kannattaa nauttia. itse kaipasin erityisesti etnisiä ravintoloita kuten intialaista tai thaimaalaista, joita ei Recifestä löydy.

Pernambucon ja Recifen kulttuurielämä on vilkasta ja erittäin rikasta. Joka puolella kuulee musiikkia, rummutusta ja rytmejä. Kannattaa tutustua erityisesti maracatúun, samba de cocoon, afoxéen, forróon ja frevoon. Olen harrastanut vuosia capoeiraa ja kulttuuri on tullut

sitä kautta tutuksi, mutta Pernambucon kulttuurista erityisesti opin paljon vaihdon aikana. Harrastusmahdollisuuksia on paljon, tanssia, joogaa, capoeiraa ja maracatua on tarjolla runsaasti.

Kuten kaikissa Brazilian suurkaupungeissa, myös Recifessä yksi huonoimmista puolista on liikennemuutokset ja julkisen liikenteen organisoitumattomuus. Opiskelija saa bussilipun kortille ladattaessa puoleen hintaan, mutta suomalaisen täsmällisyyteen tottunut saa varautua maltilla julkisessa liikenteessä, sillä bussiaikatauluja ei käytännössä ole, ruuhka-aikaan bussit ovat täyteen ahdettuja ja matka-aika tuplaantuu helposti ruuhkien vuoksi. Myöhään illalla bussilla liikkumisesta varoitellaan, ja aina kannattaa kysyä, jos on epävarma pysäkestä. Jokainen paikallinen kysyy tietä ja neuvoja kaduilla ja julkisessa liikenteessä ja näin kannattaa itsekin menetellä. Taksit ovat halpoja, joten iltamyöhällä kannattaa mieluummin turvautua taksiin kuin lähteä seikkailemaan busseilla.

Vakka olen aikaisemmin matkustellut Brasiliassa, en ole kokenut samankaltaista pelon ilmapiiriä kuin Recifessä. Alussa koin olevani häkissä ja että vapauteni oli viety, kun en voi kävellä yksinani kadulla illalla. Tai siis kyllähän olisin voinut, mutta kun kadut ovat täysin autioita muista ihmisistä ja väki siirtyy paikasta toiseen aina autolla, en kokenut oloani turvalliseksi lähteä ”pienelle iltakävelyllä”. Niin kauan kuin kadulla on liikettä ja muita ihmisiä, syytä huoleen ei ole. Mutta koska esimerkiksi aseellisia ryöstöjä tapahtuu paljon, ovat paikalliset peloissaan lähes kaikesta ja koko ajan. Tämä on myös hyvin normaalia Brasiliassa, välillä pelko menee täysin överiksi, välillä sille on hyvä syy. Ei kannata kuitenkaan jäädä neljän seinän sisälle istumaan, kaupunki on täynnä aktiviteetteja ja opiskelijat järjestävät jos jonkinlaisia rientoja. Tähän mennessä (toiseksi viimeinen viikko) en ole vielä tullut ryöstetyksi. Yleensä mukana on vain käteistä rahaa pienessä kukkarossa. Puhelinta olen pitänyt mukana, mutta esimerkiksi läppäriä en halua kuljettaa mukana, varsinkaan jos tiedän palaavani myöhään kotiin.

Väkivalta, pelko ja turvattomuus ovat seurausta sosiaalisesta epätasa-arvosta ja köyhyydestä, joka on räikeän silmiinpistävä erityisesti Koillis-Brasiliassa ja Recifessä. Tällaisten seikkojen huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää paikallisen kulttuurin ja tapojen ymmärtämisen kannalta. Se, miten ihmiset kohtelevat toisiaan ihonvärin tai sosioekonomisen taustan perusteella, voi tuntua matalaan hierarkian ja pieniin luokkaeroihin tottuneesta käsittämättömältä. Mikäli haluaa ymmärtää yhteiskuntaa, kannattaa tutustua esimerkiksi orjuuden historiaan ja sen seurauksiin brasilialaisessa yhteiskunnassa.

Vaaleana naisena sain kohtuullisen paljon ei-toivottua huomiota miehiltä. Kadulla huutelu, ulkonäön kommentointi ja tuijotus oli jokapäiväistä. Tämä oli mielestäni inhottavin asia, joka on osa latalaisamerikkalaista kulttuuria, mutta ei siltikään hyväksyttävää. Asenteita muutetaan vain niitä muuttamalla ja välillä tuli sanottua pahastikin miehille kadulla. Olen kuitenkin sitä mieltä, että asiat eivät koskaan muutu, mikäli niihin ei puututa. Rohkaisen naisia puuttamaan epäasialliseen kohteluun esimerkiksi kommentoimalla, että käytöksesi on loukkaavaa enkä pidä siitä.

Brasilialaiset ovat suurimmaksi osaksi kuitenkin erittäin ystävällisiä ja vieraanvaraisia ja kiinnostuneita ulkomaalaisista. Kannattaa avoimesti jutella kadulla ihmisten kanssa, tutustua paikallisiin ja ystäväystyä, sillä se on helppoa. Jossain vaiheessa jatkuva saman tarinan toistaminen varmasti alkaa ärsyttää ja jokainen tuntee omat sosiaalisuutensa rajat itse.

Pernambucon alue on täynnä ihania rantoja ja kannattaa hyödyntää viikonloppuja ja vapaapäiviä ja lähteä pois melun ja saasteiden kyllästämästä kaupungista. Itse tein tätä aivan liian vähän! Muutaman tunnin bussimatkan päässä on esimerkiksi Porto de Galinhas, Maracaípe ja Gaibu, pieniä rantakaupunkeja, joissa on helppo rentoutua ja irtaantua suurkaupungin sykkeestä. Recifen ranta Boa Viagem nimittäin ei ole kummoinen, ja uiminen on haiden takia kielletty.

Koin vaihtojakson paitsi hyödyllisenä opintojeni kannalta myös erittäin hyvänä elämäkokemuksena. Recife ei ehkä ole kaupunkina helpoimmasta päästä ainakaan, jos ei ole aikaisemmin matkustellut ja kaupunki avautuu gringolle vasta siellä asumalla. Vaihtojakso Brasiliassa opettaa aivan varmasti avarakatseisuutta ja kärsivällisyyttä. Suosittelen UFPEa, mikäli olet opinnoissasi jollain tapaa Brasilia/Lattariorientoitunut. Kulttuuri ja paikallisen elämäntavan ymmärtäminen on varmasti vaihdon tärkeämpi anti kuin opintopisteet. Vaihtojakso antaa myös hyvät mahdollisuudet kielitaidon kartuttamiseen. Puhuin portugalia jo aikaisemmin, mutta monen vuoden tauko puhumisessa näkyi ja kuului. Nyt voin kuitenkin hyvällä omallatunnolla kirjoittaa CV:een, että puhun sujuvaa tai erittäin hyvää portugalia, joka toivottavasti näkyy myös työllistymisessä.

Tätä kirjoittaessani en kerennyt vielä takaisin Suomeen, joten en tiedä, miten kurssien hyväksyminen osaksi opintojani Tampereen yliopistossa sujuu, mutta annan mielelläni lisätietoja jälkikäteen.

Ibmec - Rio de Janeiro, Rio de Janeiro, 04.08.2014 – 30.06.2015

Maa: Brasilia

Kaupunki: Rio de Janeiro

Vaihtoaika: 04.08.2014 – 30.06.2015

Vaihto-ohjelma: Tiedekunnan/yksikön vaihtosop.

Yliopisto: Ibmec - Rio de Janeiro

Etukäteisjärjestelyt Suomessa:

Olin vaihdossa lukuvuoden verran Ibmecissä, Rio de Janeirossa, Brasiliassa. Vaihtoon hakeminen oli helppoa ja käytännön asiat hoituivat ongelmitta. Sain tietää vaihtoon hyväksymisestä muutama kuukausi ennen vaihtoon lähtöä ja opiskeluun liittyvät käytännön asiat, kuten lopulliset kurssivalinnat, hoituivat paikan päällä Brasiliaan saavuttuani. Viisumin haku hoitui postitse, ja sen saamisessa kesti muutama viikko. Otin vaihtojaksolleni matkavakuutuksen, jota pidensin kattamaan koko vaihtojaksoni.

Kohdemaahan saapuminen:

Itse en kesätöiden vuoksi ehtinyt paikan päälle ennen opintojen alkua, vaan pari päivää virallisen opiskelun alkamisen jälkeen, mutta tämä ei tuottanut ongelmia. Lukukausien alussa Ibmecissä on muutaman parin viikon ajanjakso, jolloin voi osallistua kursseille ja tehdä lopulliset kurssivalinnat. Yliopisto järjesti halukkaille ennen lukukauden alkua myös muutaman viikon mittaisen portugalilaiskielisen kielikurssin, johon en itse ehtinyt osallistua. Brasiliaan saapuessa on tärkeää käydä tietyn ajan sisällä rekisteröitymässä paikallisella poliisiasemalla.

Riossa kyseinen poliisiasema sijaitsee kansainvälisellä lentokentällä. Prosessi on tehty ulkomaalaiselle hieman hankalaksi, varsinkin jos ei osaa portugalia, koska toimintaohjeet ovat portugaliksi. Kannattaa selvittää huolellisesti etukäteen jonkun kielitaitoisen avustuksella (esim. tuutori) vaadittavat henkilöpaperit ja maksut, koska toimistossa asioiminen voi olla erittäin aikaa vievää ja se on helpointa hoitaa kerralla, sillä odotusaika poliisiasemalla vaihtelee tunnista jopa seitsemään tuntiin. Suurin osa henkilökunnasta ei puhu englantia, eikä odotustilaan päästetä esim. tulkkausavuksi muita kuin hakijoita, mutta asiointi yleensä lopulta hoituu jollain tapaa, kuten Brasiliassa yleensäkin.

Asuminen:

Asuminen Riossa ei ole kovinkaan edullista, eikä Ibmec tarjoa majoitusvaihtoehtoja opiskelijoille. Vaihto-opiskelijat asuvat useimmiten kimppakämpissä, ja huoneen vuokra on keskimäärin 1000-1700 realia. Suosituimmat ja myös kalleimmat asuinpaikat ovat ranta-kaupunginosat Copacabana, Ipanema ja Leblon. Vaihto-opiskelijoita asui myös Flamengossa ja Botafogossa. Turvallisuuden ja helppouden vuoksi on ehkä suositeltavaa asua kaupungin eteläosassa (Zona Sul), esim. edellä mainituilla alueilla. Yliopisto sijaitsee keskustassa (Centro), mutta sitä ympäröivä alue ei ole kovinkaan asuttavaa, vaan siellä sijaitsee lähinnä toimistoja ja iltaisin alue autioituu. Matka yliopistolle esimerkiksi Copacabanalta metrolla tai bussilla kestää noin 20-25 minuuttia. Asunnon löytäminen voi olla hankalaa, sillä niistä on kova kysyntä. Asuntoa voi yrittää etukäteen etsiä Facebookin Riossa asuville vaihto-opiskelijoille suunnatuista ryhmistä. Jos haluaa varmistua asunnon kunnosta, voi sen etsiminen vasta paikan päältä olla hyvä vaihtoehto. Monet asuvat ensin jonkin aikaa esim. hostellissa etsimässä asuntoa, jolloin hyviä vaihtoehtoja voi löytyä muiden vaihto-opiskelijoiden ja paikallisten kautta.

Opiskelu:

Opiskelin Ibmecissä kauppatieteitä sekä myös pari kurssia oikeustieteiden puolelta. Opetus on jonkin verran erilaista verrattuna Tampereen yliopistoon: ryhmäkoot ovat pieniä (n. 20 hlö) ja monilla kursseilla opetus on interaktiivisempaa ja kurssien suorituksiin sisältyy esitelmää tai ryhmätöitä. Kurssit kestävät koko lukukauden ja niillä on yleensä kaksi tenttiä (väli- ja lopputentti), ja lisäksi suoritukseen voi sisältyä luentotehtäviä, esitelmää, ja ryhmäprojekteja. Joillain kursseilla ei ollut ollenkaan tenttejä vaan arvosana määräytyi muiden suoritusten perusteella. Kurssien taso tuntui vaihtelevan melko paljon kurssista ja opettajasta riippuen. Joillain kursseilla läpipääsy oli helppoa, mutta joillain kursseilla hyvinkin haastavaa, ja vaadittava työmäärä vaihteli erittäin paljon kurssien välillä. Opiskelin itse suurimmaksi osaksi englanninkielisiä kursseja, mutta myös joitakin portugalinkielisiä kursseja. Oman kokemukseni mukaan vaatimustaso portugalinkielisillä kursseilla oli huomattavasti korkeampi kuin englanninkielisillä. Pärjääminen portugalinkielisillä kursseilla vaihto-opiskelijana voi kielitaidon puutteellisuuden vuoksi olla hankalaa, ja riippuu paljon myös opettajasta, paljonko puutteellisen kielitaidon vuoksi saa ”anteeksi”. Itse jouduin jättämään joitakin portugalinkielisiä kursseja kesken kun tuntui ettei kielitaitoni ollut riittävää, mutta osa kursseista sujui ongelmitta. Ennen vaihtoani olin opiskellut portugalia yhden avoimen yliopiston kurssin ja EILC-kielikurssin verran ja ollut vaihdossa Portugalissa, joten omasin perustaidot mutten sujuvaa kielitaitoa. Kielitaito tosin parani huomasti vuoden mittaan, joten ihan kielen oppimisenkin vuoksi suosittelen portugalinkielisiä kursseja. Kuulin myös joistakin vaihto-opiskelijoista, jotka olivat suorittaneet portugalinkielisiä kursseja ilman edeltävää kielitaitoa. Myös syyslukukaudella järjestettiin kielikurssi, jolle itse osallistuin muutamalla

ensimmäisellä kerralla, mutta kurssi oli alkeistasoinen, joten siitä ei itselleni ollut hyötyä. Ibmecissä ei ole virallista tuutoritoimintaa yliopiston taholta, mutta vapaaehtoiset opiskelijat järjestävät tuutorointia sekä muuta vapaa-ajan toimintaa vaihto-opiskelijoille. Tuutoroinnin aktiivisuus vaihteli tuutorista riippuen, ja osa vaihto-opiskelijoista ei koskaan edes tavannut tuutoreitaan, mutta jotkut tuutorit taas olivat hyvinkin aktiivisia.

Muuta mainitsemisen arvoista:

Brasiliassa ihmiset eivät yleisesti puhu kovinkaan hyvää englantia, joten on suositeltavaa opiskella edes portugalilaiset perustaidot ennen lähtöä, vaikka yliopistossa opiskelisikin englanniksi. Jo alkeidenkin osaaminen voi auttaa yllättävän paljon päivittäisessä kanssakäymisessä kaupoissa, ravintoloissa ja muualla asioidessa. Brasilian tuloerot ja epävakaisuus näkyvät jonkun verran katukuvassa, ja kannattaa huomioida ettei Rio ole se turvallisin paikka elää. Itse en kuitenkaan joutunut todistamaan tai itse ryöstön tai muun kohteeksi. Liikkuessa kannattaa käyttää maalaisjärkeä ja välttää etenkin yksin liikkumista pimeään aikaan, sekä mahdollisuuksien mukaan pysytellä kaupungin turvallisemmilla alueilla. Julkinen liikenne toimii ruuhkia lukuun ottamatta melko hyvin, joskaan busseilla ei aina ole mitään varsinaisia aikatauluja. Takseilla liikkuminen on melko halpaa ja niitä on Riossa todella hyvin saatavilla. Elinkustannukset ovat useimmissa asioissa jonkin verran Suomea edullisempia. Ulkona syöminen on jonkin verran edullisempaa kuin Suomessa ja ruokakaupoissa osa tuotteista, esim. liha ja kasvikset, ovat huomattavasti edullisempia, ja osa taas Suomen hintatasoa.

Suosittua vapaa-ajanvietettä Riossa on rannalla hengailu, rantalentopallo, ja rantakadulla lenkkeily ja pyöräily. Ravintoloita, baareja ja yökerhoja on myös runsaasti. Riossa toimii joitakin järjestöjä jotka järjestävät vaihto-opiskelijoille vapaa-ajan toimintaa, bileitä ja retkimahdollisuuksia. Brasilia on kaunis maa ja Riosta kannattaakin matkustella esim. läheisiin rantakaupunkeihin ja mahdollisuuksien mukaan myös eri puolelle Brasiliaa. Maansisäiset lennot ovat Brasiliassa melko hintavia, mutta lähempänä sijaitseviin kohteisiin pääsee usein edullisesti busseilla.

UNESP - Universidade Estadual Paulista, Sao Paulo, 01.08.2014 – 31.12.2014

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 01.08.2014 – 31.12.2014

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: UNESP - Universidade Estadual Paulista
opiskelijavaihto 1.8.–31.12.2014

UNESP – Universidade Estadual Paulista

São Paulo/Araraquara, Brasilia

Yliopistojen välinen vaihtosopimus

Hakuprosessi

Hakuprosessin aikana minulla oli jonkin verran ongelmia kohdeyliopiston kanssa. Kun yritin ladata kohdeyliopiston nettisivuilla olevaan yliopiston omaan hakulomakkeeseen tarvittavia tiedostoja (opintosuoritusote, todistus taloudellisesta tuesta vaihdon aikana ym.) järjestelmässä oli jotain vikaa enkä pystynyt lataamaan tiedostoja. Onneksi Tampereen yliopiston kansainvälisten asioiden koordinaattori auttoi minua ja otti yhteyttä kohdeyliopistoon. Lopulta lähetin tiedostot sähköpostissa liitteenä.

Valitettavasti kohdeyliopistossa ei mennyt tieto kaikille perille, että minulla oli ollut ongelmia lataamisen kanssa ja että minua oli pyydetty lähettämään tiedostot sähköpostitse. Hakemustani ei ollut rekisteröity, koska se ei sisältänyt tarvittavia liitteitä. Minulle ei ilmoitettu asiasta, mutta onneksi otin yliopistoon muiden asioiden tiimoilta yhteyttä ja sain kuulla muutamaa päivää ennen hakuajan loppumista, että hakemustani ei ollut rekisteröity. Asia saatiin kuntoon kun selitin uudestaan tiedostojen latausongelmista.

Sain hyväksymiskirjeen noin kuukautta ennen lähtöpäivää. Tämä oli hieman ongelmallista, koska viisumin saamisen kanssa tuli kiire (hyväksymiskirje tarvitaan viisumia varten). Hain viisumin lopulta vasta lähtöpäivänä konsulaatista, koska se ei valmistunut aikaisemmin.

Kaiken kaikkiaan opin lähtövalmisteluista sen, että on tärkeää olla aktiivinen yhteydenottojen kanssa. Jos ei hyväksymiskirjettä tai vastausta sähköposteihin ala kuulua, kannattaa kohdeyliopistoa pommittaa sinnikkäästi niin kauan että vastauksia tulee. Odottelemaan ei kannata jäädä, koska saattaa olla niin että hoidettava asia ei edes ole vielä työn alla. Siksi asioiden perään kyseleminen ja väliaikatietojen saaminen on tärkeää. Ongelmat tuntuivat välillä todella ärsyttäviltä, mutta toisaalta on otettava huomioon, että kysymyksessä on kulttuuriero. Brasiliassa asiat monesti vain toimivat näin, joten kannattaa pysyä kärsivällisenä.

Kohdemaahan saapuminen

Minua pyydettiin ennen lähtöä ottamaan yhteyttä UNESP:n Araraquaran kampuksen kansainvälisten asioiden koordinaattoriin. Valitettavasti kyseinen henkilö ei vastannut viestiini ennen lähtöä. Sain kuulla vähän ennen lähtöä sillä hetkellä Brasiliassa vaihdossa olleelta ystävältäni, että Araraquaran kampus oli ollut pari kuukautta lakossa. Ilmeisesti kampuksen työntekijät lakkoilivat palkkojen alhaisen tason takia. En ollut kuitenkaan kovin huolissani asiasta, koska eräs läheinen ystäväni asui São Paulossa, ja tiesin että asuisin pari ensimmäistä viikkoa hänen luonaan. Ajattelin että maahan saavuttua saan asiat jotenkin selvitettyä.

Brasiliaan saavuttuani pyysin UNESP:n São Paulossa sijaitsevasta toimistosta Araraquaran kampuksen kansainvälisten asioiden koordinaattorin yhteystietoja. En saanut häntä aluksi tavoitettua edes puhelimitse. Sain kuulla että kampuksen lakko oli edelleen käynnissä. Hetken aikaa pelkäsin järjestetäänkö siellä kursejakaan lainkaan. Useamman puhelinoiton jälkeen sain kuitenkin yhteyden koordinaattoriin. Minulle ilmoitettiin, että kurssi alkaa parin päivän päästä ja minun täytyisi muuttaa Araraquaraan mahdollisimman pian. Ystäväni kyyditsi minut Araraquaraan, jossa kansainvälisten asioiden koordinaattori järjesti minulle asunnon.

Asuminen

Asuin elokuun lopusta marraskuun loppuun Araraquaran keskustassa sijaitsevassa kerrostaloasunnossa, jossa lisäksi asui neljä brasilialaista tyttöä. Sain oman huoneen, joten vuokrani oli korkeampi kuin muiden tyttöjen, jotka jakoivat kaksi muuta asunnon makuuhuonetta keskenään. Vuokra oli kohtuullisen edullinen (opintotuen jälkeen jäi rahaa käteen joten vuokrat eivät luonnollisesti ole mitään Suomen hintatasoa), mutta asunnossa oli jonkin verran ongelmia. Kerrostalossa tehtiin putkiremonttia koko siellä olemiseni ajan. Useampaan kertaan ei tullut vettä tunteihin tai viemärit eivät vetäneet ollenkaan. Muuten asunto oli kunnossa.

Kampus sijaitsi kauempana keskustasta, joten kuljin sinne bussilla. Bussiaikataulut pitivät harvemmin paikkansa, mutta sama homma koski myös luentojen ja opettajien aikatauluja, joten pieni myöhässä oleminen bussien vuoksi ei tuottanut ongelmia. Vaikka kampukselle oli jonkin verran matkaa, oli mielestäni mukavampi asua keskustassa kaikkia liikkeitä ja palveluita lähellä. Se että asunto sijaitsi keskustassa vilkkaan kadun varrella, helpotti ulkona yksin liikkumista. Koin oloni turvalliseksi pimeälläkin yksin liikkuessani, mutta pysyin vain kaupungin pääkaduilla pimeän tultua. Araraquara on Brasilian mittakaavassa pieni kaupunki, jossa turvallisuus on huomattavasti parempaa luokkaa kuin esimerkiksi Rio de Janeirossa. Yksin ei kuitenkaan kannata lähteä harhailemaan pimeän jälkeen pitkin kaupunkia vaikka sen tuntisikin hyvin. Valoisaan aikaan en tuntenut koskaan oloani uhatuksi.

Opiskelu

Kävin vaihdon aikana neljä kirjallisuuden ja kielitieteen kurssia, joissa opetuskielenä oli englanti. Kursseilla suurin osa muista opiskelijoista oli brasilialaisia. Yhdellä kurssilla osallistujia oli vain kolme: minä ja kaksi muuta vaihto-opiskelijaa. Opettajat olivat ammattitaitoisia, mukavia ja joustavia. Erityisesti mieleeni jäi kurssi, jonka aikana opettaja vei opiskelijat viikonlopuksi tutustumaan Rio de Janeiroon ja Petrópolisiin. Matka oli osa kurssia, sillä vierailimme Brasilian kirjallisuuden historian kannalta tärkeillä paikoilla. Kurssien suoritusapana olivat luennot sekä loppuessee. Ryhmätöitä oli melko vähän, mutta erääseen kurssiin kuului pareittain tehtävä suullinen esitys. Loppuesseiden aiheiden suhteen oltiin yleensä joustavia. Joillakin kursseilla aihealueet olivat sen verran kaukana omien opintojeni aihealueista, että minun oli vaikea ymmärtää mistä puhutaan. Osa kursseista oli suunnattu selkeästi vain paikallisille kyseisen tutkinto-ohjelman opiskelijoille, eikä niinkään erilaisista taustoista tuleville vaihto-opiskelijoille. Joillakin kursseilla taas oli selkeästi otettu huomioon, että osa opiskelijoista on vaihto-opiskelijoita.

Vaihto-opiskelijoille järjestettiin yliopistolla portugalinkin kielikurssi. Luentoja oli yleensä kaksi viikossa. Kurssi oli todella hyödyllinen, sillä se lähti portugalinkielen alkeista. Itse en osannut maahan saapuessani kieltä ollenkaan, joten kurssi oli minulle todella tärkeä. Tarjolla oli kurssi myös sellaisille, joilla alkeet olivat jo hallussa.

Kursseillani ei ollut paljon muita vaihto-opiskelijoita eikä heitä muutenkaan ollut yliopistolla kovin paljon. Valitettavasti vaihto-opiskelijoille ei ollut tarjolla minkäänlaista tutor-toimintaa tai muutenkaan sen kummemmin järjestettyjä tapahtumia. Tämä oli toisaalta ikävää, mutta se auttoi tutustumaan paremmin paikallisiin opiskelijoihin.

Viimeisen kurssini järjestelyiden suhteen minulla oli vaikeuksia. Sain kuulla viikkoa ennen kurssin alkua, että se pidetäänkin toisella kampuksella, joka sijaitsi noin kolmen tunnin bussimatkan päässä Araraquarasta. Minulle ei täysin selvinnyt miksi tällainen virhe oli tapahtunut. Alun perin minulle kerrottiin, että kaikki kurssit järjestetään Araraquarassa. Valitin asiasta ja lopulta minulle maksettiin rahallinen korvaussumma bussimatkoja ja hotelliyöpymisiä varten. Onneksi kurssi järjestettiin tiiviillä aikataululla, eli luennot kestivät kerralla useita tunteja enkä joutunut matkustamaan toiseen kaupunkiin kuin kahtena viikkona. Lisäksi toisen viikon ajaksi pääsin kampuksen ilmaiseen opiskelijamajoitukseen. Hyvä puoli sattuneessa virheessä oli se, että pääsin näkemään toisenlaisen yliopistokampuksen ja kaupungin.

Muuta mainitsemisen arvoista

Tärkeää Brasiliaan lähtiessä on portugalin osaaminen. Pelkkien alkeidenkin hallitseminen auttaa alussa. Itse en puhunut lähtiessä portugalia ollenkaan ja tämä osoittautui yllättävän ongelmalliseksi. Pärjäsin kyllä, mutta monesta tilanteesta olisi selvinnyt paljon helpommalla jos olisin osannut kieltä. Brasiliassa monet nuoretkaan, eivät edes yliopisto-opiskelijat, puhu sanaakaan englantia. Englantia puhuvia ihmisiäkin toki löytyy, mutta he ovat hyvin harvassa. Itse ilmoittauduin Tampereen kesäyliopiston portugalin kurssille ennen lähtöä, mutta valitettavasti se peruttiin liian vähän osallistujamäärän vuoksi. Myös kansalaisopiston sivuilta kannattaa tarkistaa, olisiko kielikursseja tarjolla.

Araraquarassa edes kansainvälisten asioiden koordinaattori ei puhunut sanaakaan englantia. Tämän takia tarvitsin hieman englantia puhuvaa kämppistäni auttamaan minua monessa asiassa. Myös Brasiliassa asuva läheinen ystäväni auttoi paljon. Kuten arvata saattaa, yliopistolla asiat eivät todellakaan toimineet yhtä sujuvasti kuin Suomessa, joten monesti koin olevani apua vailla tai kuulin yllättäen jostain asiasta mitä minun olisi pitänyt hoitaa, josta kukaan ei siis ollut osannut minua etukäteen informoida. Niinpä Brasiliaan lähtiessä kannattaa lukea jonkin verran etukäteen portugalia vaikka vaihtovuoden kurssit olisivatkin englanniksi, sekä suhtautua vaihtoon seikkailumielellä. Asioiden selvittämisen suhteen täytyy osata olla oma-aloitteinen. Apua kyllä löytyy kun kysyy (vaikka auttava henkilö ei kovin tarkasti tietäisikään asiasta), sillä brasilialaiset ovat erittäin ystävällisiä ja auttavat mielellään. Pyysin ystäviltäni apua esimerkiksi bussikortin hankkimisessa, poliisille ilmoittautumisessa maahan saapumisen jälkeen ja siihen tarvittavien lomakkeiden ja leimojen hankkimisessa sekä puhelinliittymän ostamisessa. Oli uskomatonta kuinka kämppikseni auttoivat minua niin avuliaasti silloinkin kun en edes pyytänyt apua.

Brasilia on valtava maa ja siellä riittää nähtävää. Itse matkustin lähinnä maan rajojen sisällä. Busseilla matkustaminen on halpaa ja pitkien matkojen bussit ovat hyvin varustettuja ja laadukkaita. Araraquarassa oli myös lentokenttä, josta lensin pariin kertaan käymään Rio de Janeirossa. Brasilian sisällä matkustettaessa ei tarvitse välttämättä passia, sillä poliisilta saa henkilökortin joka riittää matkadokumentiksi. Joskus henkilökortti herätti hieman kummastusta lentokentän henkilökunnassa, mutta passia ei kysytty koskaan.

Brasiliassa voi yllättää joidenkin tuotteiden hintataso. Vaikka ruoka on yleisesti ottaen selkeästi halvempaa kuin Suomessa, jotkut ruokatarvikkeet, vaatteet ja esimerkiksi elektroniikka voivat olla hintatasoltaan samaa luokkaa kuin Suomessa. Hinnat vaihtelevat

kuitenkin paljon liikkeestä ja kaupungistakin riippuen. Edullisen hintatason ravintoloita löytyy kyllä jos osaa valita oikean paikan.

Kattava matkavakuutus, viisumi ja rokotukset on tietenkin tärkeää hoitaa kuntoon ennen vaihtoon lähtöä. Keltakuumerokotus vaaditaan Brasiliaan mennessä. Hepatiittirokotteet kannattaa myös ottaa. Joillekin alueille matkustettaessa suositellaan myös malarian estolääkitystä. Jos esimerkiksi aikoo matkustaa Amazonin alueelle, sen ottamista suositellaan.

Minulla oli pankkitilin avaamisen ja visa-kortin käytön kanssa ongelmia vaihdon aikana. Useissa kaupoissa en pystynyt maksamaan kortilla, koska kauppojen laitteet eivät lukeneet korttini sirua. En saanut myöskään nostettua kaikkien pankkien automaateista käteistä ja pystyin nostamaan käteistä vain luoton puolelta. Minun piti siis vain löytää pankki jonka automaatti hyväksyy korttini ja pitää jatkuvasti vähintäänkin pientä määrää käteistä mukana. Tämä osoittautui välillä hankalaksi. Oman pankkini mukaan kortissani ei ollut mitään vikaa. Toisaalta olen kuullut, että Brasilia ei ole ainoa maa, jossa pankkini visa-kortin käytön kanssa on ongelmia. En siis tiedä oliko vika Brasilian automaateissa ja kortinlukijoissa vai omassa pankissani. Kun minulle lupauduttiin maksamaan korvausta siitä, että jouduin käymään viimeisen kurssini toisessa kaupungissa, minun piti avata pankkitili tietyssä Brasilian pankissa saadakseni rahat. Tilin avaaminen ei sujunut täysin ongelmitta, mutta sain siihen onneksi apua yliopiston kansainvälisten asioiden koordinaattorilta. Jos lähtee koko vuodeksi vaihtoon, kannattaa tilin avaamista harkita, sillä ulkomailla jatkuva käteisen nostaminen on kallista pidemmän päälle.

Sää Brasiliassa on kesällä todella kuuma, mutta talvella (Suomen kesäkuukaudet) ilma voi varsinkin São Paulossa olla yllättävän viileä. Taloissa ei luonnollisestikaan ole lämmitysjärjestelmiä, joten viileä ilma tuntuu kylmältä sisälläkin. Talvikuukausiksi kannattaa siis varata myös lämmintä vaatetta. Araraquara on kaupunki, jossa on yleensä aina kuuma. Kesäkuukausina lämpö nousi välillä neljäänkymmeneen asteeseen. Hellevaatteita ja aurinkosuojaa siis reilusti mukaan! Araraquarasta oli vaikeaa löytää uima-allasta ja kuntosalia johon ulkomaisella opiskelijallakin olisi mahdollisuus päästä, joten jos sattuu löytämään asunnon jossa on myös uima-allas, kannattaa ehdottomasti pitää mielessä että siitä on hyötyä kesän paahtavassa kuumuudessa.

Paluu Tampereelle

En ole valitettavasti vielä saanut opintorekisteriotettani Brasiliasta.

Merkityksellisyys

Vaihto Brasiliassa oli minulle ehkä merkityksellisempi oman henkisen kasvun kuin varsinaisesti omien opintojeni kannalta. Koska pääaineeni on logopedia, kirjallisuuden kurssit eivät hyödyttäneet minua kovin paljon ammatillisesti, vaikka ne olivatkin tasoltaan hyviä. Kurssit olivat minulle kuitenkin hyödyllisiä kielen oppimisen kannalta. Vaihdon jälkeen koen, että esimerkiksi englanninkielisten tekstien lukeminen sujuu paremmin kuin aiemmin. Jännitys englanniksi puhumisesta hävisi vaihdon aikana ja opin myös portugalin kielen perusteet. Kurssien kautta pääsin näkemään erilaisia opetustyyliä. Kansainvälistymisestä ja

monikulttuurisuudesta opin paljonkin. Opin tiedostamaan oman kulttuurini ja paikallisen kulttuurin väliset erot ja sen, miten moneen asiaan kulttuuri elämässä vaikuttaa. Vaihdon jälkeen eri näkökulmista asioiden tarkasteleminen on tullut yhä luontevammaksi.

Oman henkisen kasvun kannalta vaihdossa merkittävintä oli se, että sain kokemuksen siitä, että selviän mistä vain. Kärsivällisyyden opettelu oli välillä todella haastavaa. Oli kuitenkin myös helpottavaa nähdä, että kaikkialla maailmassa ei eletä sellaista elämäntapaa kuin Suomessa, jossa kaikki mitataan tuottavuudella ja tehokkuudella. Opintoni Suomessa paluun jälkeen ovat sujuneet paremmin, koska stressaan vähemmän. Liika pingottaminen ja jatkuva aikataulujen kiristyminen voivat tehdä opiskelusta raskasta, joten minulle teki hyvää nähdä toisenlainen tapa opiskella ja ylipäänsä suhtautua asioihin. Brasiliassa osataan ottaa rennosti, tehdä asioita yhdessä ja nauttia elämästä, minkä kohtaaminen voi tällaiselle suomalaiselle stressaavalle individualistille olla erittäin terveellistä ja virkistävää.

Vaikka minulla olikin melko paljon erilaisia ongelmia vaihdon aikana, enkä tiedä kuinka hankalaa vastoinikäymisestä selviäminen olisi ollut, ellei minulla olisi ollut siellä jo valmiiksi tuttuja jotka auttoivat asioissa, oli kokemus joka tapauksessa kaiken sen arvoinen. Brasiliaan lähtiessä on kuitenkin tärkeää muistaa, ettei kaikki suju ehkä yhtä nopeasti ja näppärästi kuin kotimaassa. Joillain keinoilla asiat kuitenkin tuppaa selviämään, kun vain pyytää apua ja on itse aktiivinen asioiden selvittelyssä.

Universidade de Sao Paulo, Sao Paulo, 01.02.2014 – 30.06.2014

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 01.02.2014 – 30.06.2014

Vaihto-ohjelma: Tiedekunnan/yksikön vaihtosop.

Yliopisto: Universidade de Sao Paulo

Tuomas Lahti, kevät 2014, Universidade de Sao Paulo, Brasilia, kahdenvälinen vaihto

Etukäteisjärjestelyt Suomessa

Hakuprosessi Brasiliaan oli kohtuullisen helppo. Vaikka erilaisia papereita vaaditaan jonkin verran, varsinaista taistelua minkään papereiden saamiseksi en onneksi joutunut kokemaan. Kun hakupaikka on tiedossa, viisumin hankkiminen kannattaa kuitenkin aloittaa ajoissa, sillä valmiin viisumin saamisessa voi kestää kuukausikin. Aiheutin itselleni suotta stressiä, kun jätin papereiden valmistelut melko viime tinkaen.

Myös lentolippuja kannattaa alkaa metsästäämään melko aikaisin, eri yhtiöiden ja tarjoussivustojen (mm. vertaa.fi, lentodiilit.fi) kautta, sillä sopivan tarjouksen osuessa kohdalle säästöä voi tulla useita sataasia. Käytännön vinkkinä: Kun haet lentoja, hae incognito-tilassa ja/tai poista sivuhistoria ja evästeet aina hakujen jälkeen. Muutoin lentoja kauppaavat sivut ”huomaavat” sinun hakevan lentoja samaan sijaintiin, ja hinnat nousevat.

Aikaisemmissa Brazilian matkakertomuksessa todettiin useasti, että ainakin portugalilaiset tulisi osata ennen maahan lähtemistä. Itse en puhunut sanaakaan portugalia ennen lähtöä, ja selvisin vaihdosta varsin hyvin, mutta allekirjoitan silti suosituksen kielen opiskelemista

ennen vaihtoa. Vaikka useat opiskelijat puhuvatkin englantia, paikalliset muutoin harvoin puhuvat sanaakaan, vaikka ovatkin varsin ystävällisiä ja auttavaisia. Opettelemalla ainakin portugalilaiset alkeet helpottaa omaa elämäänsä huomattavasti. Onneksi Brasilian päässä kuitenkin järjestettiin (maksullinen) portugalilainen alkeiskurssi.

Mm. YTHS:n kautta voi tiedustella tarvittavia rokotuksia. Ja kuten yleensä sanotaan, tärkeintä on kuitenkin kattava matkavakuutus. Nimim. lompakko varastettiin karnevaalien aikana, vakuutuksen ansiosta en menettänyt rahallisesti mitään.

Kohdemaahan saapuminen ja asuminen

Kohdeyliopistolla on varsin pätevää tutoritoimintaa, ymmärtääkseni jokaiselle vaihtarille on oma tutorinsa, ja suurin osa tutoreista hoitavat tehtävänsä todella tunnollisesti. Kun oma tutor on selvillä (ottanee yhteyttä), tältä kannattaa pyytää apua rohkeasti niin asunnon kuin sopivien kurssien suhteen. Kohdekaupunkiin saapuminen voi olla hankalaa (yliopisto sijaitsee São Paulon osavaltiossa, kaupungissa nimeltä Ribeirão Preto, etäisyys n. 300-400km), mutta oma tutorini oli minua vastassa.

Asuin yhdessä kaupungin monista opiskelija”republicoissa”, joissa tavallisesti asuu 10-15 saman sukupuolen opiskelijaa. Suosittelen lämpimästi vastaavaa mikäli vain mahdollista, vaikka kokemus aluksi olikin vähän kummastuttava, se on loistava tapa sekä tutustua paikallisiin opiskelijoihin, oppia kieltä ja ylipäänsä päästä näiden mukana/kyydillä kouluun ja erilaisiin tapahtumiin. Vuokrani tässä republicassa oli n. 150 euroa kuussa. Monet vaihtarit toisaalta asuivat kerrostaloasunnoissa, jakaen asunnon yleensä 1-3 brasilialaisen kanssa

Opiskelu

Kohdeyliopisto on rankattu monesti koko Etelä-Amerikan parhaaksi, mutta suomalaiselle taso ei silti ole mitenkään korkea. Ei toki huonokaan. Kurssit olivat pitkälti samankaltaisia kuin meilläkin, erona ryhmien pienempi koko sekä hieman vuorovaikutuksellisempi opetustapa. Englanniksi ei järjestetä kuin muutama kurssi, toisaalta muutaman portugaliksi opetetun kurssin materiaalit oli silti saatavilla myös englanniksi, joten vähäisellä kielitaidollakin pärjää hyvin.

Kursseista oli melko vaikeaa päästä selville etukäteen, joten tässäkin suhteessa kannattaa kysellä tutorilta sekä paikalliselta kansainväliseltä toimistolta ahkerasti. Paikan päällä jo alkaneen kurssin vaihtaminen toiseen oli niin ikään tehty tarpeettoman vaikeaksi, tässä tilanteessa tilanteeseen piti antaa selvitys sekä allekirjoitus ja hyväksyntä Tampereen päästä. Toisaalta ymmärsin, että syyksi riittäisi esimerkiksi ”En osaa portugalia tarpeeksi hyvin”. Vaihtaminen kuitenkin onnistuu, eli jos tarve/halu tulee, kannata se ehdottomasti tehdä, vaikka siitä ei erityisen opiskelijaystävällistä olekaan tehty.

Muuta mainitsemisen arvoista

Onnistuin kasaamaan kurssini siten, että minulla oli viikossa vain kaksi (pitkää) koulupäivää ja viikonloppu kesti keskiviikosta sunnuntaihin, mikä mahdollisti melko ahkeran matkustelun. Jo pelkästään Brasiliassa on niin paljon erilaista nähtävää, että aika ei pääse käymään tylsäksi, minkä naapurimaat tarjoavat vielä paljon lisää nähtävää. Myös paikalliset bussit ovat sekä melko halpoja että varsin mukavia, joten esimerkiksi n. 10 tunnin bussimatka Rio de Janeiroonkaan ei ole ylitsepääsemätöntä.

Terveellisesti syöminen ei ole Brasiliassa yhtä helppoa kuin täällä, eivätkä maitotuotteet luonnollisesti ole yhtä laadukkaita. Hinnaltaan kaupassa kuitenkin selvisi Suomea halvemmalla, varsinkin lihan osalta, eikä laadussa ole valittamista. Myös koulun ravintola

tarjosi melko hyvää syötävää (yleensä riisiä, papuja, paria eri salaattia, lihaa, leipää ja mehua niin paljon kuin haluaa) 90 sentin hintaan.

Ribeirão Preto ei ole kaupunkina mikään tapahtumarikkain, vaikka asukkaita on n. 600 000. Silti sieltä löytyy muutama ostoskeskus, elokuvateattereita, ravintoloita yms. todella paljon. Yliopistolla on laadukkaat urheilumahdollisuudet urheilukentän, salin, ulkouima-altaan (varsin mukava paikka viettää hyppytunteja) ja eri urheilujoukkueiden muodossa. Itse pelasin vaihdon aikana lentopalloa, joukkuetarjontaa muutoin on ainakin koripallon, uimisen ja rugby muodossa.

Opiskelijaelämä tässä kaupungissa on todella aktiivista, ja erilaisia bileitä järjestetään vähintään kahdesti viikossa. Myös paikallisiin tutustuminen varsinkin näissä kemuissa on todella helppoa, paikalliset suhtautuvat vaihtareihin varsin suopeasti ja mielenkiinnolla, joten tylsyyttä ei todennäköisesti pääse iskemään tässä kaupungissa.

Tykkäsin omasta vaihtoajastani hyvin paljon, ja olen tyytyväinen että valitsin nimenomaan Brasilian. Paikallinen kulttuuri on hyvin erilainen omaamme verrattuna, lämpötila yleensä päälle 30 astetta, hinnat useimmiten halvempia kuin täällä, opiskelijabileissä pääsee pulahtamaan uima-altaaseen sekä upeita kaupunkeja ja luontoa on nähtävänä todella paljon, minkä takia suosittelenkin lähtemään vaihtoon hieman Eurooppaa kauemmas.

Mikäli kysyttävää herää minkä tahansa aiheen osalta vaihtoa koskien, minua saa häiritä Facebookin kautta.

Ibmec - Rio de Janeiro, Rio de Janeiro, 24.01.2014 – 24.07.2014

Maa: Brasilia

Kaupunki: Rio de Janeiro

Vaihto-aika: 24.01.2014 – 24.07.2014

Vaihto-ohjelma: Kahdenvälinen laitoksen sopim.

Yliopisto: Ibmec - Rio de Janeiro

Brasilia on valtavuudessaan ja monipuolisuudessaan mieletön paikka matkustella ja nauttia luonnosta ja kulttuurista. Rio de Janeiro puolestaan on kaikessa kaoottisuudessaan ja kuumaverisytyksessään todella kokemisen arvoinen. Riosta löytyy jokaiselle jotakin; surffimahdollisuudet ja ranta keskustasta, käsittämättömiä juhlia jokaiseen musiikkigenreen, shoppailumahdollisuuksia, kansallispuisto ja vesiputouksia, hurjasti kuntosaleja ja paljon uusia mahdollisuuksia tavata ihmisiä. Rio de Janeiro on lupaus seikkailusta, johon kannattaa heittäytyä turhia stressaamatta, sillä Brasilia on maa, jossa mikään ei toimi, mutta kaikki järjestyy.

Hain Ibmec Rio de Janeiroon keväällä 2013 Johtamiskorkeakoulun kahdenvälisen sopimuksen kautta. Hakuprosessi oli sujuva, ja sainkin pian vahvistuksen Terhi Niemiseltä ja Rion yliopiston kv-koordinaattorilta, että vaihtopaikka on varmistunut. Brasiliaan tarvitaan opiskelijaviisumi, jonka saamiseksi vaaditaan asiakirja poikineen, joten tähän kannattaa varata riittävästi aikaa. Hyväksymiskirjeet, rikosrekisteriotteet, passikuvat, väestörekisteriotteet ja muut asiakirjat (myös passi) tulee jättää Brasilian suurlähetystöön

Helsinkiin viisumin käsittelyajaksi, joka on noin 14 päivää. Tarkat tiedot vaadittavista asiakirjoista sekä maksuohjeet löytyvät suurlähetystön sivuilta http://helsinque.itamaraty.gov.br/fi/-_opiskelijaviisumi.xml . Viisumin hinta oli 2013 kohtuulliset 36 euroa.

Brasiliaan saapumisen jälkeen viisumi pitää käydä rekisteröimässä Polícia Federalin toimistolla. Esimerkiksi Rio de Janeirossa ainut tällainen toimiston on Galeão kansainvälisen lentokentän yhteydessä. Lentokentälle on matkaa esimerkiksi Copacabanalta noin 2h bussilla tai 40 minuuttia taksilla liikenteestä riippuen, joten reissuun saa varata reilusti aikaa. Ennen poliisilaitokselle menoa täytyy täyttää netissä rekisteröintikaavake, tallentaa se, tulostaa itselleen maksulipukkeet, käydä pankin tiskillä maksamassa rekisteröintimaksut, tallentaa kuitti järjestelmään ja vihdoin varata itselleen aika Polícia Federalin tapaamiseen. Kyseisen instanssin nettisivut olivat ainakin portugalilaiselta osaamattomalle kohtuullisen kryptiset, joten kannattaa lyöttäytyä tutorin tai jonkun särmän vaihto-opiskelijan kaveriksi lomakkeita täytellessä. Poliisilaitokselle kannattaa pukeutua asiallisesti. Ihan totta. Itse jaoin taksin parin muun vaihtarin kanssa, eli saavuimme siis toimistolle yhtä aikaa ja jätimme käsittelyyn käytännössä samanlaiset lomakkeet, koska kaikki olimme kaikki Euroopan unionista. Itse selvisin odotusaulasta ja sormenjälkitallennuksista hieman alle kahdessa tunnissa, kun kanssani saapunut partainen espanjalainen rantapummin oloinen vaihtari vietti poliisilaitoksella yli 5 tuntia. Siinä ajassa ehtii nimittäin tulla jo nälkäkin.

Ibmecistä oli ilmoitettu luentojen alkavan helmikuun alussa, joten olin varannut lähtölentoni 24. tammikuuta ja paluulennon elokuulle. Lensin Iberialla Helsingistä Lontoon kautta Rioon. Lennot maksoivat noin 750 euroa koska vetkuttelin varauksen kanssa ja ostin ne vasta marraskuussa, mutta halvemmalla luultavasti saisi, jos olisi asiassa aiemmin. Ibmec ei järjestä vaihtareille tai muutenkaan opiskelijoilleen mitään majoitusta, joten ensimmäisiksi öiksi olin varannut hostellin Copacabanalta. Sitten alkoikin asunnon metsästy.

Kimppäkämppejä on paljon tarjolla, ja kannattaa alkaa sopia tapaamisia ja kämppänäyttöjä heti ensimmäisille päiville, kun Brasiliaan asti on päässyt. Ehkä ainoana ohjenuorana asunnonetsinnässä voisin sanoa, että älä maksa varausmaksuja tms. mistään, mitä et ole nähnyt tai mihin et ole saanut avainta. Hyväuskoisia riittää, ja sen vuoksi riittää huijareitakin.

Asuntojen etsintään löytyy useita eri facebook-ryhmiä ja nettisivuja, joista löytyy listauksia ainakin Ibmecon kotisivuilta. Hintataso Riossa on melko korkea; huoneesta kimppäkämpässä saa maksaa asunnon kunnosta ja alueesta riippuen 450-600 euroa. Suurin osa vaihto-opiskelijoista asui alueilla Copacabana, Ipanema, Leblon, Gloria, Botafogo, Lagoa tai Flamengo. Osa asui myös ”turvallisimmissa” faveloissa Lemessä tai Alto Vidigalissa, joissa vuokrat ovat ehkä hieman halvempia.

Itse löysin vuokrahuoneen Copacabanan ja Arpoadorin välimaastosta, Posto 5:n läheltä. Asunto oli kahden kerroksen kattohuoneisto, jonka jaoin kolumbialaisen, amerikkalaisen, kahden ranskalaisen ja kahden brasilialaisen kanssa. Asunnossa kävi siivooja kahdesti viikossa, mikä tuntui ylelliseltä, mutta on melko tavallista Brasiliassa. Itse viihdyin samassa asunnossa lähes koko vaihtoaikani, mutta suuri osa muista vaihtareista vaihteli myös asuntoja sitä mukaan, kun tuntemus kaupungista lisääntyi ja uusia kavereita löytyi.

Ihan vaihdon alussa osallistuin muutamaan REI Rio-opiskelijajärjestön tapahtumaan, joissa tuli tutustuttua vaihto-opiskelijoihin Ibmecon ulkopuoleltakin. REI Rio järjestää aktiivisesti tapahtumia ja matkoja pitkin lukuvuotta, joista tiedotetaan facebook-ryhmässä.

Ibmecon yliopistosta tuli silloin vaihtopaikan varmistusviesti lähes saman tien, mutta paljon muuta infoa yliopistosta ei ennen ensimmäistä päivää herunutkaan. Yliopisto sijaitsee Centrossa, jonne pääsee usealla eri bussilla, tai itse kuljin Cantagalon metroasemalta yliopistolle metrolla noin vartissa. Ensimmäisenä orientaatiopäivänä meille jaettiin listat englanninkielisistä kursseista, jotka luultavasti tullaan järjestämään, ja kerrottiin myös

lomapäivät ja muut arkivapaat, joita oli muuten paljon! Lisäksi saimme tietää, että jalkapallon MM-kisojen takia loppukokeet järjestetäänkin jo toukokuun viimeisellä viikolla kesäkuun sijaan, joten koulu tulisi loppumaan noin kuukautta oletettua aiemmin.

Englanninkielisiä kursseja oli keväällä 2014 viisi kappaletta: henkilöstöhallinnon, rahoituksen, markkinoinnin, laskentatoimen ja makrotaloustieteen kurssi. Aika peruskursseja siis. Itse en pahemmin innostunut kuin henkilöstöhallinnon kurssista, joten valitsin sen, ja muut 3 kurssiani portugalinkielisten kurssien valikoimasta. Otin portugalinkielisen henkilöstöhallinnon kurssin, kansainvälisen kaupan kurssin sekä oikeustieteellisen psykologian kurssin. Lisäksi osallistuin yliopiston portugalin kielikurssille. Luentoja oli siis joka arkipäivä, koska olin ennen Rioon lähtöä ollut juuri 4kk reppureissulla, ja halusin saada viikkoihin vähän rytmiä ainaisen lomailun sijaan. Kaikki muut vaihto-opiskelijat ottivat luentoja maksimissaan kahdelle arkipäivälle.

Puhuin ennen lähtöä italiaa ja espanjaa, mutta portugalia en ollut juuri opiskellut. Opiskelun ensimmäinen kuukausi oli äärimmäisen turhauttava, koska ymmärsin luentodioista sentään osan kirjoitetusta aineistosta, mutta professorin tai opiskelijoiden puheesta en saanut kiinni yhtään. Pikku hiljaa kuullunymmärtäminenkin alkoi kehittyä, ja voin todella lämpimästi suositella portugalinkielisiä kursseja kaikille! Professorit antavat etenkin alussa paljon anteeksi, kunhan luennoilla vain istuu silmät sirkeinä ja kunnon taisteluasenteella.

Opiskelukäytännöt vaihtelivat paljon professorista riippuen, mutta luennoilla tehtiin paljon case-tehtäviä, ja etenkin kansainvälisen kaupan kurssilla pidettiin esitelmiä. Yhteenkään kurssiin ei kuulunut kirjoja kuin vapaaehtoisena täydennysaineistona. Välikokeet pidettiin huhtikuun alussa, ja loppukokeet olivat toukokuun viimeisellä viikolla.

Turvallisuustilanne Riossa oli vähän levoton oman vaihtoni aikana, koska jalkapallon MM-kisat kuohutti paikallisten tunteita ja nostatti kiihtyvällä tahdilla mielenosoituksia ja lakkoja. Ryöstelyähän Riossa on ollut ja tulee varmasti aina olemaan, joten arvotavaroita ei kannata kanniskella mukanaan ihan lämpimikseen. Itse tulin kerran ryöstetyksi, mutta onneksi ei ollut silloin mukana kuin vähän käteistä. Ois voinut harmittaa enemmän, jos olisi mennyt kaikki passista ja luottokorteista lähtien. Ylipäänsä ryöstötilanteessa pitää vaan malttaa luopua kaikesta, mitä ryöstäjä keksiikään pyytää, koska niin absurdilta kuin se suomalaiselle voi tuntua, niillä leveyksillä voi henkikin lähteä aika halvalla. No ei nyt sentään, menee vähän pelottelun puolelle, mutta en silti suosittelen lähtemään yksin pimeällä mihinkään hortoilemaan. Jos haluaa vaihdoltaan rantaa, pohjoismaista turvallisuutta ja luotettavuutta, silloin kannattaa mennä esimerkiksi Australiaan. Brasilia on mittavista luonnonvaroistaan ja talouskasvusta huolimatta kehitysmaa todella monilla mittareilla. Asuminen sellaisessa maassa on erittäin avartavaa, ja paikallisten slummilasten seuraaminen asettaa kotipuolen harmistuksen aiheet ihan terveisiin mittasuhteisiin. Riossa on mahdollista tehdä monenlaista eri vapaaehtoistyötä, mikä on todella mielekästä vaihtelua vaihtokokemukseen. Vaihtoehtoja on faveloiden talojen maalaamisesta lasten iltapäiväkerhotoiminnan vetämiseen.

Brasiliassa ollessa kannattaa myös reissata, ja maassahan voisi sen valtavan pinta-alan takia viettää matkustellen vaikka vuodenkin. São Paulo on upea metropoli, Iguassun vesiputoukset tekevät taatusti lähtemättömän vaikutuksen ja Ouro Preton vuoristokaupunki hurmaa värikkäällä keskustallaan ja lähialueen vaellusreiteillään. Paraty on tunnelmallinen

rantakaupunki ja Florianopoliksessa löytyy rantaa, kitesurf-spotteja ja vilkas yöelämä. Riittävän ajoissa varatessa TAMilta saattaa saada todella hyviä lentotarjouksia. Yöbussiverkostokin on kokonaisuutena yllättävän toimiva ja kattava.

Riossa on huikeat puitteet skeittaamiseen, long boardilla rullailuun ja surffaukseen. Kohtuullinen aloittelijan/edistyneemmänkin surffilauta maksaa 100-200 euroa, ja lautoja on todella hyvin eri facebook-ryhmissä myynnissä. Jos innostuu surffaamaan pariki kertaa viikossa, niin maksaa ittiesä takasin alta aikayksikön! Skeittilaudat ja lonkkarit on jokseenkin saman hintaisia tai jopa vähän kalliimpia kun Suomessa (sinänsä aika mystistä huomioiden lajin valtava suosio), joten jos rullailla haluaa, niin lauta kannattaa tuoda Suomesta mukana. Rion ja Barra da Tijucan välillä on myös mieletön vaellus-/kalliokiipeilyreitti Pedra da Gavea, jota voin suositella erittäin lämpimästi! Aikaa on hyvä varata vähintään 4 tuntia, ja mukaan pakata reilusti vettä ja naposteltavaa, mutta maisemat Pedra da Gavean päältä on jotain käsittämätöntä!

Portugalia kannattaisi opiskella edes perusteet ennen Rioon lähtöä. Itse en opetellut, koska ei muka ollut aikaa, mutta kulttuurista ja kokemuksista olisi saanut heti alusta lähtien niin paljon enemmän irti, jos olisi puhunut kieltä. Ibmec järjesti portugalin kielen kurssin, johon käytännössä kaikki vaihto-opiskelijat osallistuivat. Kurssi oli kuitenkin erittäin helppotasoinen, joten varsinainen kielitaito piti kyllä kehittää portugalinkielisillä luennoilla ja kämppisten kanssa harjoittelemalla.

Rio de Janeiro on maantieteellisesti ja kulttuurillisesti jokseenkin Suomen vastakohta. Siellä asuminen vaatii toisinaan pitkää pinnaa, kekseliäisyyttä ja neuvottelutaitojakin, kun esimerkiksi kännykkäliittymän avaamisesta on tehty uskomattoman moniportainen suoritus. Silti ihmisten avoimuus ja iloisuus on jotain, mistä jokainen murjottava suomalainen voisi varmasti ottaa opikseen. Tähän matkakertomukseen on hankala muistaa kertoa kaikkia olennaisia juttuja, joten jos herää mitä tahansa kysymyksiä, niin yhteyttä voi ottaa sähköpostilla tai facebookissa.

Lopuksi todettakoon, että helmi-maaliskuulla järjestettävät sambakarnevaalit ovat niin uskomattoman huikea kokemus, että kyllä sinne Brasiliaan kannattaa lähteä jo ihan pelkästään karnevaalien takia!

UNESP - Universidade Estadual Paulista, Sao Paulo, 20.01.2014 – 26.08.2014

Maa: Brasilia

Kaupunki: Sao Paulo

Vaihtoaika: 20.01.2014 – 26.08.2014

Vaihto-ohjelma: Yliopiston vaihtosopimus

Yliopisto: UNESP - Universidade Estadual Paulista

Olen Jekaterina Yevstifeyeva Tampereen yliopiston opiskelija ja olin vaihdossa Brasiliassa Sao Paulon osavaltiossa kaupungissa nimeltään Sao Jose do Rio Preto, joka on väkiluvultaan reilut 400 000 eli kaksi kertaa Tamperetta isompi. Vaihdon oli tarkoitus olla vuoden, mutta siitä tulikin vain 7 kuukauden reissu eli ajankohta oli 20.1.2014 - 26.8.2014. Tampereen yliopistolla ja UNESP:lla (kohdeyliopistoni) on kahdenvälinen sopimus.

Hakuprosessi oli sujuva, sillä se tapahtuu itsenäisesti ja kaikki tarvittava tieto on saatavilla yliopistojen nettisivuilta tai viimeistään kv-toimistolta ja koordinaattoreilta. Ennen lähtöä hoidin rokotukset ja viisumin, matkavakuutus oli jo ennestään (ja voin kertoa, että tuli tarpeeseen!!). Lähdön ollessa helmikuussa syksyllä tuli tieto, että kohdemaan yliopisto tarjoaa englanninkielisen ohjelman neljälle alalle ja omani eli kieli ja kääntäminen osoittautui yhdeksi niistä. Ilmoittaudivin siihen mukaan. Tämä oli ensimmäinen vuosi kun tällaista järjestettiin UNESP:ssa.

Siitä lähtien kun sain tiedon siitä, että minut valittiin (n. vuosi ennen itse vaihtoa) kaikissa papereissa luki, että vaihto olisi helmi-joulukuu. Virallisten papereiden saavuttua UNESP:sta luki niissä kuitenkin, että vaihto on tammi-heinäkuu. Lähtöni siis aikaistui kuukaudella! Tästäkään ei mitenkään informoitu. Kysyessämme koordinaattorin kanssa UNESP:lta miksi näin niin kertoivat, että tällainen on yliopiston käytäntö ja kutsu lähetetään aina vain puoleksi vuodeksi, ja paikan päältä voi hakea jatkoviisumia sitten kesällä. Tähänkin kohtaan palaan myöhemmin. Ja kyllä, ensimmäinen kurssi alkaisi jo 13.1.14 eli alle kuukauden päästä (oli 19.12.13)! Tuli kamala kiire hankkia loput rokotukset, liput ja viisumin. Sain viisumin huippunopeasti täsmälliseltä Brazilian lähetystöltä Helsingistä ja se maksoi 36e. Minulle oli koko ajan hyvin epäselvää, että en ollutkaan lähdössä Sao Pauloon vaan Sao Jose do Rio Pretoon ja, että välimatkaa näiden välillä on yli 400km. Kaikesta säädöstä johtuen ostin lentolipun 10 pvää ennen lähtöä, joten oli ihanan kallista (muistaakseni yli 800 e yksi suunta). Tämän lisäksi lähetystö ei myöntänyt minulle viisumia, ellei minulla ole ostettuna lippua myös pois maasta heinäkuulle, viisumin umpeutuessa. Eikä auttanut, että on tarkoitus hakea jatkoviisumia ja olla maassa vuoden loppuun. Käytäntö on kuitenkin käytäntö ja ihan ymmärrettävä asia, tietysti. Kiireellä yritin etsiä mahdollisimman halpaa lentolippua tai bussilippua, jotta kävisi vaan rajan toisella puolella pyörähtämässä. Aikapaineen alla en löytänyt mitään halvempaa kuin lentoliput Sao Paulo - Buenos Aires - Sao Paulo (maksoi noin 400 e). Tämä "vahinko" osoittautui parhaimmaksi reissuksi koko vaihdon aikana.

Opiskelin portugalia itsenäisesti ennen lähtöä, en osallistunut kielikurssille Tampereen yliopistolla, koska Kielikeskus ei ainakaan silloin tarjonnut portugalia. Näin jälkiviisaana olisi pitänyt käydä vaikka Ahjolan tarjoamalla kurseilla, näin kielen osaaminen olisi ollut parempi.

Kuulin vasta vähän ennen lähtöä, että asunto olisi hommattava itse. Kuvittelin koko ajan, että yliopistolla olisi opiskelijakämpät tai asuntola-asumista tarjolla. Mielestäni hyvin hankalaa toiselta mantereelta tulijan on asioida tuolla tasolla toisessa maassa. Olinkin ihan kauhuissani, että joutuisinko kadulla asumaan kun sinne saapuisin. Sain kuitenkin kampukselta huoneen reiluksi viikoksi ja viikossa löysin vuokra-asunnon. Yliopistolla sain asua ilmaiseksi. Yliopistolla ei ollut mitään vuokranantajia ehdottaa, eikä ollut TOAS:in tapaista laitosta ollenkaan ja ei yhtäkään työntekijää/ainejärjestöä joka näitä asuntoasioita hoitaisi. Toimistotyöntekijät soittivat pari puhelua puolestani ja kampuksen ympärillä oli paljon ilmoituksia missä tarjottiin asuntoja vuokralle. Pääasiassa tarjolla oli soluja, mutta jotkut vuokrasivat kokonaisia omakotitalojakin. Sellainen olisi ollut mukava, mutta eihän minulla ollut tietenkään tarpeeksi laajaa kaveripiiriä vielä vuokraamaan sellaista, kun juuri

olin saapunut maahan. Kävin katsomassa noin viittä asuntoa, ja yksi oli toista ällöttävämpi. Ja en ole edes millään tavalla "hienohelmatyyppi". Asunnoissa oli torakoita kuolleita ja eläviä, keittiöt ja wc:t kamalan likaisia (sillä tavalla likaisia, ettei niitä puhtaaksi enää saa, vaan olisi perusteellisen remontin aika jo ollut ja mennyt). Ilmastointi oli ylellisyyttä, sitä ei missään asunnoissa ollut. Kuukausivuokrat vaihtelivat 100 eurosta 300 euroon (eli 300 realista 900 realiin). Lopulta löysin hyvän huoneen ihan kampuksen läheltä. Vuokraemäntä oli tarkka, siisti ja mukava dona Vera. Asunnossa asui minun lisäksi 2 muuta tyttöä toisessa huoneessa. Näitä huoneita vuokrattiin ainoastaan tytöille, jotka opiskelevat yliopistolla. Vuokraksi tuli reilu 200 e (600 realia), koska en halunnut, että minun kanssa samassa huoneessa asuisi joku toinen eli maksoin kahden edestä vuokraa. Joka aamu meille tarjottiin aamupala (leipää, voita ja kahvia), lisäksi siivooja kävi siivoamassa asuntoamme kerran viikossa. Ongelmaksi koitui vaatteiden pesu. Pesukonetta tai pesutupaa/pesulaa ei ollut. Käsin piti kaikki pestä ja muutaman kerran maksoin siitä, että vaatteitani pestäisiin (sellaistakin palvelua on Brasiliassa tarjolla). Ei ollut mitenkään halpaa tämä palvelu, vaatteita kun kertyi pesuun aika paljon jo viikossa, kaiken hikoilun takia.

Joka kuukausi tulivat postissa laskut netti, sähkö, vesi ja LANKAPUHELIN (jota en edes tietenkään käyttänyt missään yhteydessä). Summat olivat pienet ja ne jaettiin kaikkien vuokralaisten kesken. Kerran 7kk:n aikana vaihdettiin kaasutynnyri (koska kaasuhella) ja se maksoi 40 realia.

Harmitti se, että en saanut yliopistolta minkäänlaista tuutoria! Ei ollut ohjaavaa opettajaa tai opiskelijatuutoria. Ei mitään! Oli todella hylätty olo. Jatkuvasti jouduin rasittamaan uusia tuttavuuksia sillä, että pitäisi käydä poliisiin ilmoittautumassa ja missäköhän on ruokakauppa ja jopa asunnon etsinnässä auttoi tohtoriopiskelija Gino Maqui, joka on varsinainen hylättyjen, vieraiden raukkojen pelastaja! Olen ihan täysin vakuuttunut siitä, että ilman häntä en olisi löytänyt asuntoa ollenkaan! Yliopiston työntekijät olivat välinpitämättömiä, huonosti informoituja ja ihan oikeasti tehottomia! Joo eli ei mitään tukitoimintaa vaihto-opiskelijoille.

Kaikki tämän uuden englanninkielisen ohjelman kurssit sujuivat mielestäni ongelmitta. Opetus oli tasokasta ja mielenkiintoista. Järjestelyn kannalta taas yliopiston vastuulla olevissa asioissa oli paljon parannettavaa, mistä annettiinkin paljon palautetta muiden osallistujien kanssa.

Vaihto-opiskelijoille luvattiin myös portugalin alkeiskurssia ulkomailta tuleville opiskelijoille. Kurssin oli tarkoitus alkaa helmikuussa virallisen lukuvuoden alkaessa. Alku kuitenkin lykkääntyi ensin kuukaudella ja sitten toisella eli se alkoi varsinaisesti vasta huhti-toukokuussa. Kurssimaksu oli muistaakseni 12 realia eli noin 4 euroa. Itse kurssin sisältö oli hyvin epälooginen: se ei ollut mielestäni alkeiskurssi vaan portugalinkurssi espanjankielisille. Suurin osa osallistujista olivat espanjankielisistä maista tulleet eli he ymmärsivät melkein kaiken mitä opettaja sanoi. Ja moni heistä oli asunut maassa kuukausia ja jopa vuosia. Oma kielitaito ei riittänyt siihen eikä opettaja puhunut yhtään englantia. Sain konsekutiivitulkkauksena kaiken, mitä tunnilla puhuttiin yleensä vieressä istuvilta kavereilta. Ensimmäisen tunnin tehtävä oli kirjoittaa kirje portugaliksi jollekin kotimaahansa. Toisen tunnin tehtävä oli näytellä tilanne ostoskeskuksessa jne. Kieliopista ei ollut tietoaakaan. Ja muutenkin se oli enemmän keskustelukurssi jo kieltä hyvin osaaville. Lisäksi sekoitti espanja, joka oli luonnollisesti vahvasti läsnä koko ajan. Kerron tämän kaiken siksi, koska on hyvä olla sen verran varautunut, että opetuksen taso ei ole sama kuin Suomessa, kieliopiskelijan yksilöllisiä tarpeita ei välttämättä osata ottaa huomioon. Tuolloin pitää vain purra hammasta

ja yrittää kestää ja pärjätä järjestettävällä kurssilla tai etsiä muita vaihtoehtoja. Itse en käynyt yliopiston portugalilaisesta kurssista loppuun asti, koska en kokenut sitä hyödylliseksi. Sen sijaan löydettiin kolmen muun opiskelijan kanssa itsellemme tuutorin, joka puhui vähän englantia. Tämä oli minulle paljon parempi vaihtoehto. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, kaikki ohjelmaan sisältyvät, englanninkieliset kurssit olivat mielenkiintoisia ja laadukkaita. Opiskelin kirjallisuutta ja kääntämistä. Kävin kaksi kääntämisen teoriakurssia, kirjallisuuden historiaa, brasilialaista kirjallisuutta, brasilialaista elokuvaa ja varhaislapsuuden kirjallisuutta. Myöhästyin ensimmäisestä kurssista (spoken language), koska saavuin maahan myöhässä. Osallistuin kuitenkin opetukseen kuunteluoppilana. Kaikki kurssit olivat intensiivikurssien muodossa eli yksi kurssi kesti noin pari-kolme viikkoa ja luentoja oli n. 6 tuntia viikossa. Kurssien ajankohta ei ollut samanaikainen vaan ne tulivat peräkkäin. Kurssit olivat luento ja seminaarimuodossa. Joka kurssilla piti tehdä esitelmä, osallistua luennoille ja kirjoittaa loppuessee. Spoken language -kurssilla oli ainoa suullinen tentti. Kirjatenttejä ei ollut. Oppimateriaalit meille jaettiin monisteina. Lisämonisteet ja -kopiot sai ostaa toimistosta. En saanut tietokonealuokkaan tunnuksia vaikka pyysin ja asiaan liittyen käytiin hullua säätämistä. Opiskelu oli varsin itsenäistä, vaikka läsnäolopakko sielläkin. Kaiken kaikkiaan ei paljon eronnut opiskeluista Tampereella. Opiskelin siis koko ajan englanniksi. Suunnittelin ottavani portugaliksi kurseja syksyllä, mutta vaihtoni ei jatkunutkaan. Ongelmat alkoivat siinä kun toukokuussa kuulin, että tämä englanninkielinen vaihto-ohjelma oli vaan sen puolivuotta. Ja nyt minun pitäisi muuttaa syyslukukaudeksi toiselle paikkakunnalle. Tästä ei mainittu mitään tammikuussa, kun saavuin maahan ja tein vuodeksi vuokrasopimuksen. Ja joutuisin nyt maksamaan sakkoa ja loppuvuoden vuokrat jos lähtisin. Saatiin kuin saatiinkin asia kuntoon: saisin jäädä Rio Pretoon ja alustavasti sovittiin joistakin kurseista opettajien kanssa (englanniksi ja portugaliksi). Yhtäkkiä alkoikin yliopistolla lakko. Ei ollut mitään tietoa kenelläkään, kuinka kauan se kestäisi. No, se kesti 3kk! En tietenkään osannut aavistaa lakon venymistä niin pitkäksi. Lakon alettua toukokuussa viisumini oli jäljellä reilu kaksi kuukautta. Suositus oli, että viisumia kannattaa hakea kuukausi ennen sen viimeistä voimassaolopäivää. Oman mielenrauhan takia päätin alkaa hakemaan viisumia jo tuolloin kun aikaa oli vielä yli 2kk. Käytin siihen lopulta rahaa n. 100 e (kuten alussa mainitsin opiskelijaviisumi maksaa 36e). Kalliiksi tulivat kaikki mahdolliset auktorisoidut kopiot, kuten passi, vuokrasopimus (esim. passista piti ottaa JOKA sivusta ns. viralliset kopiot, tyhjistäkin). Kuukauden säädön jälkeen poliisissa ravailun ja papereiden keruun jälkeen selviää, että tarvitsen kelalta sen virallisen päätöksen opintolainasta ja opintotuesta. Ja ei käy siis faksi tai skannattu pdf-tiedosto papereista vaan ainoastaan alkuperäinen kirje. Äitini lähetti sen minulle sitten pikapostina Suomesta Brasiliaan. Kaksi kuukautta myöhemmin pikapostikirje ei ollut vielääkään saapunut. Jatkoviisumia ei siten voitu tehdä ja lakkokin oli jatkunut kolmisen kuukautta. Käydessäni UNESP:in toimistolla kysymässä pitäisikö minun vain luovuttaa ja lähteä takaisin Suomeen vastaukseksi tuli "Mm... Maybe it's best.", eikä yllättänyt. Taas kahden viikon varoitusaikalla ostin sikakalliit paluuliput, koska viisumin päädyttyä joutuisi maksamaan sakkoa, jos olisin edelleen maassa. Muuta mainitsemisen arvoista: kerran minut ryöstettiin kadulla. Kyseessä ei ollut mitään vakavaa, minulla kun oli mukana vain ikivanha Nokian kännykkä. Tämä tapahtui kotikadulla, kun olin tulossa iltajuoksulenkillä (noin klo 19). Olin täysin kunnossa ja onneksi mitään pahempaa ei sattunut, mutta pieni tärinä iski kyllä noin vuorokauden päästä. Mutta hei, a proper Brazilian experience! Kerran tuli käytyä yksityisellä lääkärillä kun puolesta kasvoista ja ruumiista katosi kokonaan tunto. Vuokraemäntä ja -isäntä veivät minut heti yksityisen lääkärin vastaanotolle luonnollisesti johtuen lyhyestä jonotusajasta. Siellä ei

selvinnyt mitään, kun oireetkin olivat jo kadonneet. Johtui kait kuumuudesta. Lääkärinkäynti maksoi 50 realia. Lääkkeet ovat halpoja siis TODELLA paljon halvemmat kuin koti-Suomessa. Ainakin ne, mitä tuli joskus haettua apteekista eli pääasiassa särkylääkkeet.

Harrastusmahdollisuuksia on monenlaisia ja useammat vaativat sitä portugalia luonnollisesti. Olin yliopiston kuorossa mukana, koska halusin oppia joitakin kuuluisia brasilialaisen lauluja. Lisäksi kävin tanssitunneilla ja salilla. Suomeen verrattuna elinkustannukset matalampi, mutta hyvä on muistaa, että Brasilia on Etelä-Amerikan kallein maa ja Sao Paulo kallein osavaltioista.

Nettiyhteys oli kotona parempi kuin yliopistolla, mutta pätki huonolla säällä. Koko ajan oli kuuma, ei valittamista. Ainoa kerta kun oli kylmä niin pääsiäisenä matkustaessa Rio de Janeiroon. Kesäkuussa matkustin Buenos Airesiin ja siellähän on talvi kesäkuussa. Oli kunnon syksy: kylmä ja satoi vettä. Säästä huolimatta ihana kaupunki! Kauniit kadut ja rakennukset, paljon nähtävää, mahtavaa ruokaa. Lentäminen oli Brasiliassa varsin kallista, koska ei ole halpalentoyhtiöitä jollaisia täällä on tottunut. Välillä saattoi löytää kyllä ok. Bussilla matkustelu oli varsin yleistä. Onhan se hidasta, mutta bussit olivat huomattavasti mukavammat kuin täällä Suomessa. Penkit leveät ja kallistuvat niin, että pystyy nukkumaan hyvin. Busseissa myös ilmastointi ja vesipulloja. Muista ottaa joku viltti! Matkustettiin bussilla kerran Rio Pretosta karnevaalin aikaan Florianopoliisiin, matka kesti noin 16 tuntia, mutta oli varsin mukavaa!

Palasin Tampereelle lopulta ennen aikoja ja sain opintorekisterini UNESP:sta vasta nyt vuoden kuluttua paluusta Suomeen, jolloin voin vihdoinkin saada ne hyväksiluettua osaksi tutkintoani.